

APROBAT
prin Ordinul Procurorului General interimar
nr. 19/3 din 28.02.2024

PROCURATURA REPUBLICII MOLDOVA

R A P O R T

PRIVIND ACTIVITATEA PROCURATURII PENTRU ANUL 2023

C H I Ș I N Ă U
2024

CUPRINS:

CAPITOLUL I. PROFILUL ORGANIZAȚIONAL	4
1.1. Misiunea și organizarea Procuraturii	4
1.2. Priorități și evoluții în activitate	5
1.3. Buget și administrare.....	9
1.4. Personalul Procuraturii.....	11
1.4.1. Procurori.....	12
1.4.2. Funcționari publici	15
1.4.3. Personalul tehnic	16
1.5. Transparența și comunicarea.....	17
CAPITOLUL II. ACTIVITATEA PROCURATURII PE DOMENII DE COMPETENȚĂ	19
Secțiunea 1. Activitatea Procuraturii pe domeniul urmăririi penale	19
2.1.1. Exercițarea urmăririi penale	19
2.1.2. Conducerea urmăririi penale	20
2.1.3. Uniformizarea practicii privind urmărirea penală pe domenii specifice	21
2.1.3.1. Urmărirea penală privind infracțiunile de trafic de ființe umane și infracțiuni conexe	22
2.1.3.2. Urmărirea penală a faptelor de tortură și rele tratamente	32
2.1.3.3. Crimelor informatice și din domeniul telecomunicațiilor	35
2.1.3.4. Urmărirea penală privind violența în familie și a violenței în bază pe gen	39
2.1.4. Activitatea specială de investigații	45
2.1.5. Măsuri procesuale de constrângere.....	53
2.1.5.1. Reținerea și arestarea preventivă la etapa de urmărire penală.....	53
2.1.5.2. Arestarea la domiciliu.....	56
2.1.5.3. Alte măsuri procesuale de constrângere.....	57
2.1.6. Investigațiile financiare paralele.....	57
2.1.7. Activitatea privind recuperarea cheltuielilor judiciare	60
2.1.8. Aportul procurorilor la recuperarea prejudiciului cauzat prin infracțiuni	62
2.1.9. Asigurarea confiscării veniturilor infracționale.....	64
2.1.10. Respectarea termenului rezonabil.....	67
2.1.11. Evaluarea indicatorilor criminalității.....	69
2.1.11.1. Factorii criminalității	72
2.1.11.2. Factorii care influențează negativ activitatea în domeniul urmăririi penale	73
Secțiunea 2. Activitatea Procuraturii pe domeniul reprezentării acuzării în instanțele judecătorești	76

2.2.1. Activitatea judiciară în materie penală	76
2.2.1.1. Activitatea judiciară la nivelul instanțelor de fond.....	76
2.2.1.2. Activitatea judiciară la nivelul Curților de Apel	77
2.2.1.3. Activitatea judiciară la nivelul Curții Supreme de Justiție	78
2.2.2. Politica punitivă.....	78
2.2.3. Achitarea inculpaților	79
2.2.4. Încetarea procesului penal	81
2.2.5. Tergiversarea examinării cauzelor penale	82
2.2.6. Reabilitarea victimelor represiunilor politice	83
2.2.7. Aplicarea confiscării speciale	86
2.2.8. Activitatea judiciară în materie non-penală.....	87
2.2.8.1. Activitatea judiciară în materia de proces contravențional	87
2.2.8.2. Activitatea judiciară pe domeniul de implementare CEDO	88
Secțiunea 3. Activitatea Procuraturii pe domeniul asistenței și cooperării internaționale	89
2.3.1. Procesul de integrare europeană	89
2.3.2. Cooperarea cu organizațiile internaționale și instituții similare din alte state.....	91
2.3.3. Asistența externă și colaborarea cu partenerii de dezvoltare.....	97
2.3.4. Asistența juridică internațională în materie penală	97
CAPITOLUL III. ACTIVITATEA PROCURATURILOR SPECIALIZATE	100
Secțiunea 1. Activitatea Procuraturii Anticorupție	100
3.1.1. Structura Procuraturii Anticorupție	102
3.1.2. Activitatea privind urmărirea penală	102
3.1.2.1. Examinarea sesizărilor.....	102
3.1.2.2. Exercițarea și conducerea urmăririi penale	104
3.1.2.3. Măsuri de investigație și măsuri de constrângere	105
3.1.2.4. Măsuri asiguratorii/sechestre la faza de urmărire penală	106
3.1.2.5. Cauze penale trimise în judecată	107
3.1.3. Reprezentarea învinuirii în instanțele judecătorești.....	110
3.1.3.1. Analiza sentințelor pronunțate în 2023.....	110
3.1.4. Rezultatele Procuraturii Anticorupție în domeniul recuperării prejudiciului cauzat prin infracțiune și a cheltuielilor judiciare	114
3.1.5. Principalele rezultate în activitatea Procuraturii Anticorupție și obiectivele pentru anul 2024.....	115
Secțiunea 2. Activitatea Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (PCCOCS)	117

3.2.1. Exercițarea urmăririi penale	118
3.2.2. Conducerea urmăririi penale	120
3.2.3. Activitatea specială de investigații	122
3.2.4. Reținerea și arestul.....	122
3.2.5. Asistența juridică internațională în materie penală.....	124
3.2.6. Recuperarea Bunurilor Infracționale	125
3.2.7. Reprezentarea acuzării de stat	125
3.2.8. Transparența și promovarea imaginii Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale	130
3.2.9. Principalele rezultate și obiectivele stabilite în activitatea Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale pentru anul 2024.....	130
CAPITOLUL IV. CONCLUZII PRIVIND ACTIVITATEA PROCURATURII	132
4.1. Concluzii privind activitatea Procuraturii în anul 2023.....	132
4.2. Priorități în activitatea Procuraturii pentru anul 2024	133
ANEXE	136

CAPITOLUL I. PROFILUL ORGANIZAȚIONAL

1.1. Misiunea și organizarea Procuraturii

Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești ce contribuie la înfăptuirea justiției, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei, societății și statului prin intermediul procedurilor penale și altor proceduri prevăzute de lege.¹

Procuratura funcționează ca un sistem unic, care include:

1) Procuratura Generală;

2) Procuraturile specializate: Procuratura Anticorupție și Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale;

3) Procuraturile teritoriale.

Activitatea Procuraturii este guvernată de următoarele principii:

- *legalității* (activitatea în conformitate cu legea);

- *transparenței* (organizarea și activitatea este transparentă, cu excepțiile prevăzute de lege și asigurarea protecției datelor cu caracter personal);

- *independenței* (Procuratura este independentă de puterile legislativă, executivă și judecătorească, de orice partid politic sau organizație social-politică, precum și de oricare alte instituții, organizații sau persoane);

- *cooperării* (Procuratura cooperează cu alte autorități pentru realizarea funcțiilor).

Conform Legii nr. 3/2016, Procuratura îndeplinește următoarele funcții:

a) conduce și exercită urmărirea penală și reprezintă învinuirea în instanța de judecată;

b) organizează, conduce și controlează activitatea organelor de urmărire penală în cadrul procesului penal;

c) efectuează, inclusiv din oficiu, controlul asupra respectării legislației privind activitatea specială de investigații;

d) efectuează, inclusiv din oficiu, controlul asupra respectării legislației privind înregistrarea sesizărilor despre săvârșirea sau pregătirea săvârșirii unor infracțiuni;

e) pornește, examinează și participă la judecarea cauzelor contravenționale;

f) asigură asistența juridică internațională în materie penală și colaborarea internațională în domeniul său de activitate;

g) participă la implementarea unitară a politicii naționale și internaționale a statului în materie penală;

¹ Art. 124 alin.(1) din Constituție, Art. 1 din Legea nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură

h) prezintă propuneri privind perfecționarea legislației și participă la elaborarea de acte normative în domeniul său de activitate;

i) aplică măsurile de protecție a martorilor, a victimelor infracțiunii și a altor participanți la procesul penal;

j) în cazul neînceperii sau al încetării urmăririi penale, în condițiile legii, intențiază acțiunea civilă și participă la examinarea acesteia;

k) exercită controlul privind respectarea legilor în aplicarea măsurilor de protecție a martorilor, a victimelor infracțiunii și a altor participanți la procesul penal;

l) examinează cereri și petiții conform competenței.

În perioada anului 2023, Procuratura a asigurat la nivel național prevenirea și combaterea criminalității prin conducerea urmăririi penale efectuate de organele de urmărire penală ale Ministerului Afacerilor Interne, Serviciului Vamal, Centrului Național Anticorupție și Serviciului Fiscal de Stat, precum și activitatea specială de investigație realizată de Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Apărării, Centrului Național Anticorupție, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului de Protecție și Pază de Stat, Serviciului Vamal, Serviciului Fiscal de Stat și Administrația Națională a Penitenciarelor.

Totodată, Procuratura a contribuit la contracararea fenomenelor infracționale și protejarea intereselor societății, prin intermediul exercitării urmăririi penale, pe cauze penale de rezonanță, din domenii specifice ale criminalității, cum ar fi: corupția, spălarea banilor, traficul de ființe umane, traficul ilicit de droguri, crimele cibernetice, infracțiunile contra mediului, infracțiunile economice ș.a.

De asemenea, Procuratura a contribuit la realizarea justiției prin reprezentarea acuzării de stat în instanțele de judecată de toate nivelele, participarea în cadrul procedurilor judiciare non-penale, inclusiv prin asigurarea recuperării cheltuielilor judiciare și a prejudiciului cauzat prin infracțiuni.

1.2. Priorități și evoluții în activitate

Prioritățile în activitatea Procuraturii² pentru anul 2023, au fost stabilite reieșind din competențele funcționale ale sistemului Procuraturii, documentele de politici naționale și instituționale.³ Respectiv, activitatea Procuraturii a fost planificată potrivit Priorităților și obiectivelor specifice stabilite, după cum urmează:

² Aprobate prin Ordinul Procurorului General nr.20/3 din 24.02.2023

³ Avizate pozitiv de Consiliul Superior al Procurorilor prin Hotărârea nr. 1-23/2023 din 20.02.2023

I. Consolidarea integrității și independenței procurorilor:

Obiective:

- 1.1. Sporirea independenței Procuraturii și a procurorilor;
- 1.2. Asigurarea climatului de integritate instituțională.

II. Dezvoltarea capacităților funcționale ale procuraturii, optimizarea și digitalizarea proceselor, inclusiv cu fortificarea securității informaționale

Obiective:

- 2.1. Eficiența și eficacitatea activității Procuraturii;
- 2.2. Consolidarea managementului instituțional;
- 2.3. Îmbunătățirea proceselor operaționale instituționale;
- 2.4. Dezvoltarea funcționalității sistemelor informaționale automatizate ale Procuraturii;
- 2.5. Fortificarea securității cibernetice și informaționale în activitatea Procuraturii.

III. Asigurarea respectării drepturilor omului și intereselor societății în procesul penal

Obiective:

- 3.1. Promovarea inițiativelor legislative în scopul eficientizării procesului penal;
- 3.2. Asigurarea respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în cadrul procesului penal;
- 3.3. Asigurarea respectării drepturilor și intereselor societății;
- 3.4. Prevenirea și combaterea delincvenței juvenile și violenței în familie;
- 3.5. Aplicarea corectă și uniformă a legii la investigarea și judecarea cauze-lor penale;
- 3.6. Investigarea și examinarea cauzelor penale în termen rezonabil;
- 3.7. Implementarea documentelor de politici publice.

IV. Combaterea corupției, criminalității organizate și recuperarea bunurilor infraționale

Obiective:

- 4.1. Investigarea cu prioritate a cauzelor de corupție de nivel înalt;
- 4.2. Îmbunătățirea activității de urmărire a bunurilor infraționale pe cazurile de spălarea banilor, finanțarea terorismului și infraționile generatoare de venituri;
- 4.3. Prevenirea și combaterea criminalității organizate;
- 4.4. Prevenirea și combaterea criminalității informatice și infraționilor conexe acestora

V. Intensificarea cooperării internaționale, cu precădere în asistența juridică în materie penală și realizarea angajamentelor instituționale privind procesul de integrare europeană

Obiective:

5.1. Intensificarea cooperării internaționale și eficientizarea asistenței juri-dice în materie penală;

5.2. Realizarea angajamentelor instituționale privind procesul de integrare europeană.

VI. Sporirea transparenței și promovarea imaginii Procuraturii

Obiective:

6.1. Dezvoltarea mecanismelor instituționale de informare;

6.2. Îmbunătățirea comunicării externe și imaginii Procuraturii.

În procesul de realizare a obiectivelor propuse, au fost planificate **121** de acțiuni, dintre care **88** de acțiuni au fost realizate, ceea ce constituie o pondere de **73 %** de realizare, **16** acțiuni au fost realizate parțial, ceea ce constituie **13%** de realizare parțială și **17** acțiuni au rămas nerealizate, respectiv **14%** de nerealizare.

Cauzele nerealizării unor acțiuni se datorează mai multor factori, precum: complexității măsurilor care necesită o perioadă de timp mai îndelungată pentru finalizarea acestora, insuficiența de personal/resurse și de instruire, intervenirii riscurilor asociate, care nu au fost identificate și controlate în mod corespunzător, dar și a volumului mare de lucru.

De asemenea, în perioada de referință activitatea Procuraturii a fost influențată de unele schimbări care au intervenit în vederea dezinstituționalizării Inspecției procurorilor, care a trecut în subordinea Consiliului Superior al Procurorilor⁴, în scopul asigurării independenței funcționalității acesteia.

Un alt aspect care a constituit o provocare pentru activitatea Procuraturii se referă la modificările de competență, în special ce țin de examinarea cauzelor de corupție. Prin urmare, Procuratura Anticorupție (PA) urmează să investigheze doar cazurile de corupție la nivel înalt, însă capacitățile funcționale ale acesteia nu au fost pe deplin asigurate.

Modificările aprobate au fost elaborate în vederea realizării Prior Action din Memorandumul cu privire la politicile economice și financiare (FMI), dar și în vederea implementării Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025⁵. În acord cu obiectivul trasat în MEEP, modificarea competențelor de investigare a infracțiunilor de corupție urmărește ca să asigure investigarea:

➤ infracțiunilor legate de corupție enumerate în Convenția ONU împotriva corupției (UNCAC), inclusiv spălarea de bani și delapidarea de bani atunci când sunt comise de oficiali la nivel înalt din mandatul Procuraturii Anticorupție, precum și declarații false de avere și interese personale;

⁴ Legea nr.200 din 31.07.23, MO291-295/04.08.23 art.508; în vigoare din 04.08.23 ()

⁵ Aprobata prin Legea nr.211/2021

➤ funcționarilor de rang înalt definiți în Codul penal la articolul 123 alineatul (3), cu excepția funcționarilor din raioane, sate și orașe și alți funcționari publici de nivel înalt din instituțiile publice centrale, care au comis infracțiuni.

Subsecvent, pe parcursul anului 2023, activitatea Procuraturii a fost influențată corelativ și de conflictul armat, care se desfășoară pe teritoriul Ucrainei și care generează un exod al populației din această țară, iar traseele de deplasare a refugiaților include și teritoriul Republicii Moldova, ca țară de destinație sau de tranzit. Orice criză umanitară contribuie la majorarea riscurilor de trafic de persoane și organizarea migrației ilegale, mai ales în rândul femeilor și copiilor neînsoțiți sau separați de părinți. În acest sens, s-a asigurat monitorizarea situației privind criza refugiaților, sub aspectul identificării și investigării cazurilor de trafic de ființe umane, trafic de migrați și alte infracțiuni conexe și adiacente acestui fenomen.

De asemenea, Procuratura a contribuit în limita competențelor funcționale la implemetarea mai multor documente de politici naționale, precum și la îmbunătățirea reglementărilor normative în procesul de consultare a modificărilor propuse la actelor normative legislative.

Astfel, fiind constatate anumite lacune în legislație care împiedică buna desfășurare a activității în domenii ce au tangență directă sau indirectă cu activitatea Procuraturii, Procuratura Generală a elaborat **4 proiecte de modificare a actelor normative** care au fost expediate pentru avizare și promovare Ministerului Justiției, după cum urmează:

1. Proiectul de lege pentru modificarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 (art.276/1 Codul de procedură penală). Proiectul de lege menționat, elaborat și definitivat a fost remis Ministerului Justiției pentru expertizare, avizare și promovare prin scrisoare nr.4-2d/23-232 din 05.04.2023;

2. Proiectul de lege de modificare a Codului penal al Republicii Moldova (*privind infracțiunile de abuz și exploatare sexuală a copiilor cu utilizarea tehnologiilor de informații și comunicare*). Proiectul de lege menționat, elaborat și definitivat a fost remis Ministerului Justiției pentru expertizare, avizare și promovare prin scrisoare nr.4-2d/23-290 din 19.05.2023;

3. Proiectul de lege pentru modificarea Codului penal al Republicii Moldova nr.985/2002 în partea reglementărilor penale, care vizează sancționarea pentru organizarea migrației ilegale (*articolul 362¹ din Codul penal*). Proiectul de lege menționat, elaborat și definitivat a fost remis Ministerului Justiției pentru expertizare, avizare și promovare prin scrisoare nr.4-2d/23-423 din 10.08.2023;

4. Proiectul de lege pentru de modificare a cadrului normativ aferent unor reglementări care vizează Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură precum și unele reglementări ce vizează Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor. Proiectul de lege

menționat, elaborat și definitivat a fost remis Ministerului Justiției pentru expertizare, avizare și promovare prin scrisoare nr.4-2d/23-636 din 01.11.2023.

Din altă perspectivă, cu referire la garanțiile salariale oferite procurorilor, ține de menționat că prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 12 din 08.08.2023 privind controlul de constituționalitate al articolelor 12 alin. (15), 29 alin. (2), 30 alin. (4) și al Anexei nr. 4 Tabelul 1 din Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, precum și al articolului XXVII punctele 2), 3) și 4) din Legea nr. 271 din 23 noiembrie 2018 pentru modificarea unor acte legislative (salarizarea procurorilor), sesizarea Procurorului General interimar, depusă în 2022, a fost admisă parțial, fiind recunoscute constituționale articolele 12 alin. (15), 29 alin. (2) și Anexa nr. 4 Tabelul 1, în partea referitoare la procurori, din Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, în măsura în care *ajustarea anuală a mărimii valorii de referință de salarizare a procurorilor este obligatorie și se bazează, cel puțin, pe rata inflației medii anuale la data adoptării Legii bugetului de stat pentru anul următor, însă în perioada de raport, Hotărârea Curții Constituționale nu a fost pusă în aplicare.*

1.3. Buget și administrare

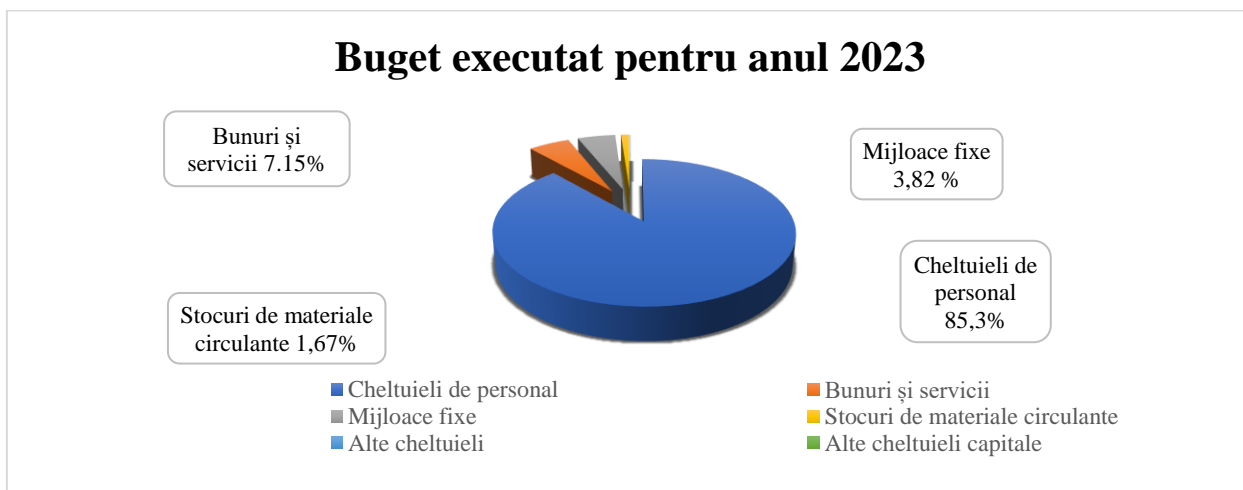
Pentru anul 2023, planul de finanțare a Procuraturii Generale din bugetul de stat a constituit **418907,0** mii lei (*cu 24885,5 mii lei mai mult decât în 2022*), ceia ce reprezintă cu **5.9** % mai mult față de anul **2022** și constituie **0,49%** din cheltuielile bugetare de stat ale Republicii Moldova pentru această perioadă (*84104000,0 mii de lei*)⁶.

Categoriile de cheltuieli, corespunzător bugetului precizat și executat au fost repartizate după cum urmează:

Categoria de cheltuieli	Plan precizat pe an (în mii lei)	Executat pe perioada de gestiune (în mii lei)
Cheltuieli de personal	351481,9	347179,7
Bunuri și servicii	34828,7	29114,5
Prestații sociale	6300,0	4673,7
Alte cheltuieli	3839,0	3621,0
Alte cheltuieli capitale	-	-
Mijloace fixe	15557,4	15556,5
Stocuri de materiale circulante	6900,0	6836,9
Sold bugetar	-	30,4
Total, mii lei	418907,0	407012,7

⁶ Legea bugetului de stat pentru anul 2023 nr. 359 din 22.12.2022

În mod grafic, bugetul executat este reprezentat în diagrama ce urmează:

Pentru asigurarea eficientă a activității Procuraturii în anul de raport au fost achiziționate bunuri, lucrări și servicii, după cum urmează:

- servicii comunale – **11485,9** mii lei;
- servicii informaționale (comunicații electronice, transport de date Layer2, mentenanța paginii web, deservirea echipamentelor telecomunicaționale, securizarea transportului de date, actualizarea informațiilor din baza de date „Produsul informatic”, „MoldLex”, administrarea tehnică a sistemului informațional „e-Dosar”, actualizarea sistemului informatic „e-Administrare”, actualizarea licențelor IBM I2, mentenanța și actualizarea programei de contabilitate „Soft Contabil”, etc.) – **1025,4** mii lei;
 - servicii de telecomunicații – **296,8** mii lei;
 - servicii de locațiune – **2880,1** mii lei;
 - servicii de transport (asigurarea obligatorie RCAI, taxa pentru drumuri, testarea auto pentru 63 unități de transport, etc.) – **329,5** mii lei;
 - servicii de reparații curente (autoturismele de serviciu, tehnicii de calcul, sistemelor de aprovizionare cu apă, gaze, reparația pavajului) – **1780,8** mii lei;
 - deplasări de serviciu în interiorul țării și peste hotare – **594,7** mii lei;
 - servicii medicale (expertize medico-legale, psihiatrice/psihologice, etc.) – **848,9** mii lei;
 - servicii editoriale – **85,3** mii lei;
 - servicii de pază – **3144,9** mii lei;
 - servicii judiciare garantată de stat – **1551,5** mii lei;
 - servicii poștale și de curierat – **533,9** mii lei;

- servicii neatribuite altor alineate (traducere, interpretare, evaluare și expertizare a bunurilor mobile, imobile și mărfuri, restabilire și punere în funcțiune a sistemelor de anti incendiu și acces control, etc.) – **4484,0** mii lei;
- indemnizații la încetarea acțiunii contractului de muncă – **3528,9** mii lei;
- indemnizații pentru incapacitatea temporară de muncă – **1144,8** mii lei;
- plăți aferente documentelor executorii cu executare benevolă – **3621,0** mii lei;
- reparații capitale ale clădirilor (Procuraturile Florești, Hîcești, Cahull) -**8500,8** mii lei;
- mașini și utilaje (sistem de aer condiționat, sistem de supraveghere video, computere de birou, imprimante, camere web, aspiratoare, etc.) – **4973.4** mii lei;
- procurarea mijloacelor de transport – **950,8** mii lei;
- unelte și scule, inventar de producere și gospodăresc (scaune de birou, fotolii de birou, covoare, stingătoare, etc.) – **1122.1** mii lei;
- combustibil, carburanți și lubrifianți – **2531.7** mii lei;
- piese de schimb – **102.5** mii lei;
- materiale de uz gospodăresc și rechizite de birou (soluție antibacteriană, jaluzele verticale articole de poligrafie, etc.) – **3719.0** mii lei;
- materiale de construcții (rampă de acces pentru persoanele cu dezabilități, uși în Procuraturile mun. Chișinău, oficiul Botanica, Sîngerei, etc.) – **47.8** mii lei;
- alte materiale (legitimație de serviciu, drapele, insigne metal cu logotip, medalii „Serviciul impecabil”, insigne „Eminent al Procuraturii”, legitimație distincții, apă potabilă, etc.) – **255,5** mii lei.

1.4. Personalul Procuraturii

În conformitate cu prevederile *art. 90 alin. (1) din Legea 3/2016 cu privire la Procuratură*, personalul Procuraturii este format din procurori, funcționari publici, funcționari publici cu statut special și personal tehnic.

Statul de personal al Procuraturii este stabilit prin *Hotărârea Parlamentului nr.78 din 04.05.2010 privind aprobarea numărului de personal al Procuraturii*, constituind **720** unități de procurori și **700** unități de personal.

La data de 31.12.2023, numărul total de angajați în sistemul Procuraturii constituia **1119** de persoane, după cum urmează:

- procurori – **595** persoane;
- funcționari publici – **339** persoane și **36** persoane - funcționari publici cu statut special;
- personal tehnic – **149** persoane.

1.4.1. Procurori

Repartizarea funcțiilor de procurori și a gradului de ocupare a acestora în anul 2023, comparativ cu perioada analogică a anului 2021 este redată în tabelul ce urmează:

Gradul de ocupare a funcțiilor de procuror								
Unitatea structurală	Total		Ocupate		Vacante		Temporar vacante	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Procuratura Generală	69	69	54	59	11	8	4	2
Procuraturile specializate	118	118	92	89	20	22	6	7
Procuraturile teritoriale	533	533	446	447	64	62	23	24
TOTAL	720	720	592	595	95	92	33	33

Prin urmare se constată că indicele de ocupare a funcțiilor disponibile de procuror (raportat la **720** unități de procurori aprobate) în anul 2023 constituie **82,6%** în creștere față de anul 2022 cu **0,2** puncte procentuale.

Analizând indicii de ocupare a funcțiilor de procuror în raport cu unitățile structurale se constată că circa **75,1%** din numărul total de funcții au fost atribuite procuraturilor teritoriale, **15,0%** procuraturilor specializate și **10%** se regăsesc în Procuratura Generală.

Comparând ponderea funcțiilor de procuror temporar vacante din anul 2023 cu perioada analogică a anului precedent acesta este constant.

S-a remarcat o scădere și în numărul de funcții vacante în anul 2023 până la **12,7%**, comparativ cu **13,2%** în anul 2022.

Referindu-ne la coraportul între funcțiile disponibile de procuror și cele vacante pentru fiecare categorie de unități structurale, s-a stabilit că în perioada anului 2023 indicele cel mai mare de funcții vacante revine procuraturilor specializate, fiind de **18,6%** din numărul total de **118** funcții de procuror, Procuraturii Generale îi revine **11,6%** din numărul total de **69** funcții de procuror, iar procuraturilor teritoriale le revine **11,2%** din numărul total de **533** funcții de procuror.

Comparativ, în anul precedent indicele funcțiilor vacante de procuror în procuraturile specializate în raport cu numărul de funcții ocupate a constituit **17%**, în Procuratura Generală **16%** și pentru procuraturile teritoriale **12%**.

Pe parcursul anului 2023 au fost numiți în funcție **16** procurori (comparativ cu **15** în anul 2022), iar **17** procurori au încetat raporturile de serviciu (comparativ cu **39** în anul 2022).

Imaginea fluctuației personalului de procurori este redată comparativ pentru anii 2021-2023, în tabelul ce urmează:

Fluctuația personalului de procurori 2021-2023				
Soluția managerială		Numărul de procurori		
		2021	2022	2023
Angajați în funcție		6	15	16
Eliberați din funcție		31	39	17
Detasați	Consiliul Superior al Procurorilor	5	5	5
	Institutul Național al Justiției	2	-	-
	Alte instituții	-	1	-
	Studii peste hotare	-	-	-
Suspendați în legătură cu acordarea concediului pentru îngrijirea copilului		48	38	18
Suspendați provizoriu conform art. 200 CPP		6	6	15

Raportat la numărul total de procurori (**595 procurori**), cu referire la vechimea în funcție a procurorilor care au activat în perioada anului 2023, se constată următoarea pondere:

- ✚ procurori cu vechimea în funcție de la **10 la 20 ani, 36,9%**
- ✚ procurorii cu vechimea în funcție de la **3 la 10 ani, 29,0%**;
- ✚ procurori cu vechimea în funcție de până la **3 ani, 17,8%**;
- ✚ procurori cu vechimea în funcție de peste **20 ani, 16,3%**.

După criteriul apartenenței de gen a personalului de procurori, din 595 procurori care au activat în anul 2023, **202 sunt femei** (34%) respectiv **393 sunt bărbați** (66%).

Vechimea în funcția a procurorilor în exercițiu în perioada 2021-2023			
Vechime în funcție	Număr de procurori		
	2021	2022	2023
până la 3 ani	99	103	106
de la 3 la 10 ani	178	173	173
de la 10 la 20 ani	245	219	220
peste 20 ani	93	97	96
Total	615	592	595

Repartizarea procurorilor în unitățile structurale după criteriul de gender este redată în tabelul ce urmează:

Repartizarea după criteriu de gen a funcțiilor de procuror 2023					
Unitatea structurală	Procurori în funcție				
	Total per unitate	Femei		Bărbați	
		Nr.	%	Nr.	%
Procuratura Generală	59	24	40,6	35	59,3
Procuraturile specializate	89	24	26,9	65	73,0
Procuraturile teritoriale	447	154	34,4	293	65,5
Total	595	202	34	393	66

Cu referire la numărul de **procurori conducători**, către 31.12.2023 acesta constituia **97** de unități, ceea ce raportat la numărul de procurori care au activat (595) constituie **15.7%**.

Numărul funcțiilor vacante de conducere la finele anului 2023 constituia **14** unități dintre care: Procuratura Generală – **0** unități, procuraturile specializate – **4** unități și procuraturile teritoriale – **10** unități.

Repartizarea procurorilor conducători în unitățile structurale după criteriul de gen este redată în tabelul ce urmează:

Repartizarea după criteriu de gen a funcțiilor de procurori conducători în 2023						
Unitatea structurală	Procurori conducători (procurori-șefi, adjuncți ai procurorilor-șefi)					
	2022			2023		
	Total per unitate	Bărbați	Femei	Total per unitate	Bărbați	Femei
Procuratura Generală	12	10	2	13	10	3
Procuraturile specializate	12	9	3	10	7	3
Procuraturile teritoriale	70	58	12	74	62	12
Total	108	91	17	97	79	18

Un alt aspect care necesită a fi menționat se referă la funcțiile temporar vacante, în special în procuraturile teritoriale, care au creat provocări sub aspect managerial, deoarece acestea sunt mai puțin atractive pentru personalul calificat, iar ocuparea acestora în cele mai multe cazuri a fost posibilă doar prin delegarea procurorilor.

Astfel, în anul 2023 a fost dispusă delegarea în diferite subdiviziuni structurale a **78** de procurori, ceea ce constituie o pondere de **13,1%** din numărul total de procurori, care au activat.

Dinamica managementului resurselor umane la compartimentul delegarea procurorilor pentru perioada 2021-2023 este redată în tabelul ce urmează:

Delegarea procurorilor în perioada 2021-2023			
Unitatea structurală în care au fost delegați procurorii	Numărul de procurori delegați		
	2021	2022	2023
Procuratura Generală	15	14	14
Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale	20	20	12
Procuratura Anticorupție	22	18	8
Procuratura mun. Chișinău	17	10	11
Procuraturile raionale	11	15	33
TOTAL	85	77	78

De remarcat, că în perioada anului 2023, în scopul fortificării capacităților unor unități structurale s-a menținut la un nivel ridicat numărul procurorilor delegați. Astfel, din numărul total de procurori delegați, indicele de delegare pentru PCCOCS constituie **15,3 %**, Procuratura Generală (**22,3%**) Procuratura mun. Chișinău (**14,1%**) și procuraturile teritoriale (**42%**), pentru Procuratura Anticorupție constituie **10,2%**.

În contextul interacțiunii Procuraturii cu Institutul Național al Justiției, constatăm că în perioada de referință, **28** de procurori au cumulat funcția de procuror cu activitatea didactică în cadrul programului de formare inițială și continuă a procurorilor și funcționarilor și altor activități în cadrul Institutului.

1.4.2. Funcționari publici

Din numărul total de **466** unități de funcționar public (funcționari publici de nivel superior, de conducere și funcționari publici de execuție), în anul 2023, au fost ocupate **339** de unități, ceea ce constituie o pondere de **72,7%**.

Ocuparea posturilor de funcționar public comparativ cu perioada anului 2023 este redată în tabelul ce urmează:

Ocuparea posturilor de funcționar public								
Unitatea structurală	Total		Ocupate		Vacante		Temporar vacante	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Procuratura Generală	79	81	48	50	23	26	8	5
Procuraturile specializate	95	96	77	72	10	16	8	8
Procuraturile teritoriale	287	290	220	217	47	51	20	22
TOTAL	461	467	345	339	80	93	36	35

Prin urmare se constată, că în total **128** de funcții au fost vacante și temporar vacante, ceea ce constituie o pondere de **27,3%**.

Numărul funcțiilor vacante determină o suprasolicitare a celui alt personal și are impact asupra calității prestației acestuia. Întru diminuarea acestor riscuri, s-a recurs la acțiuni de suplینire a posturilor vacante, fiind organizate **6** concursuri, în rezultatul cărora au fost angajați **15** de consultanți ai procurorului și **10** funcționari. De asemenea pe parcursul anului **2023** au fost angajați prin transfer **3** funcționari publici.

S-a constatat că lipsa de funcționari din cadrul Procuraturii este determinată în mare parte de atractivitatea redusă a funcțiilor publice, având în vedere nivelul scăzut al salariului, existând

riscul unui exod al personalului angajat, iar măsurile manageriale temporare nu pot avea efect durabil în soluționarea problemei.

Cu referire la funcționarii publici cu statut special, această categorie este formată din ofițerii de urmărire penală și ofițerii de investigație detașați în procuraturile specializate din alte instituții, iar până la 02.10.2023 și din inspectorii Inspecției procurorilor. În perioada 01.01.2023-02.10.2023 funcțiile de inspector din cadrul Inspecției procurorilor au fost ocupate în proporție de **100%**, iar rata ocupării unităților de funcționar public cu statut special (total 60 unități) prevăzute în structura procuraturilor specializate a rămas aceeași ca în anul 2023 – **46,6%**.

Ocuparea posturilor de funcționar public cu statut special								
Unitatea structurală	Total		Ocupate		Vacante		Temporar vacante	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Procuratura Generală	6	6 (02.10.23)	6	6 (02.10.23)	-	-	-	-
Procuraturile specializate	60	60	26	36	33	23	1	1
Procuraturile teritoriale	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAL	66	60	32	36	33	23	1	1

Privind fluctuația acestei categorii de personal, se poate menționa că în perioada anului 2023 în procuraturile specializate au fost detașați **18** ofițeri de urmărire penală și ofițeri de investigații, iar pentru **10** ofițeri a fost încetată detașarea.

1.4.3. Personalul tehnic

Cu referire la personalul tehnic al Procuraturii, din numărul total de **174** de unități, au fost ocupate **149**, ceea ce constituie o pondere de **85,6%**. Din cele **25** de posturi care au fost vacante, **13** sunt în Procuratura Generală, **2** în procuraturile specializate și **10** în procuraturile teritoriale.

Cu toate că în mare parte aceste posturi au fost ocupate, în continuare există o fluctuație de personal în acest domeniu, deoarece posturile sunt mai puțin atractive pentru personalul calificat în raport cu sectorul privat care oferă un salariu mai mare. Astfel în anul 2023, au fost angajate **18** persoane în calitate de personal tehnic, iar altele **14** au încetat raporturile de muncă cu instituția.

Aspectele elucidate *supra* redau unele riscuri ce se referă la calitatea prestației personalului, deoarece persoanele angajate sunt nevoite să execute suplimentar volumul de lucru pentru funcțiile vacante, ceea ce ar putea avea impact asupra eficacității și eficienței exercitării atribuțiilor.

1.5. Transparența și comunicarea

Pentru anul 2023, Procuratura și-a propus sporirea gradului de transparență și aplicarea celor mai bune practici de comunicare externă, menite să crească gradul de încredere în rândul cetățenilor precum și înțelegerea rolului Procuraturii ca garant și apărător al drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei.

Astfel, la data de 31 martie 2023, Procuratura a lansat o versiune nouă, modernizată a paginii web oficiale www.procuratura.md, care constituie o platformă comună pentru Procuratura Generală, Procuratura Anticorupție și Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, pe care, în perioada de referință, au fost publicate **330** de comunicate de presă.

Totodată, Procuratura Republicii Moldova a lansat o nouă campanie de comunicare menită să sporească transparența instituției și să consolideze legătura cu publicul. Campania, a inclus o serie de spoturi video educaționale – **2 spoturi** animate, **1 video** reputațional, **1 interviu** explicativ, care urmărește să ofere o înțelegere mai clară a rolului și activităților desfășurate de către Procuratură.

Prin intermediul acestor spoturi, Procuratura dorește să familiarizeze cetățenii cu competențele și misiunea sa. Acestea au fost concepute pentru a fi accesibile și ușor de înțeles, oferind informații clare și concise despre munca procurorilor, despre unii termeni juridici care creează confuzii. Prin intermediul spoturilor, au fost abordate subiecte precum competența și structura instituțiilor din sistemul Procuraturii, procedurile de investigație și urmărire penală, mecanismele anticorupție, precum și alte aspecte relevante.

Aceste materiale de comunicare sunt distribuite pe diferite platforme și canale media, inclusiv pe site-ul oficial al Procuraturii <https://procuratura.md>, paginile de social media, dar și la TV. Concomitent, au mai fost difuzate și pe platforma YouTube, unde pot fi accesate <https://www.youtube.com/@procuraturagenerala6532>.

O altă realizare pentru această perioadă se referă la elaborarea și aprobarea Ghidului de identitate al Procuraturii Republicii Moldova.⁷

Campania și noua pagină web a Procuraturii Republicii Moldova a fost creată cu sprijinului acordat de Uniunea Europeană și Ministerul Federal German pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, în cadrul proiectului „*Consolidarea statului de drept și a mecanismelor anticorupție în Republica Moldova*”, implementat de Agenția Germană pentru Cooperare Internațională (GIZ).

⁷ Aprobat prin Ordinul Procurorului General interimar nr. 49/3 din 19.06.2023, <https://procuratura.md/sites/default/files/2023-06/Ghid%20de%20identitate%20vizual%C4%83%20-%20Procuratura%20Republicii%20Moldova.pdf>

În perioada de referință au fost organizate **2 Cluburi de presă**, ce reprezintă un pas important în direcția consolidării relațiilor dintre sistemul Procuraturii și mass-media.

Primul Club de presă al Procuraturii Generale – a fost un dialog între jurnaliști și Procurorul General interimar Ion Munteanu, unde s-a discutat subiectul Adunării Generale a Procurorilor, eveniment esențial pentru realizarea priorităților Procuraturii. Procurorul General interimar a răspuns la întrebări ce vizează cauzele penale de rezonanță, inclusiv subiecte de interes public sporit.

Un alt club de presă al Procuraturii Generale a avut loc cu adjunctul Procurorului General interimar Igor Demciucin, pe domeniul urmăririi penale.

În acest interviu au fost abordat subiectul investigării infracțiunilor săvârșite de conducătorii mijloacelor de transport rutier, despre cazurile reale, analizate în detaliu din perspectiva legii, despre date statistice și analiza uniformității pedepselor aplicate și metode de prevenire și combatere a infracțiunilor în domeniul transportului rutier, săvârșite inclusiv în stare de ebrietate.

De asemenea, Procuratura a asigurat accesul la informațiile de interes public și prin intermediul examinării petițiilor, astfel că doar de către Procuratura Generală, prin intermediul Secției secretariat, petiții și audiență au fost înregistrate **28.417** documente, dintre care:

- **7810** - petiții, adresări ale cetățenilor și persoanelor juridice;
- **1124** - dosare penale, procese penale, materiale;
- **1880** - cereri de comisie rogatorie;
- **17603** – alte informații, scrisori, rapoarte, cereri, citații, solicitări etc.

De asemenea, de către Secția secretariat, petiții și audiență a fost organizată evidență și expedierea a **9006** scrisori, informații și răspunsuri petiționarilor.

În acest context, Procuratura urmărește să asigure o transparență deplină în activitatea sa și să sporească nivelul de încredere a cetățenilor în sistemul Procuraturii.

CAPITOLUL II. ACTIVITATEA PROCURATURII PE DOMENII DE COMPETENȚĂ

Secțiunea 1. Activitatea Procuraturii pe domeniul urmăririi penale

2.1.1. Exercițarea urmăririi penale

În perioada de referință, procurorii au exercitat urmărirea penală în **1957** (2756 în 2022) cauze penale, prioritar cauzele vizând infracțiuni de omor și viol, cele de corupere, luare de mită, trafic de influență și infracțiuni săvârșite de persoane publice, infracțiuni comise de grupări organizate, de evaziune fiscală, contrabandă, ecologice etc. De asemenea, procurorii au exercitat urmărirea penală în cauze penale în care s-a constatat efectuarea tendențioasă a urmăririi penale de către ofițerii de urmărire penală sau alte circumstanțe, care au impus necesitatea retragerii cauzelor penale și preluării urmăririi penale.

În context, necesită a se accentua că ponderea numărului de cauze penale aflate în procedura nemijlocită a procurorilor a continuat să fie determinată de modificările operate în legislația procesual penală prin Legea nr.179/2018, prin care articolul 270 din Codul de procedură penală a fost completat cu prevederi, potrivit cărora, suplimentar în competența procurorului de a exercita nemijlocit urmărirea penală au fost date mai multe infracțiuni. La fel, numărul de urmăririi exercitate a fost în legătură cu punerea în aplicare de la 01.01.2021 a modificărilor și completărilor la prevederile legale privind competența Serviciului Fiscal de Stat și Serviciului Vamal, operate prin Legile nr.188/2020 și nr.257/2020.

Astfel, din numărul total de cauze penale aflate în gestiunea nemijlocită a procurorilor, urmărirea penală a fost terminată în **586** (776 în 2022) cauze, au fost conexe 192 cauze (313 în 2022), trimise în judecată 278 cauze penale (371 în 2022) privind comiterea a 485 (463 în 2022) infracțiuni de către 387 (528 în 2022) persoane, din care **15** (23 în 2022) în privința polițiștilor și **11** (7 în 2022) în privința minorilor.

Justiției au fost deferite 2 cauze despre omucideri, 12 despre viol, 24 despre infracțiuni contra patrimoniului, 28 despre circulația ilegală a drogurilor, 13 despre evaziuni fiscale și infracțiuni financiar-bancare, 8 despre contrabandă, 5 despre încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere, 3 despre huliganism, 20 despre infracțiuni de corupție și trafic de influență, 14 despre abuz și exces de putere, 17 cauze despre tortură, 3 despre infracțiuni militare, 6 despre infracțiuni contra justiției, precum și alte categorii de infracțiuni.

În **303** (387 în 2022) cauze urmărirea penală a fost încetată și clasată, inclusiv în 245 (280 în 2022) cauze din lipsa faptului sau elementelor infracțiunii, 11 (19 în 2022) cauze în legătură cu împăcarea părților și retragerea plângerii prealabile, 11 (42 în 2022) cauze în baza actului de amnistie și 36 (62 în 2022) cauze din alte motive de nereabilitare, inclusiv în legătură cu

liberarea de răspundere penală și tragere la răspundere contravențională în baza art.55 din Codul penal.

De asemenea, procurorii au dispus suspendarea urmăririi penale, în baza art.2871 din Codul de procedură penală, în **130** (206 în 2022) cauze, inclusiv în 33 (83 în 2022) cauze în legătură cu sustragerea persoanelor de la urmărirea penală și în 97 (121 în 2022) cauze pe motivul neidentificării făptuitorului.

În gestiunea procurorilor au rămas **1047** (1224 în 2022) cauze, în care sunt bănuite și învinuite 312 (359 în 2022) persoane.

Activitatea efectuată în acest domeniu, comparativ cu situația din ultimii doi ani, poate fi redată prin următoarele date cuprinse în tabelul ce urmează:

DINAMICA ACTIVITĂȚII DE EXERCITARE A URMĂRIRII PENALE DE CĂTRE PROCURORI			
Indicii de referință	anul 2023	anul 2022	anul 2021
urmăriri penale exercitate	1957	2756	3376
cauze terminate	586	776	953
cauze încetate, clasate	303	387	535
din lipsa elementelor infracțiunii	245	280	465
pe împăcare	11	19	18
pe amnistie	11	42	7
pe alte motive de nereabilitare	36	62	45
cauze trimise în judecată	278	371	401
infracțiuni incriminate	485	463	499
în privința minorilor	11	7	11
persoane inculpate	387	528	533
în privința polițiștilor	15	23	27
cu acord de recunoaștere a vinovăției	3	1	6
cauze conexe	192	313	257
cauze suspendate condiționat	-	1	1
cauze suspendate	130	206	345
pe eschivare	33	83	147
neidentificarea făptuitorilor	97	121	196
cauze rămase în gestiune	1047	1224	1195
cu persoane bănuite, învinuite	312	359	320

2.1.2. Conducerea urmăririi penale

Procurorii au condus urmărirea penală în **36 741** (39 150 în 2022) cauze, din care au terminat cercetările pe **15 579** (18 222 în 2022) cauze. În instanța de judecată au fost expediate **10 585** (11 834 în 2022) cauze penale privind comiterea a **12 130** (13 523 în 2022) infracțiuni de

către **11 595** (13 282 în 2022) persoane. În perioada de raport au fost conexate **2799** (2834 în 2022) cauze.

Justiției au fost deferite **97** cauze privind omucideri, **81** cauze privind cazurile de vătămare intenționată gravă a integrității corporale și sănătății, **119** cauze despre viol, **2392** despre infracțiuni contra patrimoniului, **794** despre circulația ilegală a drogurilor, **6** despre evaziuni fiscale și infracțiuni financiar-bancare, **49** despre contrabandă, **954** cauze despre încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere, **606** despre huliganism, **182** cauze despre infracțiuni de corupție și trafic de influență, **11** cauze despre abuz și exces de putere, **61** despre infracțiuni militare, **190** despre infracțiuni contra justiției, precum și cauze privind alte categorii de infracțiuni.

DINAMICA ACTIVITĂȚII DE CONDUCERE A URMĂRIII PENALE			
Indicii de referință	anul 2023	anul 2022	anul 2021
urmăriri penale conduse	36741	39150	40414
hotărâri de neîncepere a urmării penale emise	12961	14005	12646
cauze terminate	15579	18222	19438
cauze încetate, clasate	4922	6217	6172
din lipsa elementelor infracțiunii	2515	2924	3549
pe împăcare/ plângere retrasă	1315	1500	1611
pe amnistie	281	982	29
pe alte motive de nereabilitare	813	811	983
cauze trimise în judecată	10585	11834	13136
infracțiuni incriminate	12130	13523	14708
persoane inculpate	11595	13282	14641
în procedură flagrantă	4	4	5
cu acord de recunoaștere a vinovăției	78	86	145
cauze conexate	2799	2834	3064
cauze suspendate condiționat	19	19	46
cauze suspendate	7882	9442	8870
pe eschivare	2012	2453	2270
pe neidentificarea făptuitorului	5868	6986	6595
cauze rămase în gestiune	10471	8342	8986
cu persoane bănuite, învinuite	4347	3601	3827
indicații scrise date pe dosare	3658	4196	5102
cauze restituite pentru completarea urmăririi	782	956	1088
respinse propuneri de punere a persoanelor sub învinuire	106	175	133
respinse propuneri de scoatere a persoanelor de sub urmărire	30	50	19
persoane puse sub învinuire	15198	17258	18839
constatate și luate la evidență infracțiuni anterior neînregistrate	69	37	42

În **4922** (6217 în 2022) cauze urmărirea penală a fost încetată/clasată, inclusiv în **2515** (2924 în 2022) cauze din lipsa faptului sau elementelor infracțiunii, în **1315** (1500 în 2022) cauze în legătură cu împăcarea părților și retragerea plângerii prealabile, în **281** (982 în 2022) cauze în baza actului de amnistie și în **813** (811 în 2022) cauze din alte motive de nereabilitare,

inclusiv în legătură cu prescripția sau liberarea de răspundere penală și tragerea la răspundere contravențională în baza art.55 din Codul penal.

A fost suspendată condiționat urmărirea penală în **19** (19 în 2022) cauze.

De asemenea, procurorii au dispus suspendarea urmăririi penale, în baza art.287¹ din Codul de procedură penală, în **7882** (9442 în 2022) cauze, inclusiv în **2012** (2453 în 2022) cauze în legătură cu sustragerea persoanelor de la urmărirea penală și în **5868** (6986 în 2022) cauze pe motivul neidentificării făptuitorului.

În gestiunea organelor de urmărire penală au rămas **10 471** (8342 în 2022) cauze, în care sunt bănuite și învinuite **4347** (3601 în 2022) persoane.

2.1.3. Uniformizarea practicii privind urmărirea penală pe domenii specifice

2.1.3.1. Urmărirea penală privind infracțiunile de trafic de ființe umane și infracțiuni conexe

Combaterea traficului de ființe umane, contracararea infracțiunilor de organizare a migrației ilegale precum și lupta cu fenomenul abuzului și exploatării sexuale a copiilor cu utilizarea tehnologiilor informaționale constituie una din direcțiile prioritare în activitatea Procuraturii.

În perioada anului 2023, Procuratura a continuat activitatea perseverentă în vederea consolidării corpului de procurori în vederea implementării standardelor stabilite la nivel internațional prin:

▪ Convenția Consiliului Europei privind lupta cu traficul de ființe umane, adoptată la 16.05.2005 la Varșovia (în continuare Convenția de la Varșovia), monitorizarea căreia este efectuată de către GRETA⁸;

▪ Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, adoptat la 15.11.2000 la Palermo (în continuare Protocolul de la Palermo)⁹;

▪ Protocolul împotriva traficului ilegal de migranți pe calea terestră, a aerului și pe mare, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, adoptat la 15.11.2000 la New York¹⁰ și ratificat de către Parlamentul Republicii Moldova prin Legea

⁸ Ratificată de Republica Moldova prin Legea nr.17-XV din 17.02.2005, - art.36 alin.(1) al Convenției de la Varșovia - *Grupul de experți pentru lupta împotriva traficului de ființe umane (denumit în continuare „GRETA”)*, va monitoriza aplicarea prezentei Convenții de către Părți.

⁹ Ratificat de Republica Moldova prin Legea nr.17-XV din 17.02.2005;

¹⁰ Ratificat de către Republica Moldova prin Legea nr.16-XV din 17.02.2005;

nr.16-XV din 17.02.2005, în vigoare pentru Republica Moldova din 16.10.2005 (în continuare Protocol împotriva traficului de migrați);

▪ Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale, din 25.10.2007¹¹ (în continuare Convenția de la Lanzarote)¹².

În vederea monitorizării situației privind criza refugiaților, sub aspectul identificării și investigării cazurilor de trafic de ființe umane, trafic de migrați și alte infracțiuni conexe și adiacente acestui fenomen, de către Procuratura Generală au fost întreprinse mai multe acțiuni.

Astfel, structurând activitățile organelor de drept în domeniul anti-trafic, conform celor 4 elemente recunoscute ca fundamentale la nivel internațional: 1) *protecție*, 2) *parteneriat*, 3) *pedepsire*, 4) *prevenire*, în perioada anului 2023 au fost obținuți următorii indicatori cantitativi:

1. Protecție

În domeniul *protecției* victimelor în decursul anului 2023, în cadrul cauzelor penale instrumentate pe infracțiuni de trafic de ființe umane și trafic de copii, au fost identificate – **169 victime**, dintre care **144 victime adulte** (16 femei/ 128 bărbați) și **25 victime copii** (19 fete/6 băieți), comparativ cu anul 2022 - **151 victime** 107 adulte (32 femei/75 bărbați) și **44** victime copii (43 fete/1 băiat).

Din numărul total al victimelor adulte identificate, se atestă următoarea situație:

▪ Potrivit **forme de exploatare** – **84 victime adulte** (78 bărbați și 6 femei) au fost supuse **exploatării prin muncă** (comparativ cu 82 victime identificate în anul 2022), **9 victime** (toate femei) **au fost exploatare sexual** (comparativ cu 11 victime identificate în anul 2022), **50 victime** (0 femei, 50 bărbați) exploatare **în scopul folosirii în activități criminale** (comparativ cu 0 victime identificate în anul 2022); **1 victimă** în scopul folosirii în calitate de **mamă-surogat** (comparativ cu 0 victime identificate în anul 2022).

Comparativ cu anul 2022 când a fost identificate 11 victime exploatare **în scopul însușirii îndemnizațiilor sau prestațiilor sociale**, **1** victimă supuse **exploatării prin cerșit**, **1** victimă a traficului de organe, țesuturi și celule, pe parcursul anului 2023 nu au fost identificate victime de asemenea categorii.

▪ Sub aspectul **țărilor de destinație - Zona Uniunii Europene** se confirmă ca o destinație constantă, fiind identificate **61** de victime ale traficului de ființe umane (*dintre care 52 bărbați și*

¹¹ <https://rm.coe.int/168046e1d9> ;

¹² Ratificată de Republica Moldova prin Legea nr.263/2011 la 19.12.2011, în vigoare la 27.01.2012.

9 femei). Federația Rusă reprezintă o altă destinație pentru traficanții, fiind *identificate 15 victime (1 femeie/14 bărbați)*.

La fel, au fost identificate **67** victime adulte (*5 femei și 62 bărbați*), care au fost exploatare în **Republica Moldova**.

Cât privește victimele traficului de copii, în perioada de raport au fost identificate în total **25 victime copii** (*19 fete/6 băieți*), în 2022 – 44 victime copii (*43 fete/1 băiat*), dintre care în scop de **exploatare sexuală - 14 victime-copii** (*13 fete, 1 băiat*), în 2022 - 42 victime (*toate fete*); în scop de **exploatare prin muncă - 8 victime-copii** (*3 fete/ 5 băieți*), în 2022 - 2 victime (*1 fată/1 băiat*); în scop de **practicare a cerșetoriei - 2 victime-copii** (*ambele fete*)– în anul 2022 – 0 victime, **în scop de vânzare-cumpărare și adopție ilegală 1 victimă** (*fată nou născută*) - în anul 2022 – 0 victime.

Referitor la **destinația geografică**, în perioada anului 2023 în **Republica Moldova** (intern) au fost exploatare - **20** victime copii (*14 fete, 6 băieți*) și anume:

- trafic de copii în scop de **exploatare sexuală - 11** victime (*10 fete, 1 băieți*), în perioada analogică 2022 – 38 victime (*toate fete*),

- trafic de copii în scop de **exploatare prin muncă – 8** victime (*3 fete, 5 băieți*) în perioada analogică anul 2022 - 2 victime **copii** (*1 fată, 1 băiat*);

- trafic de copii în scop de **vânzare/cumpărare și adopției ilegale** de copii - **1** victime (*fată nou născută*), în perioada analogică 2022 – 0 victime;

Peste hotarele țării (**Ucraina și Germania**) au fost exploatare - **2** victime copii (*fete*), ambele în scop de **practicare a cerșetoriei**.

În vederea repunerii în drepturi a victimelor traficului de ființe umane și traficului de migranți, identificate pe cauzele penale pornite atât în anul 2023, cât și pe cauzele penale pornite în anii precedenți, au fost recunoscute în calitate de **părți civile – 56 victime**, iar valoarea acțiunilor înaintate – a constituit **265 mii euro și 1.000.000 lei**.

Mai mult, organele de drept reacționează corespunzător la cazurile de declarare de către victime/martori ai traficului de ființe umane a cazurilor de intimidare în scop de schimbare a declarațiilor.

În perioada de raport, a fost pornită urmărirea penală **în baza art. 314 din Codul penal - Determinarea la depunerea de declarații mincinoase** pe **un caz** care a fost determinat în cadrul urmării penale privind infracțiunea de trafic de ființe umane.

În conformitate cu articolul 26 din *Convenția de la Varșovia*, părțile trebuie să prevadă posibilitatea de a nu impune sancțiuni împotriva victimelor traficului de ființe umane, pentru că acestea au luat parte la activități ilegale, atunci când au fost constrânse.

În acest sens, în perioada de raport, în privința unei victime a infracțiunii de trafic de ființe umane și **36** victime a infracțiunilor de organizare a migrației ilegale, procurorii au aplicat prevederea de nepedepsire astfel, absolvind victimele de răspundere penală pentru acțiunile comise în legătură cu statutul lor.

Pe parcursul anului 2023, în vederea excluderii revictimizării, la judecătorul de instrucție au fost **audiate în condiții speciale 91 victime**, dintre care **78** victime adulte și **13** victime minore.

Victimele traficului de ființe umane au dreptul la **asistență juridică** garantată de stat. Serviciile de acordare a asistenței juridice garantate de stat, inclusiv victimelor acestor categorii de infracțiuni, se finanțează din bugetul de stat.

Pe lângă avocații care oferă asistență juridică garantată de stat din cadrul Oficiilor Teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistența Juridică garantată de Stat, victimele și prezumatele victime ale traficului de ființe umane sunt asistate de către avocații specializați ai Centrelor de asistență și protecție a victimelor de categoria respectivă.

Astfel, ca rezultat al explicării victimelor traficului de ființe umane a drepturilor procedurale - **63 victime** (*12 minore și 51 adulte*) au beneficiat de asistență juridică.

2. Parteneriat

În domeniul dezvoltării **parteneriatului** și fortificării interacțiunii între diferite instituții cu atribuții în domeniul combaterii traficului de ființe umane pe parcursul anului 2023 au fost întreprinse mai multe acțiuni.

Astfel, în cadrul activității, procurorii au participat la ședințele organizate pe următoarele platforme:

- ✚ Comitetului național pentru combaterea traficului de ființe umane și a grupului tehnic coordonator de pe lângă Comitet;

- ✚ Grupul comun de analiză a riscurilor în cadrul căruia coordonator este Inspectoratul General al Poliției de Frontieră;

- ✚ Centrului de asistență UE pentru securitate internă și managementul frontierelor al Republicii Moldova, organizată de Ministerul Afacerilor Interne și Uniunea Europeană (HUB);

- ✚ Grupului operativ privind traficul de persoane, desfășurat sub egida Cancelariei de Stat;

- ✚ Consiliul coordonator al organelor de drept cu atribuții în domeniul combaterii traficului de ființe umane de pe lângă Procurorul General.

Totodată, în cadrul diferitor proiecte, în activitatea de prevenire și combatere a traficului de ființe umane, procurorii au colaborat în perioada de referință cu reprezentanții sectorului neguvernamental, precum și cu organizațiile internaționale, printre care Ambasada SUA în

Republica Moldova, Organizația Internațională pentru Migrație, Misiunea OSCE în Republica Moldova, UNODC, Centrul internațional „La Strada”, și altele.

Necesită a fi menționat participarea procurorilor la organizarea și desfășurarea exercițiului național de instruire bazat pe simulări, în domeniul traficului de persoane desfășurat în premieră pentru Republica Moldova în perioada 18-22. septembrie 2023. Cursul a fost organizat de Cancelaria de Stat și Misiunea Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), în scopul promovării unei colaborării interinstituționale și încurajării investigării pro-active a cazurilor de trafic de persoane.

3. Pedepsire

Referindu-ne la identificarea cazurilor și cauze pornite, s-a constatat că în perioada anului 2023 au fost înregistrate în total pe țară - 676 infracțiuni ce se referă la categoria respectivă (în perioada analogică a anului precedent 517)¹³. Diseminarea pe categorii de infracțiuni pornite este reflectat în următorul tabel:

Infracțiunea	Articolul din Codul penal	Numărul de urmăriri penale pornite	
		anul 2022	anul 2023
Trafic de organe	art.158 CP	-	-
Trafic de ființe umane	art.165 CP	45	22
Utilizarea rezultatelor muncii sau serviciilor unei persoane care este victima TFU	art.1651 CP	2	3
Munca forțată	art.168 CP	7	13
Adem. minorului în scopuri sexuale	art.1751 CP	7	18
Trafic de copii	art.206 CP	22	17
Scoaterea ilegală a copiilor din țară	art.207 CP	29	30
Pornografia infantilă	art.2081 CP	39	46
Recurgerea la prostituția practică de un copil	art.2082 CP	2	-
Publicitatea în scopul obținerii ilegale de organe, țesuturi și celule umane sau privind donarea ilicită a acestora	art.2131 CP	-	-
Proxenetismul	art.220 CP	18	18
Îndemnul, determinarea sau înlesnirea la prestarea serviciilor sexuale online	art.2201 CP	-	2
Organizarea cerșetoriei	art.302 CP	-	-
Organizarea migrației ilegale	art.3621 CP	346	508
TOTAL		557	677

Din analiza calitativă a datelor statistice urmează de remarcat că numărul cauzelor penale pe infracțiuni de organizare a migrației ilegale a crescut cu peste 46 %.

Totodată, trezește îngrijorătoare creșterea numărului cauzelor penale privind infracțiunile de ademenire a minorilor în scopuri sexuale, care a sporit mai mult de 2 ori.

¹³ Conform datelor Băncii centrale de date cu privire la infracțiuni, cauze penale și persoane care au săvârșit infracțiuni, administrată de către Ministerul Afacerilor Interne.

Subsidiar, o creștere semnificativă au avut și infracțiunile de muncă forțată (*art.168 din Codul penal*) și pornografia infantilă (*art.208^l din Codul penal*).

Astfel, numărul total al infracțiunilor de categoria analizată a avut o creștere de peste 23 % anul curent comparativ cu aceeași perioadă a anului 2022.

În context, din analiza datelor calitative atestăm o *reducere semnificativă* cu peste 100 % a numărului infracțiunilor înregistrate de trafic de ființe umane **22** cauze penale pornite în anul 2023 comparativ cu 45 cauze în anul 2022. O situație analogică, doar cu o diminuare mai redusă atestăm și în cazul infracțiunilor de trafic de copii unde anul curent au fost înregistrate **17** infracțiuni comparativ cu 22 infracțiuni în anul 2022.

Considerăm că acest fapt se datorează mai multor circumstanțe de ordin obiectiv și subiectiv. Astfel, nu poate fi reținut argumentul precum că diminuarea numărului de cauze penale înregistrate se justifică prin diminuarea fenomenului, deoarece ceilalți indicatori indirecți care generează infracțiunile discutate (*art.165 și art.206 CP*) sunt într-o creștere constatată.

La subiect, reducerea numărului de cauze penale pornite este o consecință a unui concurs de factori printre care fluctuația și reducerea numărului de cadre dedicate contracarării infracțiunilor de această categorie, reducerea numărului de investigații pro-active, capacitățile restrânse a autorităților de a acorda servicii de asistență și suport de lungă durată victimelor infracțiunilor, care au efect lipsa de interes a victimelor să participe la procedurile penale etc.

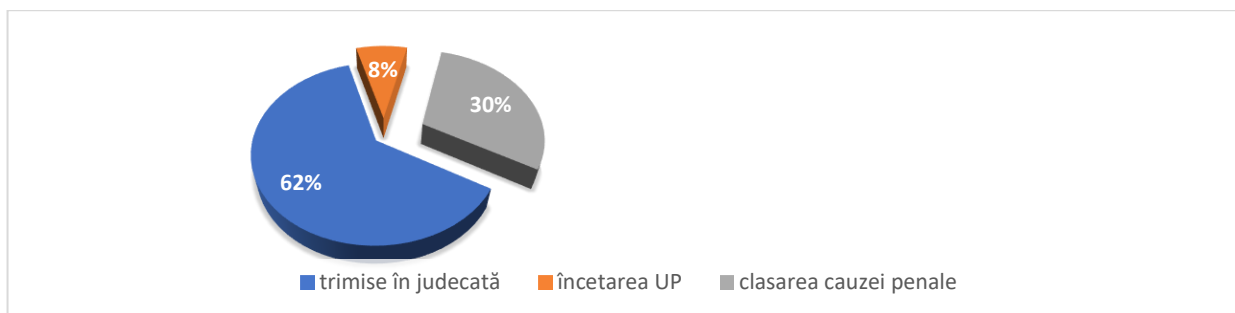
Prin urmare, este necesar de întreprins acțiuni imediate pentru a accelera procesele pro-active de identificarea cazurilor de trafic de persoane cu prioritizarea celor în care victime sunt copiii.

În continuare, în perioada supusă evaluării, urmărirea penală a fost finalizată pe **165** cauze penale¹⁴ din cele atribuite la categoria trafic de ființe umane, infracțiuni asimilate sau conexe acestora (*în anul 2022 - 177 cauze penale*).

Din acestea, **103** cauze penale au fost expediate cu rechizitoriu în instanțele de judecată pentru examinare în fond (*în anul 2022 - 109 cauze penale*), pe **13** cauze penale urmărirea penală a fost încetată (*în anul 2022 -33 cauze penale*), iar **49** cauze penale au fost clasate (*în anul 2022 - 35 cauze penale*).

Diagrama: Ponderea cauzelor penale (total terminată urmărirea penală pe 165 cauze)

¹⁴ Conform datelor colectate în temeiul Ordinului Procurorului General nr.44/15 din 24.11.2016;

În particular, pe infracțiunea de trafic de ființe umane (art.165 din Codul penal) urmărirea penală a fost finisată pe **32** cauze penale, dintre care **18** cauze au fost terminate cu rechizitoriu și expediate în instanța de judecată pentru examinare în fond, **2** cauze în care urmărirea penală a fost încetată, iar **12** cauze au fost clasate.

Tabelul 2. Numărul cauzelor penale trimise în instanța de judecată în anul 2023, pentru examinare în fond:

INFRAȚIUNI	Articolul din Codul penal	Cauze penale trimise în instanța de judecată	
		Anul 2022	Anul 2023
Trafic de ființe umane	art.165 CP	28	18
Utilizarea rezultatelor muncii sau serviciilor unei persoane care este victima TFU	art.165 ¹ CP	2	-
Trafic de organe	art.158 CP	-	-
Munca forțată	art.168 CP	3	4
Ademenirea minorului în scopuri sexuale	art.175 ¹ CP	-	-
Trafic de copii	art.206 CP	17	11
Scoaterea ilegală a copiilor din țară	art.207 CP	2	1
Pornografia infantilă	art.208 ¹ CP	33	16
Recurgerea la prostituția practică de un copil	art.208 ² CP	1	-
Publicitatea în scopul obținerii ilegale de organe, țesuturi și celule umane sau privind donarea ilicită a acestora	art. 213 ¹ CP	-	-
Proxenetismul	art.220 CP	10	8
Organizarea cerșetoriei	art.302 CP	-	-
Organizarea migrației ilegale	art.362¹ CP	15	46
TOTAL		111	104

Din numărul total al cauzelor penale trimise în judecată în baza art.165 din Codul penal, **11** cauze - se referă la exploatare sexuală, iar **16** cauze - exploatare prin muncă, **1** cauză – prin cerșit.

Din numărul total de cauze penale încetate și clasate în baza art.165 din Codul penal, **3** cauze - se referă la exploatare sexuală, **9** cauze - exploatare prin muncă, **2** cauze - exploatare prin cerșit.

Pe infracțiunea de trafic de copii (art.206 din Codul penal) a fost finisată urmărirea penală pe **12** cauze penale, dintre care **11** cauze au fost expediate cu rechizitoriu în instanța de judecată pentru examinare în fond, în o cauză urmărirea penală a fost clasată.

Din numărul total al cauzelor penale trimise în instanța de judecată în baza art.206 din Codul penal, **10** cauze - se referă la exploatare sexuală, iar **1** cauză - exploatare prin muncă.

În perioada de raport pe infracțiunea de trafic de copii (art.206 din Codul penal) a fost clasată o singură cauză penală și se referă la exploatare prin muncă.

La compartimentul **cooperare internațională**, în cadrul urmăririi penale, în perioada de referință, procurorii, acționând în conformitate cu standardele stabilite la art.32 al *Convenției de la Varșovia*, au înaintat către alte state **11 cereri de comisii rogatorii**, dintre care **9** cereri pe cauzele penale de trafic de ființe umane, iar **2** cereri pe cauzele de organizarea migrației ilegale.

Concomitent, Procuratura Generală a primit spre executare **10** cereri de comisii rogatorii, dintre care **6** cereri de comisii rogatorii pe cauzele penale de trafic de ființe umane, iar **4** cereri pe cauzele de organizarea migrației ilegale.

În legătură cu investigarea cazurilor de trafic de ființe umane, de către Procuratura Generală au fost expediate **6** cereri de extrădare către alte state. În același timp, în legătură cu investigarea cazurilor de trafic de ființe umane, organele de drept ale Republicii Moldova au reținut 2 persoane anunțate în căutare internațională.

Totodată, în perioada de raport organele de drept ale Republicii Moldova au constituit **2** echipe comune de investigații:

a) între Moldova-Ungaria-Italia, pe o cauză penală privind organizarea migrației ilegale și exploatarea prin muncă a cetățenilor moldoveni pe teritoriul Italiei;

b) între Moldova și România pe o cauză penală privind exploatarea sexuală a cetățenilor moldoveni pe teritoriul României și altor state UE.

Investigând **aspectele financiare** ale cazurilor de trafic de ființe umane, a infracțiunilor asimilate și conexe acestora, în anul 2023 de către procurori au fost aplicate **sechestre** pe bunuri în valoare de peste **14.100.350 lei**.

Fiind analizată practica judiciară pentru anul 2023 cu privire la infracțiunile de trafic de ființe umane, trafic de copii, infracțiuni conexe sau asimilate acestora a fost constatată următoarea stare de fapt:

Instanțele de judecată au pronunțat în total **112** sentințe pe cazurile din categoria traficului de persoane, infracțiuni conexe sau asimilate acestora în privința a **147** inculpați (*în anul 2022 - 66 sentințe în privința 77 inculpați*), inclusiv:

Tabelul 3. Numărul sentințelor pronunțate în anul 2023 de către instanțele de fond:

Infrațiuni	Articolul din Codul penal	sentințe/persoane	
		Anul 2022	Anul 2023
Trafic de ființe umane	art.165 CP	16/22	33/42
Utilizarea rezultatelor muncii sau serviciilor unei persoane care este victima TFU	art.165 ¹ CP	-	-
Trafic de organe	art.158 CP	-	-
Munca forțată	art.168 CP	0/0	2/2
Ademenirea minorului în scopuri sexuale	art.175 ¹ CP	0/0	1/1
Trafic de copii	art.206 CP	3/3	11/17
Scoaterea ilegală a copiilor din țară	art.207 CP	2/2	1/1
Pornografia infantilă	art.208 ¹ CP	22/22	20/20
Recurgerea la prostituția practică de un copil	art.208 ² CP	1/1	0/0
Publicitatea în scopul obținerii ilegale de organe, țesuturi și celule umane sau privind donarea ilicită a acestora	art. 213 ¹ CP	-	-
Proxenetismul	art.220 CP	7/7	13/17
Organizarea cerșetoriei	art.302 CP	-	-
Organizarea migrației ilegale	art.362¹ CP	15/20	31/47
TOTAL		66/77	112/147

Numărul în creștere a cauzelor penale cu soluții dispuse de instanțele de judecată cu 100% derivă din factori obiectivi și subiectivi. Astfel, unul din factorii obiectivi care a determinat numărul sporit de sentințe pronunțate pe categoriile de infracțiuni relevate este faptul că, în perioada imediat premergătoare, adică pe parcursul anului 2022, au fost remise în instanța de judecată mai multe cauze penale pe asemenea categorii de infracțiuni (*a se vedea: Tabelul nr.2 din prezentul subcapitol*).

Totodată, factorul subiectiv care a influențat creșterea numărului de dosare examinate a fost desemnarea judecătorilor pentru examinarea cauzelor penale care au rămas restante de la magistrații care pe parcursul anului 2022 le-au expirat împluternicirile sau celor care au depus cereri de demisie.

Subsecvent, din punct de vedere judiciar, anul 2023 nu a fost perturbat cum s-a întâmplat în anii precedenți, din cauza stării de urgență în justiție, circumstanțe care anterior au influențat semnificativ asupra numărului hotărârilor dispuse pe cauzele penale.

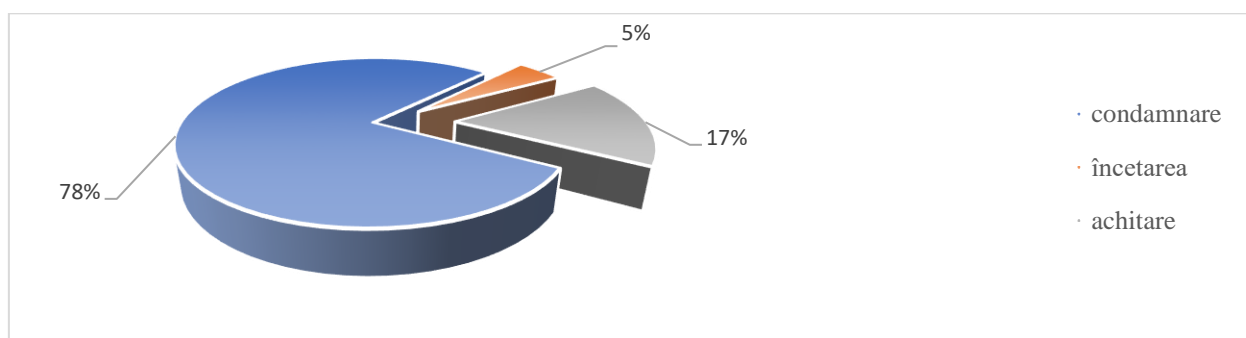
Din numărul total de sentințe pronunțate, **84 sunt de condamnare** în privința a **109 persoane**, inclusiv:

- **18** sentințe privind traficul de ființe umane în privința a 23 inculpați;
- **7** sentințe privind traficul de copii în privința a 10 inculpați;
- **1** sentință privind munca forțată în privința a 1 (unui) inculpat;

- **9** sentințe privind proxenetismul în privința a 11 inculpați;
- **1** sentință privind recurgerea la prostituția practică de un copil în privința a 1 inculpat;
- **28** sentințe privind organizarea migrației ilegale în privința a 43 inculpați;
- **20** sentințe privind pornografia infantilă în privința a 20 inculpați.

Totodată, în afară de sentințe de condamnare, în perioada de raport au fost pronunțate **5** sentințe de încetare în privința a 5 persoane și **18** sentințe de achitare în privința a 26 persoane, **5** sentințe de condamnare în privința a 7 persoane, dar cu recalificarea acțiunilor de la trafic de ființe umane și trafic de copii la alte componente de infracțiune.

Diagrama 2. Ponderea categoriilor de sentințe (total din 112 sentințe)

Referindu-ne la categoriile de **pedepse aplicate** de către instanțele de judecată, se poate constata că din cele 109 de persoane fizice în privința cărora au fost pronunțate sentințe de condamnare, **pedeapsa închisorii** a fost aplicată față de **48** persoane.

Dintre acestea, pentru comiterea traficului de ființe umane - **23** persoane, traficului de copii - **10** persoane, pornografiei infantile - **9** persoane, proxenetismului - **2** persoane, organizarea migrației ilegale - **4** persoane.

Concomitent, față de **24** persoane a fost aplicată pedeapsa închisorii cu **suspendarea condiționată** a executării pedepsei. Dintre acestea, pentru muncă forțată - **1** persoană, ademenirea minorului în scopuri sexuale - **1** persoană, pornografie infantilă - **11** persoane, proxenetism - **6** persoane, organizarea migrației ilegale - **5** persoane.

Pedeapsa sub formă de **amendă** a fost aplicată în privința a **37** persoane, dintre acestea pentru proxenetism - **3** persoane, organizarea migrației ilegale - **34** persoane.

În vederea asigurării continuității investigațiilor financiare paralele, concomitent cu aplicarea pedepsei inculpaților, în perioada de raport, instanțele de judecată au dispus și **confiscarea** în condițiile art.106 și art.106¹ din Codul penal a bunurilor folosite la comiterea infracțiunilor din categoria traficului de persoane.

Astfel, în perioada anului 2023, ca rezultat al investigațiilor financiare paralele, de către instanțele de judecată, concomitent cu condamnarea persoanei pentru comiterea infracțiunilor de trafic de ființe umane și crime conexe, au dispus **confiscarea** în folosul statului a sumelor de

bani și bunurilor utilizate pentru săvârșirea infracțiunii sau rezultate din infracțiune în valoare aproximativă¹⁵ de **1.896.905 lei**.

4. Prevenirea

Un aspect esențial pe domeniu, în activitatea organelor de drept, este *prevenirea* cazurilor de trafic de ființe umane, prin activități de monitorizare, campanii de conștientizare, educație și instruire.

Întru realizarea acestor obiective se asigură transparența în activitatea organelor de drept, pentru a susține aspirațiile promovate în cadrul campaniilor de conștientizare și educație, prin elucidarea eforturilor întreprinse de organele de drept în vederea combaterii oricărei manifestări a traficului de persoane.

În acest sens, în legătură cu desfășurarea în perioada **18-25 octombrie 2023** a Campaniei naționale „*Săptămâna de luptă împotriva traficului de ființe umane*” de către Procuratura Generală au fost mobilizați procurorii teritoriali și cei specializați pentru a întreprinde acțiuni de sensibilizare și informare a societății asupra gravității și consecințele fenomenului traficului de ființe umane¹⁶.

Ca rezultat, în cadrul Săptămânii anti trafic, de către procurori au fost prezentate peste **124** lecții în instituțiile de învățământ și colective de muncă, 5 seminare, 13 mese rotunde, 2 emisiuni la posturile de televiziune, 7 articole în presa scrisă.

În afară de aceasta, în conformitate cu principiul transparenței activității desfășurate, în anul 2023 de către procurori au fost mediatizate 47 subiecte¹⁷ cu privire la prevenirea și combaterea traficului de ființe umane.

2.1.3.2. Urmărirea penală a faptelor de tortură și rele tratamente

Potrivit legislației naționale, instituția Procuraturii este direct responsabilă pentru asigurarea investigării tuturor pretinselor fapte de rele tratamente, investigații care trebuie să fie efectuate prompt, independent, imparțial, profund, de către reprezentanți ai organului competent, cu asigurarea implicării active a victimelor și posibilitatea de control din partea acestora.

Întru respectarea acestor principii, atât în Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, cât și prin modificările aduse la Codul de procedură penală în anii 2012 și ulterior în 2016, Procuratura

¹⁵ Valoarea cu aproximație se indică pe motiv că unele bunuri confiscate sunt evaluate în baza prețului de piață a acestora care variază în dependență de perioadă;

¹⁶ Scrisoarea Procurorului General nr. 15-15d/23-639 din. 09.10.2023;

¹⁷ Conform datelor statistice generate din sistemul *Info PG*.

deține competența exclusivă de a investiga sesizările și cauzele penale de tortură, tratament inuman sau degradant.

În cadrul procuraturilor teritoriale, precum și în cadrul Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (PCCOCS), există procurori responsabili de examinarea cazurilor de rele tratamente, care trebuie să fie înlăturați de la activități în comun cu reprezentanții organelor care pot fi subiecți ai infracțiunilor de rele tratamente.

Specializarea respectivă este necesară și urmează a fi menținută în continuare, or faptele ce se referă la relele tratamente în custodia statului au un caracter specific și necesită a fi investigate prin prisma legislației și a practicii judiciare naționale și internaționale din acest domeniu, ceea ce implică niște abilități speciale.

Informația statistică privind sesizările despre tortură și alte rele tratamente, înregistrate și examinate de procuraturile teritoriale și specializate în 12 luni ale anului 2023, în comparație cu datele înregistrate în anii precedenți, sunt reflectate în tabelul de mai jos:

	Categoriile de sesizări înregistrate					Total
	Constrângerea de a face declarații	Tratament inuman și degradant	Tortură	Violență asupra militarului	Excesul de putere	
	art.309 Cod penal	art.166 ¹ alin.(1), (2) Cod penal	art.166 ¹ alin.(3), (4) Cod penal	art.368 Cod penal	art.328 Cod penal	
2018	3	296	18	11	0	328
2019	8	426	8	14	0	456
2020	15	530	12	6	0	563
2021	10	486	12	3	0	511
2022	5	453	14	12	1	485
2023	7	373	4	13	0	397

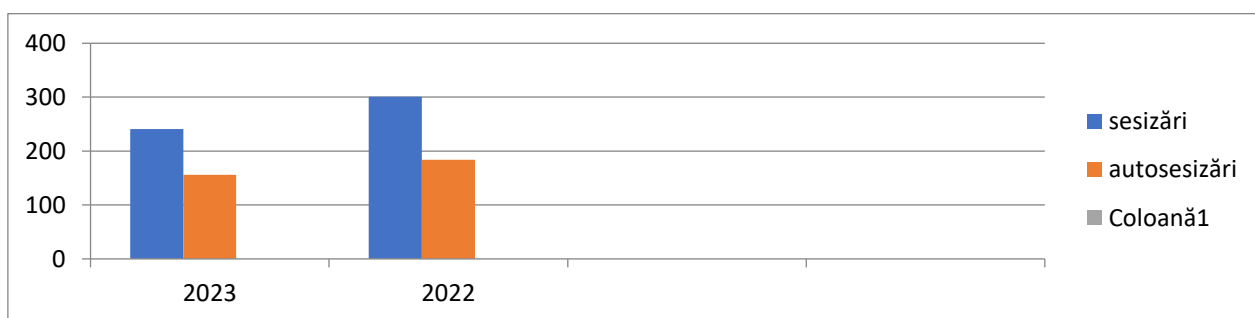
Datele statistice reflectă *tendința de scădere* a numărului de sesizări/autosesizări examinate de către procurori în baza art.274 din Codul de procedură penală.

Diminuare esențială se atestă în cazul sesizărilor în care au fost reclamate acțiuni de tratament inuman ori degradant - art.166¹ alin.(1) și (2) din Codul penal (*453 cazuri în anul 2022 și 373 cazuri în anul 2023*).

Concomitent, se constată o scădere semnificativă a numărului de cazuri în care au fost reclamate acte de tortură – art.166¹ alin.(3) și (4) din Codul penal (*14 cazuri – 2022 și 4 cazuri în anul 2023*).

O creștere nesemnificativă se atestă la înregistrarea cazurilor investigate prin prisma art.309 din Codul penal - constrângerea de a face declarații (*5 cazuri - anul 2022 și 7 cazuri în anul 2023*) și celor privind actele de violență săvârșită asupra militarului – art.368 din Codul penal, numărul acestora crescând de la 12 cazuri în anul 2022, la 13 cazuri în 2023.

Ponderea numărului de autosesizări în raport cu cel al sesizărilor este reflectată în tabelul *infra*:

Informația generalizată denotă înregistrarea în anul 2023 a **241 sesizări** despre infracțiuni (*301 în anul 2022*), iar în **156** cazuri, procurorii s-au **autosesizat** întru demararea investigațiilor (*184 în 12 luni ale anului 2022*).

În perioada de referință, în rezultatul examinării a **397** sesizări despre infracțiuni, s-a dispus pornirea urmăririi penale în **79** cazuri (*69 cazuri în anul 2022*), ceea ce constituie 19,9%.

Aici este de menționat că, din aceste **79** de cauze penale, **63** au fost pornite în urma examinării sesizărilor cu privire la infracțiuni, iar în **16** cazuri Procuratura Generală a intervenit prin anularea ordonanțelor de refuz și a dispus pornirea urmăririi penale.

Perioada	Cazuri de pornire a urmăririi penale					Total
	Constrângerea de a face declarații	Tratament inuman și degradant	Tortură	Violență asupra militarului	Excesul de putere	
	art.309 Cod penal	art.166 ¹ alin.(1), (2) Cod penal	art.166 ¹ alin.(3), (4) Cod penal	art.368 Cod penal	art.328 Cod penal	
2018	1	78	2	12	0	93
2019	3	51	8	14	0	86
2020	1	42	1	3	0	47
2021	1	38	4	3	0	46
2022	1	55	3	9	1	69
2023	0	67	1	11	0	79

Respectiv, cifrele și ponderea procesuală a acestora ne indică asupra creșterii în comparație cu anul 2022 a numărului cauzelor penale pornite în urma examinării sesizărilor despre infracțiuni cu **10** cauze.

În perioada de raport, în instanțele de fond au fost pronunțate în total **25 sentințe** în privința a **28 persoane**, privind infracțiunile de tortură, tratament inuman sau degradant și cele comise în privința militarilor (*28 sentințe în privința la 37 persoane în anul 2022*).

Astfel, pe parcursul anului 2023 în baza **art.166¹** din Codul penal instanțele de fond au pronunțat **21 sentințe** în privința la **24 persoane** (22 sentințe în privința la 30 persoane anul 2022), inclusiv:

Sentințe de condamnare – **14** sentințe în privința la **15** persoane

- cu închisoare reală - **3** sentință în privința la **3** persoane (7 sentințe în privința la 7 persoane în anul 2022);

- cu suspendarea executării pedepsei – **10** sentințe în privința la **11** persoane (7 sentințe în privința la 13 persoane în anul 2022);

- amendă – **1** sentință în privința la **1** persoană (6 sentințe în privința la 7 persoane în anul 2022).

Sentințe de achitare – **7** în privința la **9** persoane (4 sentințe în privința la 4 persoane în anul 2022).

În baza **art. 368** din Codul penal de către instanțele de fond au fost pronunțate **4 sentințe** în privința a **4 persoane** (6 sentințe în privința la 7 persoane în anul 2022), dintre care:

Sentințe de condamnare – **2** în privința la **2** persoane, fiindu-le aplicată pedeapsă sub formă de închisoare, cu suspendarea executării pedepsei (1 sentință în privința la 1 persoană în anul 2022).

Sentințe de încetare în **2** cauze în privința la **2** persoane (4 cauze în privința la 5 persoane în anul 2022).

Informația privind sentințele adoptate în anul 2023 se prezintă în tabelul de mai jos:

Articolul din Codul penal	Sentințe/persoane	Condamnare (sentințe/persoane)				Sentințe de încetare		Sentințe de achitare	Pe rol
		închisoare	art. 90 CP	amendă	muncă neremunerată	art. 391 CPP	amnistia		
166 ¹	21/24	3/3	10/11	1/1			7/9	55/89	
309								1/1	
309 ¹									
368	4/4		2/2			2/2		5/5	
TOTAL	25/28	3/3	12/13	1/1		2/2	7/9	61/95	

Pe rolul instanțelor au rămas, la data de 31 decembrie 2023, pendinte **61** cauze penale în privința a **95** persoane.

2.1.3.3. Crimele informatice și din domeniul telecomunicațiilor

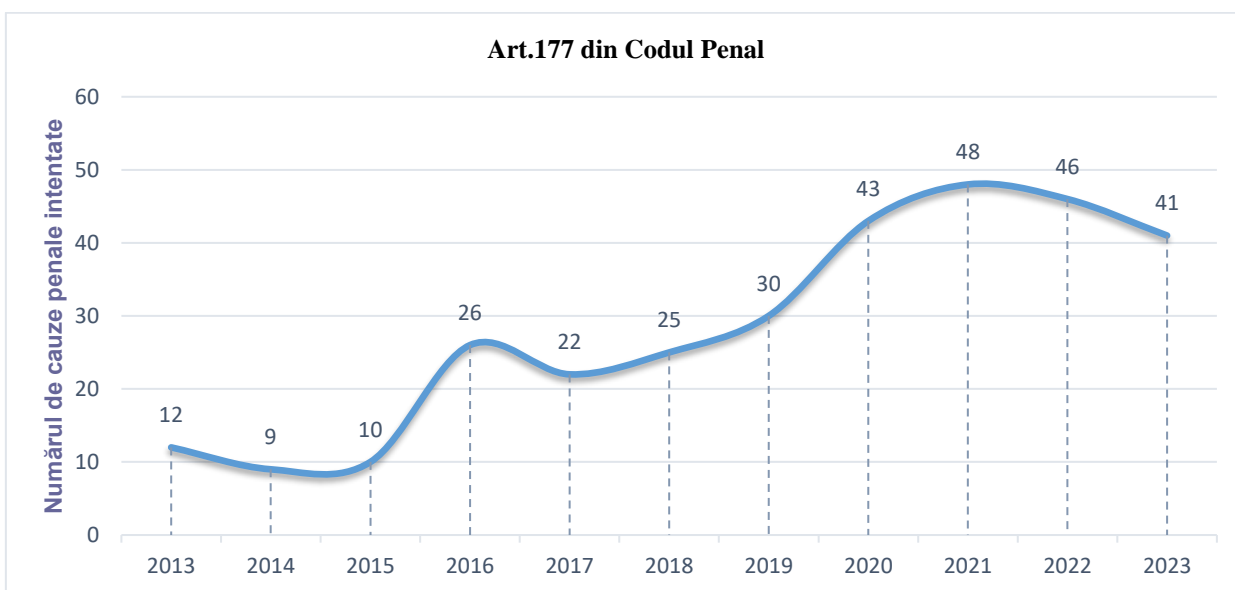
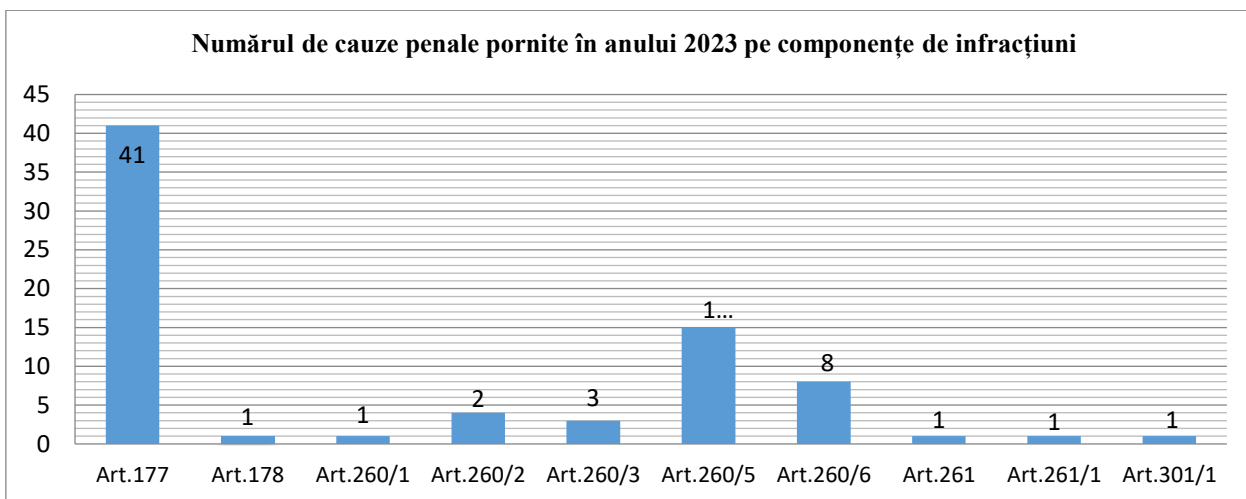
Pe parcursul anului 2023 activitatea de contracarare a criminalității cibernetice a fost realizată de către Procuratură în comun cu Inspectoratul General de Poliție, fiind determinată de rolul care îi revine Procuraturii în virtutea atribuțiilor sale în cadrul procesului de combatere a

criminalității, inclusiv a crimelor cibernetice și a avut ca obiectiv realizarea măsurilor cuprinse în *Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică*, adoptată la Budapesta la 23 noiembrie 2001 și ratificată de Republica Moldova la 02 februarie 2009.

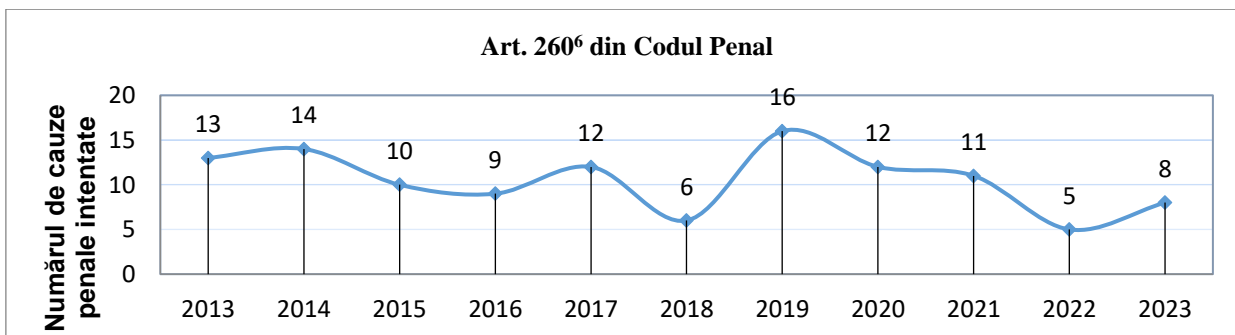
Având în vedere tendințele în domeniu, precum și pericolul criminalității informatice, prin Legea nr.83 din 14.04.2023 pentru modificarea unor acte normative, exercitarea urmăririi penale în cazurile infracțiunilor informatice, prevăzute art.259-2611 din Codul penal, a fost exclusă din competența procurorului.

Astfel, pe parcursul anului 2023, a fost pornită urmărirea penală în **76** de cauze penale (cu **125** cauze penale mai puțin ca în anul 2022), dintre care pe *art.177 din Codul penal* – **41** cauze penale; *art.178 din Codul penal* – **1** cauză penală; *art.260¹ din Codul penal* – **1** cauză penală; *art.260² din Codul penal* – **4** cauze penale; *art.260³ din Codul penal* – **3** cauze penale; *art.260⁵ din Codul penal* – **15** cauze penale; *art.260⁶ din Codul penal* – **8** cauze penale; *art.261 din Codul penal* – **1** cauză penală; *art.261¹ din Codul penal* – **1** cauză penală; *art.301¹ din Codul penal* – **1** cauză penală.

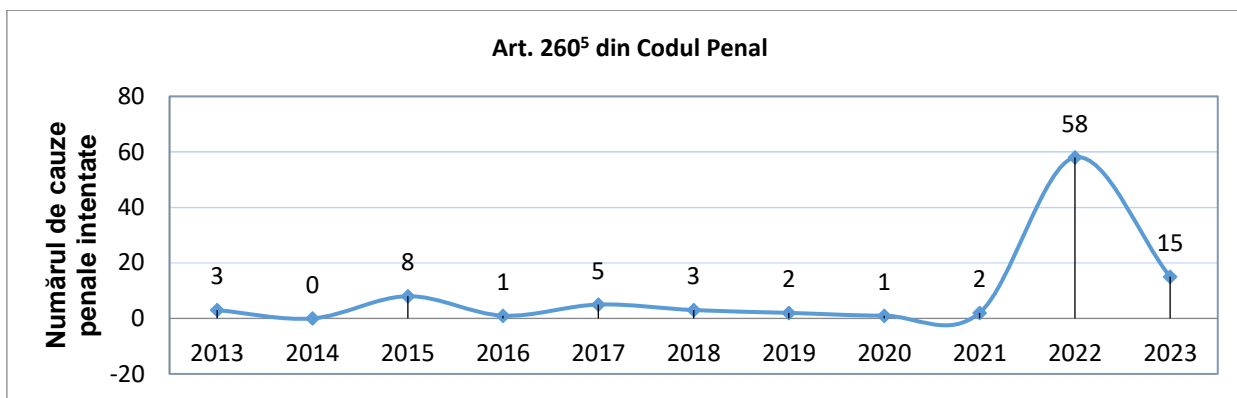

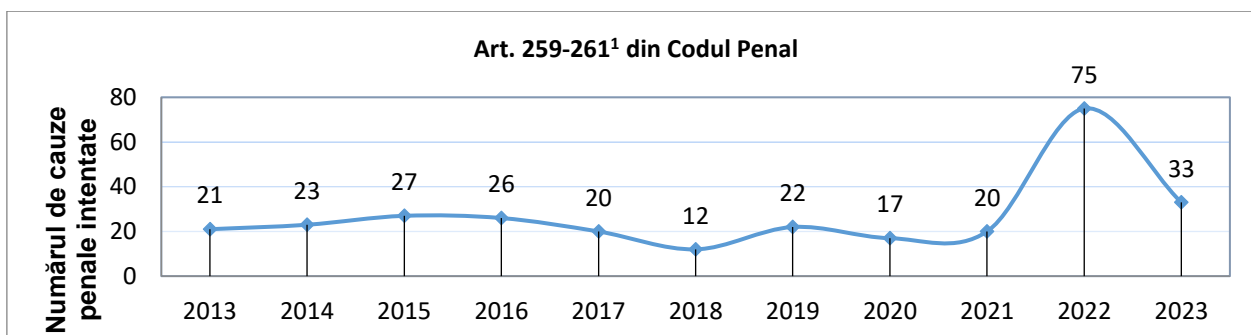
Conform graficului se atestă o descreștere ne semnificativă a numărului cauzelor penale pornite în baza *art.177 din Codul penal*, însă aceste cauze penale constituie în continuare un raport semnificativ de **53,9%** din totalul cauzelor penale pornite pe fapte de crimă cibernetică pentru anul 2023. Un aspect relevant este scăderea numărului cauzelor penale privind infracțiunile privind *Falsul informatic*, însă s-a majorat neesențial numărul de cauze penale privind *Fraudă informatică*.

Respectiv în perioada vizată au fost înregistrate **15** de cauze penale, ceea ce reprezintă 19,7%.

Cauzele penale cu privire la investigarea infracțiunilor informatice constituie circa **60 %** din totalul cauzelor penale pornite pe fapte de crimă cibernetică. Numărul acestora a scăzut semnificativ și este redat în tabelul ce urmează:

Este relevant de indicat principalii indicatori ai activității organelor de urmărire penală în domeniul pe parcursul perioadei de raport:

Numărul de cauze penale în perioada de activitate - 2023		
Pornite		76
Transmise după competență		14
Clasate		20
Conexate		5
Suspendată urmărirea penală	Persoana anunțată în căutare	4
	Nu este identificată persoana	14
Trimise în judecată		25
Suspendate condiționat		-
Fără soluții		97

În faza judiciară, de către instanțele de fond au fost examinate **14** cauze penale, dintre care **12** cauze privind comiterea infracțiunii prevăzute de *art. 177 din Codul penal*, 1 - cauză penală conform *art.260 din Codul penal* și 1 - cauză penală conform *art.260⁵ din Codul penal*.

De către instanțele de apel au fost examinate **5** cauze penale, dintre care **4**, privind comiterea infracțiunii prevăzute de *art.177 Codul penal*, și **1** cauză penală pe *art.178 din Codul penal*.

2.1.3.4. Urmărirea penală privind violența în familie și a violenței în bază pe gen

În anul 2023 Procuratura a avut drept obiectiv investigarea eficientă a faptelor de violență domestică, evitându-se întârzierile nejustificate în toate etapele procesului penal, corespunzător angajamentului Republicii Moldova față de implementarea Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul).

Concomitent, procurorii au pus în aplicare prevederile Legii nr.316 din 17.11.2022 pentru modificarea unor acte normative, prin care au fost modificate și completate mai multe acte normative, inclusiv unele articole din Codul penal și Codul de procedură penală ce vizează asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind violența în familie, protejarea în toate etapele urmăririi penale și ale procedurilor judiciare de intimidare și victimizare repetată și informarea cu privire la serviciile de suport de care poate beneficia (asistență medicală, consiliere psihologică, servicii de adăpost, asistență juridică), subiecții care acordă aceste servicii și condițiile generale de acordare a acestora.

Combaterea violenței în familie și asigurarea unui răspuns prompt la fiecare caz de violență în familie constituie un obiectiv stabilit în Planurile naționale și cele instituționale, în special în Programul național privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie pentru anii 2023-2027 .

În anul 2023 procurorii au condus urmărirea penală în **880** cauze penale care au întrunit elementele infracțiunii, prevăzute de art. 201¹ Cod penal - violența în familie, comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, fiind înregistrată o ușoară creștere comparativ cu anul 2022 (2022-852 cauze penale, 2021-947, 2020-886, 2019-969).

Delimitând aceste cauze pe categorii, din numărul total de cauze penale alfate în conducere în perioada de raport: **556** au fost pornite potrivit prevederilor art. 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal - maltratare, alte acțiuni violente, soldate cu vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății;

- **121** - de cauze penale de violență psihologică art. 201¹ alin. (1) lit. b) Cod penal;
- **29** - violență în familie săvârșită asupra a doi sau a mai multor membri ai familiei potrivit art. 201¹ alin. (2) lit.a) Cod penal;
- **7** - violență în familie săvârșită în legătură cu solicitarea sau aplicarea măsurilor de protecție art. 201¹ alin. (2) lit.b) Cod penal;
- **112** - art.201¹ alin.(2) lit.c) Cod penal - violență în familie care a provocat vătămarea medie a integrității corporale sau a sănătății;
- **31** - art.201¹ alin.(3) lit. a) Cod penal - violență în familie care a provocat vătămare gravă;
- **5** - art.201¹ alin.(3) lit.b) Cod penal - violență în familie prin determinarea victimei la sinucidere sau la tentativă de sinucidere;

▪ **19** - art. 201¹ alin. (4) Cod penal - violență în familie, soldată cu decesul victimelor urmare a vătămarilor corporale incompatibile cu viața.

Totodată, din sfera infracțiunilor contra familiei și minorilor au fost înregistrate: **27** (2022-13) omoruri (art. 145 alin. (2), lit. e¹) Cod penal), **36** (2022-9) violuri (art. 171 Cod penal); **17** (2022-5) acțiuni violente cu caracter sexual (*art.172 Cod penal*);

Agenții constatatori și procurorii au inițiat **1719** cauze contravenționale în baza prevederilor art. 78¹ din Codul contravențional (2022 – 1619).

Pentru asigurarea protecției victimelor violenței în familie instanțele judecătorești au emis **798** ordonanțe de protecție, inclusiv la demersul procurorilor, iar pe fapte de încălcare a ordonanței de protecție, procurorii au condus urmărirea penală în **344** (2022-346) cauze penale în temeiul art.320¹ din Codul penal – neexecutarea măsurilor din ordonanța de protecție a victimei violenței în familie.

Urmărirea penală a fost desfășurată prioritar și în termeni rezonabili (16-45 zile), independent dacă a fost depusă plângere de către victimă și a continuat chiar dacă victima și-a retras declarațiile/plângerea, fiindu-le asigurate drepturile procesuale, protejate de intimidare și victimizare repetată.

Procurorii au finalizat urmărirea penală cu întocmirea rechizitoriului în **592** cauze penale pe fapte de violență în familie, fiind trimise în instanța de judecată pentru examinare, unde cu participarea acuzatorilor de stat instanțele de judecată au pronunțat **614** sentințe de condamnare a agresorilor familiari, cu aplicarea următoarelor pedepse:

- **348** - muncă neremunerată în folosul comunității;
- **213** - închisoare (dintre care: până la 2 ani – **86**; de la 2 la 5 ani – **85**; de la 5 la 12 ani – **33**; mai mult de 12 ani – **9**);
- **53** - închisoare cu suspendarea condiționată a executării pedepsei penale (art.90 Cp).

Pentru fapta de neexecutare a măsurilor din ordonanța de protecție a victimei violenței în familie au fost condamnați la muncă neremunerată în folosul comunității **76** persoane, **66** cu închisoare, iar **33** cu suspendarea condiționată a executării pedepsei penale cu închisoare.

Tot în perioada de raportare, un reprezentant al Procuraturii Generale a participat la ședințele Consiliului coordonator interministerial în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie, în cadrul cărora au fost abordate obiective comune vizând intervenții coordonate pe dimensiunea de prevenire și combatere a violenței în familie.

De asemenea, în vederea asigurării funcționalității Comisiei de monitorizare și analiză a cazurilor de violență în familie soldate cu deces sau cu vătămare gravă a integrității corporale a

victimelor¹⁸, Procuratura Generală a participat la ședințele Comisiei desfășurate în anul 2023, prezentând informații și formulând propuneri relevante în vederea măsurilor necesare minimizării cazurilor de letalitate.

În conformitate cu pct.46 din Planul de activitate al Procuraturii pentru anul 2023¹⁹, s-a analizat și evaluat practica de investigare a infracțiunilor de violență față de femei, violență sexuală și violență în familie, în rezultat fiind înaintată o sesizare către Inspectoratul General al Poliției²⁰, prin care au fost formulate recomandări privind eficientizarea investigării infracțiunilor de violență în familie și anume în vederea asigurării investigării și urmăririi tuturor formelor de violență, fiind pus accent pe incriminarea violenței psihologice, ca fiind comportament intenționat ce afectează grav integritatea psihologică a unei persoane prin constrângere sau amenințări.

Prin urmare, pentru perioada anului 2024 se trasează drept obiectiv prioritar în domeniul combaterii violenței în familie aplicarea, conform legii, a pedepselor descurajante pentru agresori și supunerea lor participării la programe de reducere a comportamentului violent. La fel, rămâne actual obiectivul de consolidare și sporire a abilităților și cunoștințelor profesioniștilor din domeniul justiției, pentru a desfășura investigații, urmăriri penale și judecarea eficientă a cazurilor de violență în familie, inclusiv pe dimensiunea digitală, precum și înlăturarea practicilor defectuoase în aplicarea normelor contravenționale și penale în cazurile de violență în familie.

2.1.3.5. Delincvența juvenilă

Minorii care ajung în contact cu sistemul de justiție, indiferent de statutul lor procesual – martori/victime a unor infracțiuni sau au comis fapte penale, au nevoie de un suport distinct, consistent, complex și profesionist, racordate bunelor practici internaționale în domeniul protecției drepturilor copilului la care Republica Moldova este parte.

În anul 2023, în domeniul protecției drepturilor copiilor, activitatea Procuraturii a fost axată pe consolidarea capacităților procurorilor specializați în problemele copiilor în vederea asigurării respectării particularităților procedurii speciale în cauzele penale cu minorii, care se află în contact cu sistemul de justiție, aplicarea alternativelor la detenție și excluderii copiilor din sistemul justiției penale prin valorificarea căilor non-penale, fapt ce le oferă șanse de reeducare și reintegrare în societate.

În perioada vizată, un reprezentant al Procuraturii Generale a participat la ședințele

¹⁸ Aprobabil prin Ordinul interinstituțional nr.89/22/172/56/20/121 din 28.02.2022

¹⁹ Ordinul Procurorului General nr.26/3 din 15.03.2023

²⁰ Sesizarea nr.7-2d/23-193 din 13.12.2023

Comisiei specializate pentru coordonarea și monitorizarea implementării *Convenției Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării și abuzurilor on-line*, în cadrul căreia au fost abordate obiective privind consolidarea eforturilor autorităților responsabile pe segmentul de referință și întreprinderea acțiunilor consecvente orientate la prevenirea și combaterea exploatării sexuale online a copiilor, precum și fortificarea sistemului de siguranță IT.

Procuratura Generală semestrial a evaluat eficiența investigării și judecării cauzelor penale cu implicarea minorilor, prezentând informația întru asigurarea colaborării eficiente a Consiliului National pentru Protecția Drepturilor Copilului cu autoritățile pe care le reprezintă în vederea elaborării și implementării politicilor de protecție a drepturilor copilului și familiei, identificarea direcțiilor prioritare de intervenție în domeniul protecției copilului și familiei, precum și a colaborat cu sectorul asociativ și cu reprezentanțele unor organisme internaționale, preocupate de protecția drepturilor copilului.

În plan statistic, în perioada de referință, procurorii au condus și au exercitat urmărirea penală în **449** de cauze penale privind infracțiuni comise de minori (*701 - în anul 2022*), fiind înregistrată o descreștere în proporție de 35,95%, la comiterea cărora au participat **735** minori (*1039 - în anul 2022*), inclusiv 684 băieți (*974 în anul 2022*) și 51 fete (*65 - în anul 2022*).

Ca și în anii precedenți, minorii, preponderent, săvârșesc infracțiuni contra patrimoniului, fiind pornite **301** cauze penale (*515 - în anul 2022*), inclusiv furturi – 264 (*422 - în anul 2022*). Într-un număr mai mic, sunt comise de minori infracțiuni contra ordinii publice: huliganism - **23** (*32- în anul 2022*); contra vieții și sănătății fiind comis **1** omor (*4 - în anul 2022*) și **1** vătămare intenționată (*4 - în anul 2022*); infracțiuni privind viața sexuală - **8** (*11 - în anul 2022*); infracțiuni legate de droguri - **8** (*9 - în anul 2022*); jafuri – **32** (*84 - în anul 2022*), tâlhării - **5** (*9 - în anul 2022*) etc.

Tendința și structura delincvenței juvenile denotă că cel mai des minorii au comis fapte penale din categoria celor mai puțin grave, la comiterea cărora au participat **555** copii, urmat de infracțiunile grave, la comiterea cărora au participat **103** copii, ușoare, la comiterea acestora au participat **62** copii, deosebit de grave și excepțional de gravă, la comiterea cărora au participat **9** și respectiv **6** copii.

Cauzele conduitei delincvente a minorilor sunt generate din motive de ordin: economico-financiar, social, legislativ, instituțional, principalii fiind: starea materială și condițiile precare în care copiii cresc, carențele educative și afective din familie, degradarea valorilor morale și spirituale, mediul social periculos, lipsa serviciilor educaționale specializate, a programelor de reducere a comportamentului deviant, de prevenire și asistență complexă a copilului în conflict cu legea și a familiei acestuia.

În perioada de referință, procurorii au finalizat investigațiile pe **417** cauze penale privind

minorii (658 cauze penale - în anul 2022), în care au solicitat aplicarea măsurii preventive sub formă de arest în privința la **20** minori (20 – în anul 2022).

În instanța de judecată au fost expediate pentru examinate în fond **339** cauze penale (537 - în anul 2022). În **64** cauze urmărirea penală a fost încetată (117 – în anul 2022), inclusiv în 55 cauze penale - pe motive de nereabilitare, în baza art.109 Cod penal, urmare a împăcării părților, în 9 cauze penale - pe motiv că persoana nu a atins vârsta la care poate fi trasă la răspundere penală.

În **14** cauze, urmărirea penală a fost încetată în baza art.54 și art.104 Cod penal - liberarea de răspundere penală a minorilor cu aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter educativ.

Instanțele judecătorești au examinat cu pronunțarea sentințelor **318** cauze penale în privința a 389 de minori (416 – în anul 2022), inclusiv:

- **239** sentințe de condamnare în privința a 308 de minori (239 – în anul 2022);
- **77** sentințe de încetare în privința a 81 de minori (175 – în anul 2022);
- **2** sentințe de achitare, în privința a 2 minori (2 – în anul 2022);

Instanțele de judecată au stabilit în privința minorilor, următoarele categorii de pedepse:

- **141** de minori au fost condamnați la închisoare (90 – în anul 2022);
- **107** de minori au fost condamnați la închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei (102 – în anul 2022);
- **45** de minori au fost condamnați la muncă neremunerată în folosul comunității (33 – în anul 2022);
- **13** minori le-a fost aplicată pedeapsa sub formă de amendă (21 – în anul 2022).

Cea mai ridicată rată de aplicare a pedepsei sub forma de închisoare revine infracțiunilor comise în termenul de probațiune și se referă la infracțiunile patrimoniale, fapt determinat de ponderea scăzută a aplicării obligațiilor pro-active de participare a minorului la programe probaționale, prevăzute în art. 90 alin. (6) lit. f) din Codul penal, ceea ce contribuie la reducerea efectului preventiv și educativ al pedepsei penale.

În acest sens, în scopul de a spori eficiența pedepsei penale în spiritul corectării și reeducării condamnatului minor, precum și a prevenirii săvârșirii de către minori a unor infracțiuni noi, Procuratura Generală a sesizat autoritățile statutului competente, ca urmare fiind elaborat proiectul de *Lege cu privire la modificarea unor acte normative*, potrivit căruia art. 90 din Codul penal a fost completat cu alineatul (6¹) cu următorul cuprins: „În cazul condamnării minorului cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, participarea la programul probațional este obligatorie”, proiectul de lege se află în curs de adoptare în Parlament.

Totodată, procurorii au condus și au exercitat urmărirea penală în **898** cauze penale privind 951 copii - victime ai infracțiunilor, comparativ cu 1003 cauze penale, în 2022, vizând 1097

copii victime, fiind înregistrată o descreștere a infracțiunilor comise asupra acestora cu 13,31%, în comparație cu perioada analogă a anului 2022.

Ponderea semnificativă revine *infracțiunilor cu caracter violent*, care constituie **76,5 %** din numărul total al infracțiunilor comise asupra minorilor (59,07% - în anul 2022), inclusiv 37,76% constituie infracțiunile cu caracter sexual.

Astfel, în perioada de referință, **339** de copii au fost victime ale infracțiunilor cu caracter sexual (372 - în anul 2022), inclusiv **37** copiii au fost abuzați în familie (*de concubin – 17, de unchi – 5, bunel - 6, frate – 9*).

De asemenea, în perioada vizată **64** copii au fost victime ale violenței în familie, infracțiune prevăzută de art.201/1 din Codul penal (67 în anul 2022). Alți **50** copii au fost victime a infracțiunilor contra vieții și sănătății persoanei (51 – în anul 2022); **65** copii - victime ale actelor de huliganism (77 – în anul 2022); **11** copii - victime a pornografiei infantile (3 – în anul 2022); **14** copii-victime a traficului (20- în anul 2022); **122** copii – victime a infracțiunilor contra patrimoniului (165 în anul 2022); **64** de copiii au decedat din cauza neglijenței părinților sau a persoanelor în a căror grijă au rămas (*copii otrăviți, traumați, înecați, incendiați în locuințe, căzuți de la înălțime, etc.*).

Deși în ultimii ani au fost dezvoltate diverse forme de promovare a parentalității pozitive, având ca scop dezvoltarea abilităților și a competențelor parentale, în special servicii de informare care sunt adresate părinților și sunt bazate în mare parte pe intervenții timpurii, cu toate acestea situația la acest compartiment rămâne a fi una alarmantă. Deseori părinții își înțeleg greșelile abia după ce copiii lor, fiind lăsați fără supraveghere, neglijați, etc., se aleg cu traume grave sau decese.

În aceeași perioadă, au fost investigate **51** cauze penale (49 - în anul 2022) pe faptul eschivării cu rea-voință a părinților de la exercitarea obligațiilor părintești, dacă aceasta a determinat plasamentul copilului în instituții rezidențiale sau servicii sociale de plasament, infracțiune prevăzută de art.201/2 Cod penal (*exercitarea necorespunzătoare a obligațiilor părintești*), în care în calitate de victimă au fost **84** copii (98 – în anul 2022).

În condițiile speciale, conform prevederilor art.110/1 din Codul de procedură penală, au fost audiați **523** copii, inclusiv **416** copii au fost audiați în calitate de victime ai infracțiunii și **107** copii au fost audiați în calitate de martori ai infracțiunilor.

Procurorii au terminat urmărirea penală în 693 cauze penale în care copiii au fost victime (745- în anul 2022), inclusiv 491 cauze penale au fost expediate în instanța de judecată pentru examinarea în fond (478– în anul 2022).

De asemenea, procurorii au dispus suspendarea urmăririi penale în baza art. 287/1 din Codul de procedură penală pe 63 cauze penale (75 – în anul 2022), inclusiv 29 în legătură cu

sustragerea persoanelor de la urmărirea penală și în 34 cauze penale pe motivul neidentificării făptuitorului. În 74 cauze penale procurorii au încetat urmărirea penală (103 – în anul 2022). În 65 cauze penale urmărirea penală a fost clasată (89 – în anul 2022).

Numărul relativ mare de copii victime a infracțiunilor cu caracter violent sau neglijent ce constituie - 76,5 % din numărul total al infracțiunilor comise asupra copiilor, relevă faptul că, deși, există mecanisme, prin care se aplică *Legea nr.140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și copiilor separați de părinți*, autoritățile responsabile de protecția copilului întâmpină dificultăți la aplicarea acesteia.

În acest sens, este indispensabilă elaborarea unor mecanisme pentru instruirea angajaților întru aplicarea imediată, corectă, uniformă și promptă a prevederilor legislației în domeniul drepturilor copilului, actualizarea mecanismelor intersectoriale de cooperare, precum și definirea mai clară a mecanismelor de identificare și monitorizare a copiilor aflați în situații de risc.

Drept obiective prioritare în domeniul protecției drepturilor copilului pentru anul 2024 constituie consolidarea mecanismului de protecție a copiilor aflați în contact cu sistemul justiției, acordând caracter primordial interesului superior al copilului în procesul de adoptare a deciziilor în privința lui, asigurarea proporționalității dintre procesului penal și realizarea efectivă a drepturilor acestora, accesul la servicii de protecție și de asistență, inclusiv protecția copilului în mediul online, executarea cerințelor legislației procesual-penale cu privire la procedura specială în cauzele cu minori, precum și excluderii copiilor din sistemul justiției penale prin valorificarea căilor non-penale ce oferă șanse de reeducare și reintegrare în societate.

2.1.4. Activitatea specială de investigații

În conformitate cu prevederile alin.(3) art.38 din *Legea nr.59/2012 privind activitatea specială de investigații*, Procuratura Generală, în baza informației de care dispune și în baza rapoartelor prezentate de Ministerul Afacerilor Interne, Centrul Național Anticorupție, Serviciul Vamal, Serviciul de Informații și Securitate, Serviciul de Protecție și Pază de Stat, Administrația Națională a Penitenciarelor, Ministerul Apărării și Serviciul Fiscal de Stat a întocmit raportul privind activitatea specială de investigații pentru anul 2023.

Astfel, în corespundere cu rezultatele analizei realizate, delimitând activitatea după organele care realiza s-a constatat următoarea stare de fapt:

1) Activitatea specială de investigații efectuată de Ministerul Afacerilor Interne:

Pe parcursul perioadei de raport, ofițerii de investigații ai subdiviziunilor specializate ale MAI (IGP, IGPF, IGC, SPIA, BMA), în cadrul cauzelor penale au înaintat – **3256**, (a.2022 - 3211) demersuri privind efectuarea măsurilor speciale de investigații, în baza cărora, judecătorii

de instrucție, la demersul procurorilor, au fost autorizate **3247** măsuri speciale de investigații, după cum urmează:

- Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat – **66/65** autorizate (a.2022 - 44) măsuri. Un demers privind autorizarea măsurii date a fost respins;

- Supravegherea domiciliului prin utilizarea mijloacelor tehnice ce asigură înregistrarea - **15** (a.2022 - 7) măsuri;

- Interceptarea și înregistrarea comunicărilor sau a imaginilor – **1832/1827** autorizate (a.2022 - 1779) măsuri. Cinci demersuri privind autorizarea măsurii date au fost respinse;

- Monitorizarea conexiunilor comunicațiilor telegrafice și electronice - **0** (a.2021 - 1) măsuri;

- Monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și accesul la informația financiară - **134** (a.2022 - 124) măsuri;

- Documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum și localizarea sau urmărirea prin sistemul de poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice - **462** (a.2022 - 382) măsuri;

- Colectarea informației de la furnizorii de servicii de comunicații electronice – **747/744** autorizate (a.2022 - 874) măsuri. Trei demersuri privind autorizarea măsurii date au fost respinse.

De asemenea, de către ofițerii de investigații/urmărire penală ai subdiviziunilor specializate ale MAI, în conformitate cu prevederile alin.(2) art.132² CPP, au fost înaintate procurorilor - **908** (a.2022 - 1350) demersuri privind autorizarea efectuării măsurilor speciale de investigații, după cum urmează:

- Identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic - **347** (a.2022 - 522) măsuri;

- Urmărirea vizuală - **327** (a.2022 - 396) măsuri. Două demersuri privind autorizarea măsurii date au fost respinse;

- Controlul transmiterii banilor sau a altor valori materiale extorcate - **14** (a.2022 - 24) măsuri. Un demers privind autorizarea măsurii date a fost respins;

- Investigația sub acoperire - **116** (a.2022 - 220) măsuri;

- Livrarea controlată - **16** (a.2022 - 23) măsuri;

- Achiziția de control - **88** (a.2022 - 165) măsuri.

În conformitate cu prevederile alin.(3) art. 18 din Legea nr.59/2012 privind activitatea specială de investigații, de către conducătorii subdiviziunilor specializate ale MAI au fost autorizate - **9398** (a.2022 - 10377) măsuri speciale de investigații, dintre care:

- Chestionarea - **2728** (a.2022 - 2925);
- Culegeri de informații despre persoane și fapte – **4324** (a.2022 - 4857);
- Identificarea persoanei - **2346** (a.2022 - 2595).

2) Activitatea specială de investigații efectuată de către Centrul Național Anticorupție:

Pe parcursul anului 2023, de către ofițerii de investigații ai CNA au fost înaintate în cadrul urmăririi penale - **623** (a.2022-603) demersuri privind efectuarea măsurilor speciale de investigații, în baza cărora, de către judecătorii de instrucție, la demersul procurorilor au fost autorizate următoarele măsuri speciale de investigații:

- Interceptarea și înregistrarea comunicărilor sau a imaginilor - **321** (a.2022 - 278) măsuri;
- Documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum și localizarea sau urmărirea prin sistemul de poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice - **137** (a.2022 - 137) măsuri;
- Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat - **83** (a.2022 - 75) măsuri;
- Supravegherea domiciliului prin utilizarea mijloacelor tehnice ce asigură înregistrarea - **10** (a.2022 - 9) măsuri;
- Monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și accesul la informația financiară - **3** (a.2022 - 1) măsură;
- Monitorizarea conexiunilor comunicațiilor telegrafice și electronice - **0** (a.2022 - 1) măsură;
- Colectarea informației de la furnizorii de servicii de comunicații electronice - **69** (a.2022 - 102) măsuri.

De asemenea, de către ofițerii de investigații/urmărire penală ai CNA, în conformitate cu prevederile alin.(2) art. 132² CPP au fost înaintate procurorilor în cadrul urmăririi penale - **93** (a.2022 - 86) demersuri privind autorizarea efectuării MSI:

- Identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic – **21** (a.2022 - 7) măsuri;
- Urmărirea vizuală - **14** (a.2022 - 32) măsuri;
- Controlul transmiterii banilor sau a altor valori materiale extorcate - **53** (a.2022 - 46) măsuri;
- Investigația sub acoperire - **5** (a.2022 - 1) măsuri.

În conformitate cu prevederile alin.(3) art. 18 din Legea nr.59/2012 privind activitatea specială de investigații, de către conducătorii subdiviziunilor specializate ale CNA au fost autorizate - **1788** (a.2022 - 1755) măsuri speciale de investigații:

- Chestionarea - **717** (2022 - 643);
- Culegeri de informații despre persoane și fapte - **747** (a.2022 - 651);
- Identificarea persoanei - **587** (a.2022 - 461).

3) Activitatea specială de investigații efectuată de Serviciul Vamal:

Pe parcursul anului 2023, de către ofițerii de investigații ai Serviciului Vamal, au fost înaintate în cadrul cauzelor penale - **521** (a.2022 - 534) demersuri privind efectuarea măsurilor speciale de investigații, în baza cărora, de către judecătorii de instrucție, la demersul procurorilor au fost autorizate următoarele măsuri speciale de investigații:

✚ Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat - **4** (a.2022 – 12) măsuri;

✚ Supravegherea domiciliului prin utilizarea mijloacelor tehnice ce asigură integritatea - **14** (a.2022 - 3) măsuri;

✚ Interceptarea și înregistrarea comunicărilor sau a imaginilor - **176** (a.2022 -184) măsuri;

✚ Documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum și localizarea sau urmărirea prin sistemul de poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice - **70** (a.2022 - 54) măsuri;

✚ Colectarea informației de la furnizorii de servicii de comunicații electronice - **257** (a.2022 - 281) măsuri.

De asemenea, în conformitate cu prevederile alin.(2) art. 132² CPP de către ofițerii de investigații/urmărire penală ai SV au fost înaintate procurorilor în cadrul urmăririi penale - **60** (a.2022-112) demersuri privind autorizarea efectuării măsurilor speciale de investigații, și anume:

- Identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic - **33** (a.2022 - 46) măsuri;
- Urmărirea vizuală - **22** (a.2022 – 31) măsuri;
- Investigația sub acoperire - **0** (a.2022 - 4) măsuri;
- Livrarea controlată - **1** (a.2022 - 14) măsuri;
- Achiziția de control - **4** (a.2022 – 17) măsuri.

4) Activitatea specială de investigații efectuată de Serviciul Informații și Securitate

În perioada de referință, de către ofițerii de investigații ai subdiviziunilor specializate ale SIS, în baza mandatelor judecătorilor de instrucție și ordonanțelor procurorilor au fost realizate în cadrul cauzelor penale – **1068** măsuri cu 1635 prelungiri (a.2022 - 1220), dintre care 984 măsuri realizate și 84 măsuri nerealizate, după cum urmează:

- Interceptarea și înregistrarea comunicărilor sau a imaginilor – **525** măsuri cu 1177 prelungiri (a.2022 - 518), dintre care 509 realizate și 16 sistate/nerealizate;

- Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat – **43** măsuri cu 64 prelungiri, (a.2022 - 49), dintre care 40 măsuri realizate și 3 măsuri nerealizate;

- Supravegherea domiciliului prin utilizarea mijloacelor tehnice ce asigură înregistrarea – **9** măsuri cu 11 prelungiri (a.2022 - 2), dintre care 4 măsuri realizate și 5 măsuri nerealizate;

- Reținerea, cercetarea, predarea, percheziționarea sau ridicarea trimiterilor poștale - **0** măsuri (a.2022 – 45) măsuri;

- Monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și accesul la informația financiară – **1** măsură realizată cu 5 prelungiri (a.2022 - 2);

- Documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum și localizarea sau urmărirea prin sistemul de poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice – **224** măsuri cu 378 prelungiri (a.2022 - 324), dintre care 164 măsuri realizate și 60 măsuri nerealizate;

- Colectarea informației de la furnizorii de servicii de comunicații electronice – **266** măsuri realizate (a.2022 - 280).

În conformitate cu prevederile alin.(2) art. 132² CPP, în cadrul urmăririi penale, la demersul ofițerilor de investigații de către procurori au fost autorizate – **185** măsuri cu 200 prelungiri (a.2022 - 171), dintre care 174 realizate și 11 nerealizate, după cum urmează:

- Identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic – **64** măsuri realizate cu 68 prelungiri (a.2022 – 20);

- Urmărirea vizuală – **100** măsuri cu 122 prelungiri (a.2022 - 106), dintre care 90 măsuri realizate și 10 măsuri nerealizate;

- Controlul transmițerii sau primirii banilor, serviciilor ori a altor valori materiale sau nemateriale pretinse, acceptate, extorcate, sau oferite – **13** măsuri realizate (a.2022 - 9);

- Investigații sub acoperire – **6** măsuri cu 10 prelungiri (a.2022 – 17), dintre care 5 măsuri realizate și 1 măsură nerealizată;

- Livrarea controlată – **0** măsuri (a.2022 – 14);

- Achiziții de control – **2** măsuri realizate (a.2022 - 5) măsuri.

De către conducătorii subdiviziunilor specializate ale SIS au fost autorizate - **24492** (a.2022 - 32847) măsuri speciale de investigații:

- ✚ Chestionarea - **209** (a.2022 - 120);
- ✚ Culegeri de informații despre persoane și fapte - **24255** (a.2022 - 32441);
- ✚ Identificarea persoanei - **28** (a.2022 - 286).

De asemenea, în conformitate cu prevederile art.7 lit.e) din Legea nr. 753/1999 privind Serviciul de Informalii și Securitate al Republicii Moldova, serviciul a asigurat tehnic interceptarea comunicărilor efectuate prin intermediul rețelelor de comunicații electronice în – **2296** cazuri cu 4193 prelungiri (a.2022 - 2260).

Pe lângă aceasta a fost asigurată și documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum și localizarea sau urmărirea prin sistemul de poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice – **6** măsuri (a.2022 - 8), dintre care 5 măsuri realizate și 1 măsură nerealizată.

5) Activitatea specială de investigații efectuată de Serviciul de Protecție și Pază de Stat

De către conducătorii subdiviziunilor specializate ale SPPS au fost autorizate - **408** (a.2022 - 487) măsuri speciale de investigații:

- Chestionarea - **129** (a.2022 - 146);
- Culegeri de informații despre persoane și fapte - **146** (a.2022 - 182);
- Identificarea persoanei - **133** (a.2022 - 159).

6) Activitatea specială de investigații efectuată de Administrația Națională a Penitenciarelor

În perioada de referință, de către conducătorii subdiviziunilor specializate ale DIP al MJ au fost autorizate - **1667** (a.2022 - 2076) măsuri speciale de investigații:

- Chestionarea - **791** (a.2022 - 947);
- Culegeri de informații despre persoane și fapte - **579** (a.2022 - 789);
- Identificarea persoanei - **297** (a.2022 - 340).

7) Activitatea specială de investigații efectuată de Serviciul Fiscal de Stat

Pe parcursul anului 2023 Serviciul Fiscal de Stat nu a efectuat măsuri speciale de investigații. De menționat că, prin Legea nr.188 din 11.09.2020 (în vigoare din 01.01.2021) a fost lărgită competența SFS, fiindu-i atribuit statutul de organ de urmărire penală la efectuarea urmăririi penale în privința infracțiunilor prevăzute la art.241–242, 244, 244¹, 250-253 și 335¹

din Codul penal, inclusiv cu posibilitatea de dispunere, autorizare și efectuare a măsurilor speciale de investigații.

De asemenea, prin Legea nr.188/2020 a fost modificată Legea nr.59/2012, prin care SFS a devenit subiect al activității speciale de investigații, cu dreptul de a autoriza măsuri speciale de investigații de către conducătorul subdiviziunii specializate cum ar fi chestionarea, culegerea informației despre persoane și fapte și identificarea persoanei.

Concomitent, pe parcursul anului 2023 SFS a avut în gestiune **312** cauze penale (30 - infracțiuni ușoare, **273** - infracțiuni mai puțin și **9** infracțiuni grave), însă nu a utilizat posibilitățile oferite de lege și nu a întreprins măsuri pro-active pe domeniul activității speciale de investigații ce denotă și o ineficiență în activitatea organului de urmărire penală a SFS.

8) Activitatea specială de investigații efectuată de Ministerul Apărării

Pe parcursul anului 2023 Ministerul Apărării nu a efectuat măsuri speciale de investigații.

9) Activitatea Procuraturii în domeniul activității speciale de investigație

În cadrul cauzelor penale aflate în conducerea sau exercitarea procurorilor din procuraturile teritoriale și specializate, subdiviziunile Procuraturii Generale pe parcursul anului 2023 au fost înaintate judecătorului de instrucție - **6760** demersuri, privind autorizarea următoarelor măsuri speciale de investigații:

- 1) Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat - **267** măsuri;
- 2) Supravegherea domiciliului prin utilizarea mijloacelor tehnice ce asigură înregistrarea - **75** măsuri;
- 3) Interceptarea și înregistrarea comunicărilor sau a imaginilor - **3446** măsuri;
- 4) Monitorizarea conexiunilor comunicațiilor telegrafice și electronice - **2** măsuri;
- 5) Monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și accesul la informația financiară - **156** măsuri;
- 6) Documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum și localizarea sau urmărirea prin sistemul de poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice - **1235** măsuri;
- 7) Colectarea informației de la furnizorii de servicii de comunicații electronice - **1579** măsuri.

De asemenea, în conformitate cu prevederile alin.(2) art. 132² CPP, la demersurile ofițerilor de investigații/urmărire penală de către procurori au fost examinate - **1387** demersuri privind autorizarea măsurilor speciale de investigații, după cum urmează:

- Identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic - **512** măsuri;
- Urmărirea vizuală - **524** măsuri;
- Controlul transmiterii banilor sau a altor valori materiale extorcate - **89** măsuri;
- Investigația sub acoperire - **134** măsuri;
- Livrarea controlată - **21** măsuri;
- Achiziția de control - **107** măsuri;

Potrivit articolului 39 din Legea nr.59/2012 privind activitatea specială de investigații(în redacția veche), controlul asupra executării prezentei legi se efectuează de către procurorii ierarhic superiori, controlul se efectuează în baza plângerilor depuse de către persoanele ale căror drepturi și interese legitime se presupune că au fost încălcate sau din oficiu în cazul când activitatea specială de investigații a fost autorizată de procuror ori autorizarea a fost solicitată de către judecătorul de instrucție.

Controlul executării prezentei legi de către procuror este limitat deoarece, dispunerea, efectuarea și supravegherea măsurilor secrete prevăzute anterior la art.18 alin.(1), pct.3) din Legea nr.59/2012 (redacție veche) privind activitatea specială de investigații precum: chestionarea, culegerea informației despre persoane și fapte, identificarea persoanei, se afla în afara controlului de procuror sau de altă instituție ierarhică.

În subdiviziunea specializată a Procuraturii Generale în perioada de raport au fost înregistrate **90** de petiții referitor la legalitatea măsurilor speciale de investigații. Astfel, de către Procuratura Generală au fost depistate cazuri de încălcare a legislației la acest compartiment de către unii reprezentanți ai instituțiilor de drept, fiind pornite **2** cauze penale în baza elementelor constitutive ale infracțiunilor prevăzute de art. 177 alin. (1¹) Cod penal, pe faptul culegerii ilegale a informațiilor ocrotite de lege despre viața personală ce constituie secret personal sau familial, fără consimțământul persoanei, cu utilizarea mijloacelor tehnice speciale destinate pentru obținerea ascunsă a informației și art.344 alin. (1) din Codul penal, privind divulgarea secretului de stat.

De asemenea, au fost constatate acțiuni ilegale ale persoanelor responsabile de pornirea și clasarea cauzelor speciale, de căutare a persoanelor care se ascund de urmărirea și ispășirea pedepsei penale. Pe faptele expuse, în privința factorilor de decizie din cadrul MAI și procuratură s-a dispus începerea urmăririi penale în **3** cauze penale în baza art.251, art.327 alin.1 și alin.2 lit.b) Cod penal.

Cauzele penale menționate supra, în prezent se află în exercitare și conducere a urmăririi penale în cadrul Procuraturii municipiului Chișinău, Procuratura Anticorupție și Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale.

Este de notat că, pe parcursul anului 2023, de către Procuratura Generală au fost examinate proiecte de acte normative pentru modificarea legislației privind activitatea specială de investigații. Astfel, s-a propus revizuirea cadrului de reglementare a activităților de investigații și urmărire penală desfășurate de către subdiviziunile specializate, eliminarea lacunelor și a dispozițiilor contradictorii. Toate propunerile au fost analizate de către grupul de lucru format în cadrul Comisiei securitate și ordine publică a Parlamentului Republicii Moldova.

Ca urmare, la 5 octombrie 2023, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat în lectură finală proiectul de Lege nr.286, pentru modificarea unor acte normative privind activitatea specială de investigații, publicat în Monitorul Oficial nr.452-454/772 din 28.11.2023.

În scopul elaborării proiectelor actelor normative interdepartamentale care să reglementeze activitatea specială de investigații în cadrul unui proces penal, cât și în afara acestuia, la inițiativa Procuraturii Generale a fost creat grupul de lucru format din reprezentanții autorităților care efectuează această activitate.

Totodată, ține de menționat că, în perioada analizată, procurorii au participat la seminare de instruire și ateliere de lucru privind problematica dispunerii, efectuării și consemnării măsurilor speciale de investigații în concordanță cu respectarea drepturilor fundamentale ale omului și practica Curții Europene a Drepturilor Omului.

2.1.5. Măsurile procesuale de constrângere

2.1.5.1. Reținerea și arestarea preventivă la etapa de urmărire penală

În anul 2023, la faza de urmărire penală, au fost reținute **2628** persoane (*4410 persoane în anul 2017, 3363 persoane în anul 2018, 2956 persoane în anul 2019, 2694 persoane în anul 2020, 2913 persoane în anul 2021 și 3162 persoane în anul 2022*) (de către procurori **85** persoane, de către ofițerii de urmărire penală din cadrul organelor MAI – **2397** persoane, CNA – **123** persoane și Serviciul Vamal - **23**).

În libertate au fost puse de către procurori **1405** persoane (*1980 în anul 2017, 1771 persoane în anul 2018, 1356 persoane în anul 2019, 1293 persoane în anul 2020, 1484 persoane în anul 2021 și 1570 în anul 2022*), din lipsa temeiurilor de a priva în continuare persoana de libertate, inclusiv cu aplicarea altor măsuri procesuale de constrângere.

Procurorii au solicitat arestarea preventivă a **1223** persoane (*2843 în anul 2017, 1936 persoane în anul 2018, 1600 persoane în anul 2019, 1401 persoane în anul 2020, 1429 persoane în anul 2021 și 1592 persoane în anul 2022*), adică în privința a **46,5 la sută** din cei reținuți.

Din numărul total al persoanelor reținute, au fost arestate preventiv **1084** persoane (*2430 în anul 2017, 1592 persoane în anul 2018, 1403 în anul 2019, 1174 în anul 2020, 1207 persoane în anul 2021 și 1292 persoane în anul 2022*). În **139** de cazuri demersurile de arestare au fost respinse.

Astfel, în anul 2023 doar **41,2%** (*55,1% în anul 2017, 47,3% în anul 2018, 47,5% în anul 2019, 43,5% în anul 2020, 41,4% în anul 2021, 40,8% în anul 2022*) din persoanele reținute au fost arestate preventiv.

Procurorii au contestat cu recurs **66** încheieri prin care judecătorii de instrucție au respins demersurile de arestare preventivă, dintre care au fost admise **5** contestații sau **7,5%** din recursuri.

La rândul ei, partea apărării a contestat cu recurs **488** de încheieri prin care judecătorii de instrucție au dispus arestarea preventivă, dintre care au fost admise **16** contestații sau **3,2%** din recursuri.

Analiza datelor specificate mai sus relevă un tablou clar că evaluarea necesității și temeiniciei arestării preventive este făcută inclusiv cu luarea în considerație a argumentelor părții apărării încă la faza reținerii persoanei și continuă la faza examinării demersurilor de arestare de către judecătorii de instrucție.

După cum rezultă din datele statistice, este de reținut că, în perioada specificată, procurorii au efectuat evaluarea circumstanțelor concrete ale fiecărei cauze penale și, constatând lipsa necesității privării în continuare a persoanei reținute de libertate, au decis respectiv punerea în libertate a **1405** persoane (*53,4 la sută din numărul total al reținuților*).

La rândul lor, judecătorii de instrucție nu au aplicat arestarea preventivă în privința a **139** persoane (*11,3% din numărul total al demersurilor înaintate*).

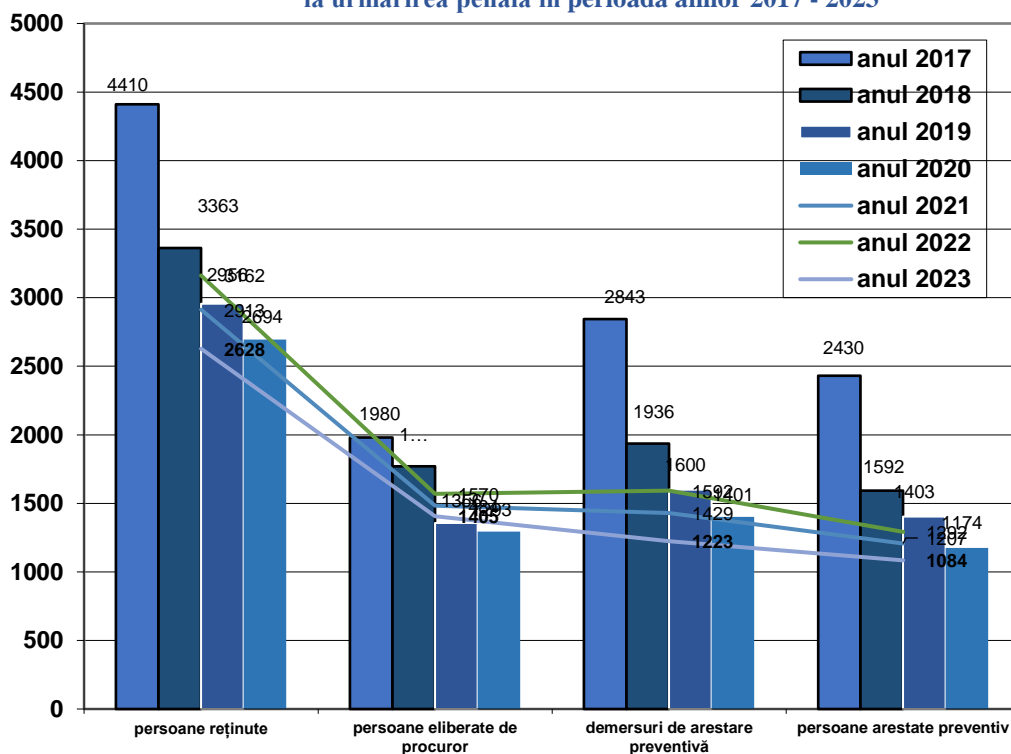
Respectiv, după cum s-a menționat, au fost arestate preventiv doar **41,2%** (*55,1% în anul 2017, 47,3% în anul 2018, și 45,87% în anul 2019, 43,5 în anul 2020, 41,4% în anul 2021 și 40,8% în anul 2022*) din persoanele reținute în anul 2023.

Astfel, cazurile examinate la curțile de apel reprezintă cea din urmă fază a verificării temeiurilor pentru aplicarea măsurii privative de libertate, după ce au fost trecute prin mai multe filtre de verificări și analize în ansamblul lor, realizate de către procurori și judecătorii de instrucție.

Din aceste considerente, este evident că numărul cazurilor în care s-au admis de către instanța de recurs contestațiile părții apărării variază între 5,4% în anul 2017, 4,3% în anul 2018,

7,7% în anul 2019, 13,6% în anul 2020, 8,6% în anul 2021, 6,6% în anul 2022 și **3,2%** în anul 2023.

Dinamica datelor privind reținerea și arestarea preventivă a persoanelor reținute la urmărirea penală în perioada anilor 2017 - 2023

Per ansamblu, statisticile indică o micșorare a numărului persoanelor reținute în anul 2023 față de anul 2022 cu 534 cazuri (16,8%); a demersurilor de arestare preventivă cu 369 (23,1%) și a persoanelor reținute care au fost arestate preventiv cu 208 cazuri (16%).

Faptul micșorării numărului de rețineri și arestări preventive nu constituie un indicator al schimbării poziției instituționale în acest sens, dar este dictată de obiectivele și realitățile care influențează procesul penal, inclusiv fluctuația anuală a numărului de infracțiuni grave și excepțional de grave comise.

De notat că, fiind cercetați în stare de libertate, o bună parte dintre bănuți și învinuți părăsesc teritoriul țării, fiind anunțați în căutare internațională, iar statul urmând să achite, în mediu, câte 30 – 40 de mii de lei, pentru fiecare persoană extrădată. Numai pe parcursul anului 2023 au fost examinate **183** informații despre reținerea sau localizarea pe teritoriul altor state a persoanelor, anunțate în căutare de către organele de drept ale Republicii Moldova. Din numărul total de informații examinate au fost inițiate **38** de cereri de extrădare. Totodată, au fost admise **21** din cererile de extrădare transmise de Procuratura Generală, **8** cereri au fost respinse.

Este alarmant numărul învinuiților, inculpaților și condamnaților aflați în căutare. Astfel, dacă la începutul anilor 2018, 2019, 2020, 2021 și 2022 în căutare se aflau **6873** de persoane, **7699** persoane, **8283** persoane, **8913** persoane și, respectiv, **9101** persoane, la 01 ianuarie 2024

erau deja **9646** persoane care se ascundeau de urmărirea penală, de judecată și organele care pun în executare sentința, o bună parte a acestora fiind cercetate și judecate pentru infracțiuni excepțional și deosebit de grave.

Totodată, în anul 2023, alte **33** persoane învinuite au fost **arestate în lipsă**, în legătură cu eschivarea de la organul de urmărire penală. Respectiv, numărul total de arestați preventiv la urmărirea penală a constituit **1117** persoane.

Analiza efectuată a scos la evidență că, din totalitatea persoanelor arestate preventiv în anul 2023 au fost învinuite:

- ✚ **118** persoane de comiterea infracțiunilor excepțional de grave;
- ✚ **319** persoane de săvârșirea infracțiunilor deosebit de grave;
- ✚ **501** persoane de comiterea infracțiunilor grave;
- ✚ **179** persoane pentru comiterea altor categorii de infracțiuni.

Din totalul persoanelor în privința cărora s-a aplicat măsura arestării preventive **1117** (*inclusiv 33 arestate în lipsă*), în instanța de judecată au fost trimise în stare de arestare preventivă **578** persoane, inclusiv:

- 86 persoane învinuite pentru comiterea infracțiunilor excepțional de grave;
- 141 persoane învinuite pentru săvârșirea infracțiunilor deosebit de grave;
- 264 persoane acuzate de comiterea infracțiunilor grave;
- 87 persoane pentru comiterea altor categorii de infracțiuni.

2.1.5.2. Arestarea la domiciliu

În anul 2023, au fost arestate la domiciliu **183 persoane** (*la demersul procurorului la domiciliul au fost arestate 61 persoane*), în privința la 6 persoane mandatele de arestare la domiciliu au fost emise în ordine de recurs de către curțile de apel.

Din numărul cauzelor penale transmise în instanța de judecată, în privința a **73** persoane era aplicată măsura de arestare la domiciliu, dintre care învinuite pentru comiterea de infracțiuni excepțional de grave erau 4 persoane, deosebit de grave 14 persoane, grave 51 persoane și pentru comiterea altor categorii de infracțiuni 4 persoane.

Din numărul total de **15.058** măsuri procesuale de constrângere aplicate pentru a asigura buna desfășurare a urmăririi penale în anul 2023, măsura arestării (preventive și la domiciliu) a fost aplicată în privința a 1300 persoane, ceea ce reprezintă **8,6%**.

În total în stare de arest (preventiv și la domiciliu) au fost trimise în instanța de judecată 651 persoane, sau 5,4% din numărul total de 11960 persoane inculpate deferite justiției de procurori în anul 2023.

2.1.5.3. Alte măsuri procesuale de constrângere

Măsura **liberării sub control judiciar** s-a solicitat de procurori în privința a **8** persoane. Concomitent, măsura dată preventivă a fost aplicată de către instanțele de judecată în privința a **86** persoane, dintre care, **27** au fost trimise în judecată cu această măsură preventivă.

Obligarea de a nu părăsi localitatea a fost aplicată în privința la **1619** persoane, din ele **1414** persoane învinuite au fost trimise în instanța de judecată.

Obligarea de a nu părăsi țara a fost aplicată în privința la **3124** persoane, din ele **2759** persoane învinuite au fost trimise în instanța de judecată.

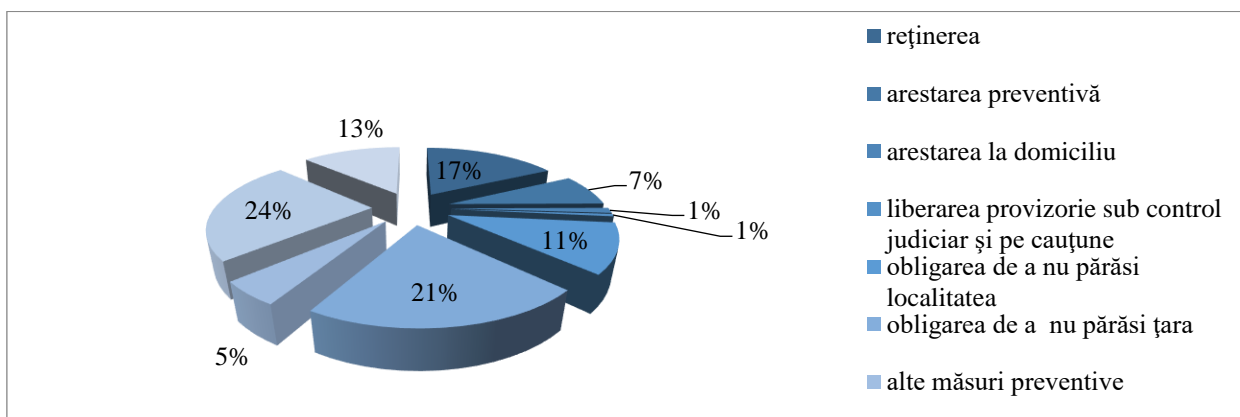
În privința a **749** de persoane au fost aplicate alte măsuri preventive (*ridicarea provizorie a permisului de conducere, garanția personală, a unei organizații sau transmiterea sub supraveghere*), din care **669** persoane învinuite au fost trimise în instanța de judecată.

Obligarea de a se prezenta a fost aplicată în privința la **3591** persoane.

Aducerea silită s-a dispus în privința la **1961** persoane.

Măsura de constrângere **liberarea provizorie pe cauțiune** nu a fost aplicată.

Ponderea măsurilor aplicate după categorii, poate fi reprezentată după cum urmează:

2.1.6. Investigațiile financiare paralele

Pe parcursul anului 2023, investigații financiare paralele au fost inițiate în **94** cauze penale (*anul 2022 - 135 cauze*), din ele, pe dosare privind acte de corupție - **28**, spălarea banilor - **13**, trafic de droguri - **7**, trafic de ființe umane - **6**, contrabandă/eschivare de la achitarea drepturilor de import - **4**, evaziunea fiscală - **3**, alte infracțiuni - **33**, inclusiv prin intermediul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale (în continuare - ARBI) în **59** cauze, față de **109** în anul 2022.

În aceeași perioadă, investigații financiare paralele au fost efectuate în **64** cauze penale (*anul 2022 - 69 cauze*), care s-au soldat cu identificarea bunurilor și mijloacelor financiare

utilizate la comiterea infracțiunilor, în valoare totală de **88.896.533** lei (cu concursul ARBI - **6.464.670** lei), precum și soldate cu identificarea bunurilor și mijloacelor financiare rezultate din infracțiuni, în valoare totală de **1.812.848.580** lei (cu concursul ARBI - **14.818.652** lei).

Din cele care au fost utilizate la comiterea infracțiunilor, au fost puse sub sechestru bunuri în valoare de **87.976.533** lei (*anul 2022 - 42.567.447 lei*), după categorie fiind bunuri materiale pentru transportare (autoturisme, bărci, etc.) - **2.841.289** lei, bunuri materiale pentru adăpostire (case, apartamente, etc.) - **18.085.057** lei și mijloace bănești - **67.050.187** lei. Fără sechestru au rămas bunuri materiale pentru exploatare în valoare de **920.000** lei.

Din cele rezultate din infracțiuni, au fost puse sub sechestru bunuri în valoare de **1.811.617.266** lei (*anul 2022 - 172.172.708 lei*), după categorie fiind, bunuri materiale pentru transportare (autoturisme, bărci, etc.) - **16.155.839** lei, bunuri materiale pentru adăpostire (case, apartamente, etc.) - **618.317.395** lei, bunuri materiale pentru exploatare (mijloace de producere, echipament medical, echipament IT, etc.) - **1.173.050.197** lei și venituri obținute din valorificarea bunurilor - **4.093.835** lei. De asemenea, fără sechestru au rămas venituri obținute din valorificarea bunurilor în suma totală de - **1.231.314** lei.

În perioada de referință, în judecată au fost trimise **31** cauze penale (*anul 2022 - 53 cauze*), în care au fost efectuate investigații financiare paralele, valoarea bunurilor sechestrate, identificate în cadrul investigațiilor a constituit **613.788.015** lei, față de **94.066.871** lei în anul 2022.

Totodată, la data de **31.12.2023**, investigațiile financiare paralele în desfășurare erau în **30** cauze penale (*perioada analogică a anului 2022 - 82 cauze*), din ele, pe dosare privind acte de corupție - **14**, spălarea banilor - **2**, trafic de droguri - **2**, contrabandă/eschivare de la achitarea drepturilor de import - **2**, evaziune fiscală - **1**, trafic de ființe umane - **1**, alte infracțiuni - **8**, inclusiv prin intermediul ARBI - în **23** cauze.

Rezumând cele specificate, se constată:

➤ o descreștere a investigațiilor financiare paralele inițiate, în anul 2023 în **94** cauze penale, iar în anul 2022 - în **135** cauze;

➤ din numărul total de **33** cauze penale în care investigații financiare au fost inițiate pe dosare privind alte infracțiuni, majoritatea constituie infracțiuni contra patrimoniului;

➤ în anul 2023 au fost puse sub sechestru bunuri materiale și mijloace financiare, utilizate la comiterea infracțiunilor și rezultate din infracțiuni, în valoare totală de **1.899.593.799** lei, iar în anul 2022 - bunuri și mijloace financiare în valoare de **214.740.155** lei (*creștere semnificativă în anul curent*);

➤ o micșorare esențială a numărului de cauze penale trimise în instanța de judecată, în anul 2023 - **31** cauze penale, față de **53** cauze penale în anul 2022;

➤ creșterea substanțială a valorii bunurilor sechestrate, identificate în cadrul investigațiilor financiare paralele în cauzele penale trimise în judecată, în anul curent constituind **613.788.015** lei, iar în anul 2022 - **94.066.871** lei.

Datele statistice la acest compartiment sunt indicate în tabelul ce urmează:

Anul		2023
Nr. de cauze penale în care au fost inițiate investigații financiare paralele		1 94
Inclusiv: - prin intermediul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infraționale (ARBI)		2 59
Pe dosare privind:- spălarea banilor		3 13
- finanțarea terorismului		4 -
- corupere		5 28
▪ evaziune fiscală		6 3
▪ contrabandă/eschivare dr. import		7 4
▪ trafic de ființe umane		8 6
▪ trafic de droguri		9 7
▪ alte infracțiuni		10 33
Nr. de cauze penale în care au fost efectuate investigații financiare paralele		11 64
Inclusiv: a) soldate cu identificarea bunurilor sau mijloacelor financiare utilizate la comiterea infracțiunilor (valoarea în lei)		12 88.896.533
din ele: - cu concursul ARBI (valoarea în lei)		13 6.464.670
puse sub sechestru (valoarea în lei)	bunuri materiale pentru comunicare (telefoane, computere, etc.)	14 -
	bunuri materiale pentru transportare (autoturisme, bărci, etc.)	15 2.841.289
	bunuri materiale pentru adăpostire (case, apartamente, etc.)	16 18.085.057
	bunuri materiale pentru exploatare (mijloace de producere, echipament medical, echipament IT, etc.)	17 -
	mijloace bănești	18 67.050.187
fără sechestru (valoarea în lei)	bunuri materiale pentru comunicare (telefoane, computere, etc.)	19 -
	bunuri materiale pentru transportare (autoturisme, bărci, etc.)	20 -
	bunuri materiale pentru adăpostire (case, apartamente, etc.)	21 -
	bunuri materiale pentru exploatare (mijloace de producere, echipament medical, echipament IT, etc.)	22 920.000
	mijloace bănești	23 -
b) soldate cu identificarea bunurilor sau mijloacelor financiare rezultate din infracțiuni (valoarea în lei)		2 1.812.848.580
din ele: - cu concursul ARBI (valoarea în lei)		4
		25 14.818.652
puse sub sechestru (valoarea în lei)	bunuri materiale pentru comunicare (telefoane, computere, etc.)	26 -
	bunuri materiale pentru transportare (autoturisme, bărci, etc.)	27 16.155.839
	bunuri materiale pentru adăpostire (case, apartamente, etc.)	28 618.317.395
	bunuri materiale pentru exploatare (mijloace de producere, echipament medical, echipament IT, etc.)	29 1.173.050.197
	venituri obținute din valorificarea bunurilor	30 4.093.835
fără sechestru (valoarea în lei)	bunuri materiale pentru comunicare (telefoane, computere, etc.)	31 -
	bunuri materiale pentru transportare (autoturisme, bărci, etc.)	32 -
	bunuri materiale pentru adăpostire (case, apartamente, etc.)	33 -
	bunuri materiale pentru exploatare (mijloace de producere, echipament medical, echipament IT, etc.)	34 -
	venituri obținute din valorificarea bunurilor	35 1.231.314
Nr. de cauze penale trimise în judecată, în care s-au efectuat investigațiile financiare paralele		36 31
Inclusiv: - cu investigații financiare efectuate prin intermediul ARBI		37 18
- valoarea bunurilor sechestrate, identificate în cadrul investigațiilor financiare paralele		38 613.788.015
Pe dosare privind:- spălarea banilor		39 6
- finanțarea terorismului		40 -
- corupere		41 4
▪ evaziune fiscală		42 2
▪ contrabandă/eschivare dr. import		43 -

▪ trafic de ființe umane	44	2
▪ trafic de droguri	45	13
▪ alte infracțiuni	46	4
Nr. de cauze penale în care investigațiile financiare paralele sunt în curs de desfășurare la data de 31.12.2023	47	30
Inclusiv: - prin intermediul ARBI	48	23
Pe dosare privind:- spălarea banilor	49	2
- finanțarea terorismului	50	-
- corupere	51	14
▪ evaziune fiscală	52	1
▪ contrabandă/eschivare dr. import	53	2
▪ trafic de ființe umane	54	1
▪ trafic de droguri	55	2
▪ alte infracțiuni	56	8

2.1.7. Activitatea privind recuperarea cheltuielilor judiciare

Subiectul recuperării cheltuielilor judiciare a rămas a fi prioritar în activitatea Procuraturii, sarcinile trasate pentru procurori și organele de urmărire penală fiind neadmiterea situațiilor din anii precedenți, când cheltuielile esențiale pe care le suportă nemijlocit statul în legătură cu desfășurarea proceselor penale rămâneau a fi neevaluate și, respectiv, nerecuperate atunci când dispozițiile legale o cer, ceea ce aduce atingere bugetelor alocate organelor de drept și altor instituții implicate în procesul de combatere a criminalității.

În context, în perioada anului 2023 au fost obținute următoarele rezultate:

- suma totală a cheltuielilor judiciare care **au fost recuperate benevol** în timpul urmăririi penale de către participanții corespunzători la proces a constituit **500.791** lei (*comparativ cu 1.104.854 lei în anul 2022*), dintre care: 246.612 lei au constituit cheltuieli pentru efectuarea expertizelor/constatărilor; 540 lei au constituit cheltuieli pentru efectuarea traducerilor/interpretărilor și 253.639 lei - alte cheltuieli;

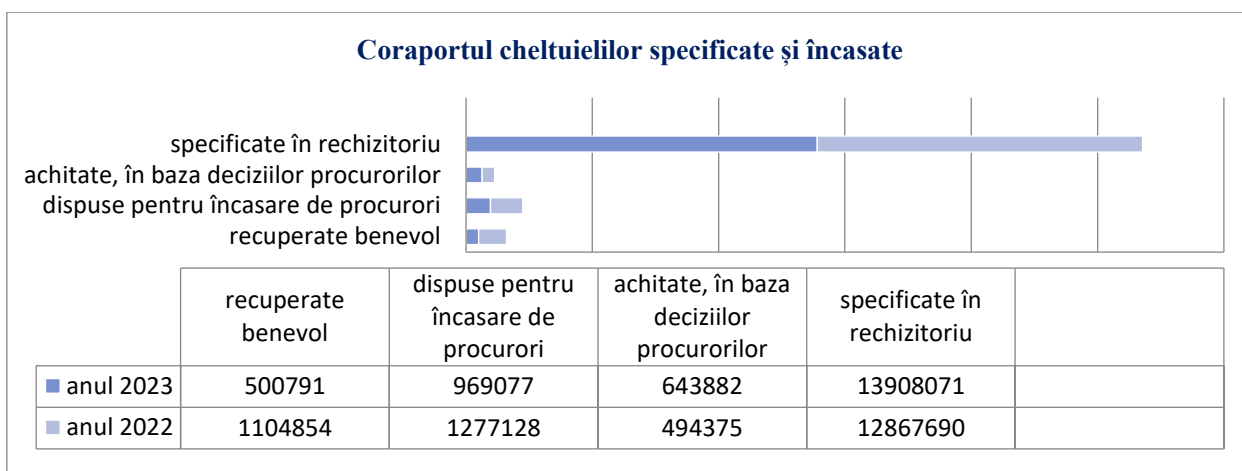
- suma totală a cheltuielilor judiciare **dispuse pentru încasare** de către procurori pe cauze cu soluții de netrimitere în judecată a constituit **969.077** lei (*comparativ cu 1.277.128 lei în anul 2022*), dintre care: 930.688 lei au constituit cheltuieli pentru efectuarea expertizelor/constatărilor; 12.157 lei au constituit cheltuieli pentru traduceri/interpretări și 26.232 lei - alte cheltuieli;

- suma totală a cheltuielilor judiciare care **au fost achitate** în baza deciziilor procurorilor a constituit **643.882** lei (*comparativ cu 494.375 lei în anul 2022*). În **26 cazuri** s-a decis punerea în executare în ordinea prevăzută de Codul de executare a ordonanțelor, în legătură cu lipsa executării benevole;

- suma totală a cheltuielilor judiciare care **au fost recuperate** pe cauzele penale pe care au fost adoptate în anii precedenți soluții de netrimitere în judecată a constituit **26.029** lei;

▪ suma totală a cheltuielilor judiciare **specificate** în perioada anului 2023 în modul stabilit **în informația anexă la rechizitoriu**, conform art.296 alin.(4) din Codul de procedură penală, pe cauzele în care au fost dispuse soluții de trimitere în judecată a constituit **13.908.071 lei** (*comparativ cu 12.867.690 lei în anul 2022*), dintre care: 13.265.904 lei au constituit cheltuieli pentru efectuarea expertizelor/constatărilor, 163.937 lei - cheltuieli pentru efectuarea traducerilor, 260.455 lei - pentru realizarea extrădărilor și 217.775 lei - alte cheltuieli.

Concomitent, pe parcursul anului 2023 în cadrul proceselor penale au fost încasate cheltuieli judiciare în baza deciziilor procurorilor de refuz în pornirea urmăririi penale în sumă totală de **34.679 lei**.

În anul 2023, Procuratura a continuat eforturile privind implementarea noii abordări, cu antrenarea tuturor actorilor din justiție pentru ajustarea practicii în domeniul încasării cheltuielilor judiciare și asigurarea corespunderii acestora standardelor internaționale, inclusiv prin:

- ✚ identificarea și eliminarea dificultăților ce țin de reglementarea normativă a procedurii de recuperare a cheltuielilor judiciare;
- ✚ crearea și asigurarea funcționării mecanismelor de evaluare a costului acțiunilor de urmărire penală;
- ✚ uniformizarea practicii judecătorești de aplicare a dispozițiilor legale privind încasarea cheltuielilor judiciare.

Schematic, datele privind asigurarea încasării cheltuielilor judiciare (la etapa prejudiciară a procesului penal) în perioada de raport pot fi redată în felul următor:

		Total	Procuratură	OUP
Cheltuieli judiciare încasate pe procesele penale /cu deciziile procurorilor de refuz în pornirea urm. penale/	1	34.679	24.838	9.841
Urmărirea penală				
Cheltuieli judiciare	Total (suma în lei)	2	500.791	4.946
			495.845	

recuperate benevol	Inclusiv	Pt. efectuarea expertizelor/constatărilor	3	246.612	4.930	241.682
		Pt. efectuarea traducerilor/interpretărilor	4	540	0	540
		Pt. realizarea extrădărilor	5	0	0	0
		altele	6	253.639	16	253.623
Cheltuieli judiciare dispuse pentru încasare de către procurori pe cauze cu soluții de netrimitere în judecată	Total (suma în lei)		7	969.077	55.869	913.208
	Inclusiv	Pt. efectuarea expertizelor/constatărilor	8	930.688	55.869	874.819
		Pt. efectuarea traducerilor/interpretărilor	9	12.157	0	12.157
		Pt. realizarea extrădărilor	10	0	0	0
		altele	11	26.232	0	26.232
Cheltuieli judiciare care au fost achitate în baza deciziilor procurorilor (<i>din cele dispuse, indicate în rândul 7</i>)			12	643.882	5.648	638.234
Nr. de cazuri de punere în executare, în ordinea prevăzută de Codul de executare, a ordonanțelor când nu au fost executate benevol (<i>din cele dispuse, indicate în rândul 7</i>)			13	26	0	26
Cheltuieli judiciare care au fost recuperate pe cauzele cu soluții din anii precedenți de netrimitere în judecată			14	26.029	0	26.029
Cheltuieli judiciare specificate în informația-anexă la rechizitoriu	Total (suma în lei)		15	13.908.071	1.475.778	12.432.293
	Inclusiv	Pt. efectuarea expertizelor/constatărilor	16	13.265.904	1.452.412	11.813.492
		Pt. efectuarea traducerilor/interpretărilor	17	163.937	5.266	158.671
		Pt. realizarea extrădărilor	18	260.455	0	260.455
		altele	19	217.775	18.100	199.675

2.1.8. Aportul procurorilor la recuperarea prejudiciului cauzat prin infracțiuni

Evaluarea și recuperarea prejudiciului cauzat prin infracțiuni în perioada anului 2023 a constituit, ca și în perioadele precedente, unul din obiectivele de bază ale activității efectuate de către procurori și organele de urmărire penală.

Pornind de la realitățile constatate, în vederea asigurării aplicării uniforme a dispozițiilor legale la acest compartiment, Procuratura Generală, pentru perioada de referință, a orientat corpul de procurori la:

- asigurarea evaluării permanente în cadrul cauzelor penale aflate în faza de urmărire penală a cuantumului real al prejudiciului cauzat și evidenței măsurilor întreprinse pentru asigurarea recuperării lui;
- întreprinderea în cadrul desfășurării urmăririi penale a măsurilor pentru oferirea participanților la proces a posibilităților de recuperare benevolă a daunelor cauzate;

- asigurarea specificării concrete a consecințelor nemijlocite ale infracțiunilor, inclusiv a daunelor cauzate la punerea sub învinuire a persoanelor, în condițiile art.282 din Codul de procedură penală;

- asigurarea în modul stabilit și specificarea informației complete cu privire la daunele cauzate prin infracțiune și măsurile asiguratorii întreprinse în cursul urmăririi penale, la faza dispunerii soluțiilor de trimitere în judecată, cu includerea acestor informații anexă la rechizitoriu, conform art.296 alin.(4) din Codul de procedură penală, precum și asigurarea la solicitarea instanței care judecă cauza a dispunerii recuperării prejudiciului.

Analiza activității efectuate de către procurori și organele de urmărire penală la compartiment a identificat următoarea stare de fapt:

- suma totală a prejudiciului cauzat prin infracțiuni în cauzele penale cercetate în perioada anului 2023 constituie **37.538.754.169** lei (*anul 2022 - 59.725.877.180 lei*), fiind recuperați **56.999.580** lei (*anul 2022 - 84.832.722 lei*);

- suma totală a prejudiciului cauzat prin infracțiuni pe cauze cu soluții de încetare, clasare constituie **110.962.771** lei (*anul 2022 - 25.360.463.327 lei*), suma prejudiciului recuperat fiind de **25.843.110** lei (*anul 2022 - 47.558.119 lei*);

- suma totală a prejudiciului cauzat prin infracțiuni pe cauze cu soluții de suspendare constituie **372.421.532** lei (*anul 2022 - 935.672.757 lei*), fiind recuperați **1.100.635** lei (*anul 2022 - 1.521.098 lei*);

- suma totală a prejudiciului cauzat prin infracțiuni pe cauze rămase în gestiune la data de **31.12.2023** constituie **33.086.794.758** lei (*anul 2022 - 19.335.894.329 lei*), fiind recuperați **4.434.197** lei (*anul 2022 - 14.937.963 lei*);

- suma totală a prejudiciului cauzat prin infracțiuni pe cauze trimise în judecată (*conform rechizitoriului*) constituie **3.968.575.108** lei (*anul 2022 - 14.090.165.463 lei*), fiind recuperată suma de **25.580.410** lei (*anul 2022 - 17.791.863 lei*).

În vederea asigurării recuperării prejudiciilor cauzate, s-au întreprins măsuri pentru punerea sub sechestru a bunurilor făptuitorilor. Valoarea totală a bunurilor sechestrate constituie **3.917.399.288** lei (*anul 2022 - 2.563.063.250 lei*).

Schematic, datele privind asigurarea reparării prejudiciului în cadrul urmăririi penale pot fi redată în felul următor:

			PROCURATURA	OUP	
Prejudiciul cauzat		Valoarea totală în lei a prejudiciului	1	29.613.035.556	7.925.718.613
	Inc	Cauzat autorităților publice/bugetului public	2	25.482.855.644	420.993.704
	lus	Pe cauze trimise în judecată (conform rechizitoriului)	3	3.825.298.771	143.276.337

		Pe cauze clasate pe motive de reabilitare (art.275 pct.1-3) CPP)	4	10.509.805	80.487.039
		Pe cauze clasate pe motive de nereabilitare	5	1.032.264	18.933.663
		Pe cauze suspendate condiționat	6	-	-
		Pe cauze suspendate	7	9.576.235	362.845.297
		Pe cauze restante la 31.12.2023	8	25.766.618.481	7.320.176.277
		Din ele: cu autori neidentificați	9	438.208.092	3.429.979.062
Prejudiciul reparat în cursul urmăririi penale	Valoarea totală în lei a prejudiciului		10	5.145.085	51.854.495
	Inclusiv	Cauzat autorităților publice/bugetului public	11	615.634	1.174.759
		Pe cauze trimise în judecată (conform rechizitoriului)	12	55.268	25.525.142
		Pe cauze clasate pe motive de reabilitare (art.275 pct.1-3) CPP)	13	554.804	6.653.283
		Pe cauze clasate pe motive de nereabilitare	14	4.535.013	14.100.010
		Pe cauze suspendate condiționat	15		-
		Pe cauze suspendate	16		1.100.635
		Pe cauze restante	17		4.434.197
		Valoarea bunurilor ridicate și restituite	18	3.000	13.642.691
		Prejudiciul reparat benevol	19	706.430	11.891.777
Punerea bunurilor sub sechestru	Valoarea totală în lei		20	3.783.172.925	134.226.363
	Inclusiv	Pentru asigurarea prejudiciului cauzat autorităților publice/bugetului public	21	1.847.543.259	22.774.587
		Pe cauze trimise în judecată (conform rechizitoriului)	22	1.464.837.031	41.629.455
		Pe cauze restante	23	2.313.729.298	91.555.508
		Pe alte categorii de cauze	24	4.606.596	1.041.400

2.1.9. Asigurarea confiscării veniturilor infracționale

Activitățile efectuate de către procurori și organele de urmărire penală în vederea confiscării veniturilor infracționale în perioada anului 2023 relevă o dinamică pozitivă, fiind înregistrate următoarele rezultate:

▪ valoarea cumulativă a bunurilor sechestrate pentru asigurarea confiscării a constituit **1.939.032.703 lei**, cu 1.743.822.632 lei mai mult comparativ cu perioada analogică a anului 2022 (*195.210.071 lei*), în total în acest sens fiind înaintate **80** demersuri formulate pe **56** cauze penale (*anul 2022-94 cauze*), din ele 6 fiind respinse;

▪ valoarea bunurilor puse sub sechestru pentru asigurarea confiscării pe cauzele penale trimise în instanța de judecată pentru examinare în fond constituie **863.468.541 lei**, adică cu **796.156.895 lei** mai mult ca în perioada anului 2022 (*67.311.646*).

După categoriile de infracțiuni, acestea au vizat cazuri de spălarea banilor, trafic ilicit de droguri, trafic de ființe umane, infracțiuni de corupție, contrabandă, evaziuni fiscale ș.a.;

În cauzele penale pe care au fost emise alte soluții, (*clasare/încetare, suspendare sau suspendare condiționată a urmăririi penale*) sechestre nu au fost aplicate.

La finele anului 2023, în procedura organelor de urmărire penală și procurorilor se aflau cauze penale pe care au fost aplicate sechestre pentru asigurarea confiscării în sumă totală de **1.075.564.162 lei**.

În perioada anului 2023, instanțele de judecată au pronunțat în total **210** sentințe cu dispunerea confiscării speciale (*anul 2022-189*), în condițiile art.106 din Codul penal a bunurilor rezultate din infracțiuni sau folosite la comiterea infracțiunilor, valoarea cumulativă a bunurilor confiscate constituind suma totală de **173.085.629 lei**, cu **157.680.615 lei** mai mult comparativ cu perioada analogică a anului 2022 (*15.405.014 lei*).

Cel mai mare număr de sentințe prin care instanțele de judecată au dispus confiscarea specială au fost pronunțate pe dosarele investigate de procuraturile specializate:

▪ Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale - **75** sentințe, cu dispunerea confiscării bunurilor în sumă totală de **167.862.981 lei**;

▪ Procuratura Anticorupție - **66** de sentințe, cu dispunerea confiscării bunurilor cu valoarea cumulativă de **1.767.753 lei**.

Cu participarea procurorilor din cadrul procuraturilor teritoriale de către instanțele judecătorești au fost pronunțate **69** sentințe cu dispunerea confiscării bunurilor în valoare de **3.454.895 lei**.

La fel, de către instanțele de judecată au fost emise în total **28** sentințe în care a fost respinsă solicitarea procurorului de confiscare a bunurilor infracționale, toate fiind contestate în instanța de recurs.

Totodată, în perioada de raport, de către instanțele judecătorești au fost pronunțate **3** sentințe cu dispunerea **confiscării extinse** a bunurilor în valoare de **723.696 lei**.

Informația în ansamblu pe țară, se prezintă conform tabelului de mai jos:

PUNEREA BUNURILOR SUB SECHESTRU	Valoarea cumulativă în lei a bunurilor sechestrate		1.939.032.703
	INCLUSIV	Pe cauze trimise în judecată (conform rechizitoriului)	863.468.541
		Spălarea banilor (art.243 CP)	803.651.534
		Trafic de ființe umane, copii și migranți (art.165, 167, 168, 206, 208, 220, 362 ¹ CP)	436.305
		Trafic ilicit de droguri (art.217 – 217 ⁶ , 218, 248 alin.(2), 322, CP)	2.248.715
		Corupere, mituire (art.191 alin.(2) lit.d), 256, 324-328, 330 ² -333 – 335 CP)	12.196.355
		Contrabandă și eschivare de la achitarea dr. de import (art.248, 249 CP)	13.253.067
		Evaziuni fiscale	30.968.710
		Alte infracțiuni	713.855
		Pe cauze restante la 31.12.2023	1.075.564.162
		Spălarea banilor (art.243 CP)	969.988.180
		Trafic de ființe umane, copii și migranți (art.165, 167, 168, 206, 208, 220, 362 ¹ CP)	13.664.045
		Trafic de droguri (art.217 – 217 ⁶ , 218, 248 alin.(2), 322, CP)	47.121
		Corupere, mituire (art.191 alin.(2) lit.d), 256, 324-328, 330 ² -333 – 335 CP)	38.462.566
		Falsificare de bani, carduri, alte instrumente de plată (art.236, 237 CP)	12.982
		Contrabandă și eschivare de la achitarea dr. de import (art.248, 249 CP)	48.041.890
		Alte infracțiuni	5.347.378
		Pe alte categorii de cauze (suspendate, suspendate condiționat, încetate, clasate)	0
		TOTAL SENTINȚE	
BUNURI CONFISCATE /ART.106 CP/	Valoarea cumulativă în lei a bunurilor confiscate		173.085.629
	INCLUSIV	Spălarea banilor (art.243 CP)	30.938.899
		Trafic de ființe umane, copii și migranți (art.165, 167, 168, 206, 208, 220, 362 ¹ CP)	1.896.905
		Trafic de droguri (art.217 – 217 ⁶ , 218, 248 alin.(2), 322, CP)	716.408
		Trafic ilicit de arme (art.290, 292 CP)	4000
		Corupere, mituire (art.191 alin.(2) lit.d), 256, 324-328, 330 ² -333 – 335 CP)	1.876.483
		Falsificare de bani, titluri de valoare, carduri, alte instrumente de plată (art.236, 237 CP)	39.000
		Contrabandă și eschivare de la achitarea dr. de import (art.248, 249 CP)	136.658.836
		Alte infracțiuni	955.098

2.1.10. Respectarea termenului rezonabil

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în mai multe hotărâri că examinarea într-un **termen rezonabil** a fiecărei cauze reprezintă o garanție procesuală, scopul căreia este de a proteja toți justițiabilii împotriva duratei excesive a procedurii. Asemenea dispoziție subliniază că justiția nu trebuie să fie înfăptuită cu o întârziere, care ar putea compromite eficiența și credibilitatea sa.

Potrivit Ordinului Procurorului General nr.9/28 din 11.02.2014 cu privire la respectarea termenului rezonabil la conducerea și exercitarea urmăririi penale, urmau a fi întreprinse măsuri relevante în vederea ridicării nivelului responsabilității procurorilor din subordine și instituirii unui mecanism eficient de monitorizare și redresare, în comun cu conducătorii organelor de urmărire penală, a fenomenului de tergiversare a urmăririi penale, cu întreprinderea acțiunilor concrete pentru accelerarea și finalizarea cercetărilor în cauzele penale.

În context, în anul 2023, a fost întreprins următorul spectru de măsuri:

✚ procurorii conducători au luat la un control strict desfășurarea urmăririi penale pe cauze specificate cu verificarea sistematică a acțiunilor de urmărire penală efectuate și termenului de realizare a acestora, cu dispunerea a **845** de indicații necesare în vederea accelerării investigațiilor;

✚ au fost organizate ședințe operative în cadrul cărora a fost analizată desfășurarea urmăririi penale pe cauzele respective, au fost analizate constatările din încheierile instanțelor de judecată de accelerare a urmăririi penale și s-a decis asupra acțiunilor concrete și termenului de executare a acestora, în scopul accelerării investigațiilor;

✚ au fost organizate, inclusiv și cu participarea ofițerilor de urmărire penală, ședințe speciale cu caracter de perfecționare profesională la care au fost puse în discuție metodică planificării urmăririi penale și conducerii acesteia în cazul anumitor categorii de infracțiuni, metodică cercetării anumitor categorii de infracțiuni;

✚ constatând tergiversarea urmăririi penale, procurorii au inițiat **130** proceduri disciplinare pentru sancționarea disciplinară a ofițerilor de urmărire penală care au comis încălcările respective.

Datele statistice indică un număr de:

▪ **2461** cauze penale cu termenul de urmărire penală *mai mare de 6 luni* de zile, rămase în gestiune la 31.12.2023, ce constituie o creștere cu **35,7 %**, în comparație cu 12 luni al anului 2022; respectiv cu **885** persoane bănuite, învinuite (*comparativ cu 649 în anul 2022*), ceea ce constituie o creștere cu **26,6%**;

▪ **2215** cauze penale cu termenul de *peste un an de zile*, ce constituie o creștere cu **18.83%**, în comparație cu 12 luni al anului 2022, respectiv cu **1086** persoane bănuite, învinuite (*comparativ cu 661 în anul 2022*), ceea ce constituie o creștere cu **64,3%**;

▪ **920** cauze penale cu termenul de *peste 3 ani de zile*, în scădere cu **19.86 %**, în comparație cu 12 luni al anului 2022, respectiv cu **574** persoane bănuite, învinuite (*comparativ cu 419 în anul 2022*), ceea ce constituie o creștere cu 37%.

Analiza efectuată arată că din punct de vedere al respectării termenelor rezonabile, se prezintă a fi problematică practic fiecare **a cincea** cauză penală (*în dependență de teritorialitate*), iar practic în fiecare **a opta** adresare sunt reclamate fapte de tergiversare a urmării penale.

Elementul caracterului îndelungat al cercetărilor provoacă în mare parte participanților la proces neîncrederea în activitatea nemijlocită a ofițerului de urmărire penală/ procurorului responsabil de caz în particular, cât și subdiviziunii respective în ansamblu.

Factorii ce condiționează fenomenul tergiversării urmării penale sunt în mare parte aceiași ca și în perioadele precedente, în special, pot fi menționați următorii:

✓ numărul insuficient de ofițeri de urmărire penală, conform raportului la unitățile de state, atunci când în unitățile de poliție nu este acoperit sută la sută numărul necesar de ofițeri de urmărire penală, calitatea nu poate fi pe măsura așteptărilor;

✓ pregătirea profesională insuficientă a unor ofițeri de urmărire penală, coroborată cu fluctuația mare de cadre și volumul mare de lucru care îi revine fiecăruia;

✓ neefectuarea imediată a acțiunilor procesuale ce nu suferă amânare;

✓ termenele îndelungate de efectuare a expertizelor;

✓ numărul mare al persoanelor care se ascund de la organul de urmărire penală, coroborat cu căutarea necalitativă a acestora;

✓ migrarea peste hotare a participanților la proces.

Spre regret, constatările arată că cel mai important factor care influențează termenul rezonabil al urmării penale este lăsarea cauzelor penale în nelucrare.

Urmare a unor verificări, efectuate de Procuratura Generală, au fost stabilite cazuri când procurorii tergiversează perioade îndelungate urmărirea penală sau nu reacționează la tergiversări, nu țin cont de rezonabilitatea perioadei de efectuare a acțiunilor de urmărire penală, încălcând prevederile actului specificat și ale Codului de procedură penală. Ca rezultat, Procuratura Generală a intervenit cu atenționări în toate cauzele penale.

Problema respectării termenului rezonabil la efectuarea urmării penale este destul de stringentă, iar de faptul cum autoritățile statale asigură cercetarea în termene rezonabile a fiecărui caz de infracțiune depinde în mare măsură gradul de realizare a unuia din principalele

drepturi fundamentale ale persoanei - de a beneficia de un acces liber la justiție și de un proces echitabil.

Respectiv, ca obiective se prezintă a fi concordarea acțiunilor procurorilor pentru respectarea Ordinului Procurorului General nr.9/28 din 11.02.2014, în special:

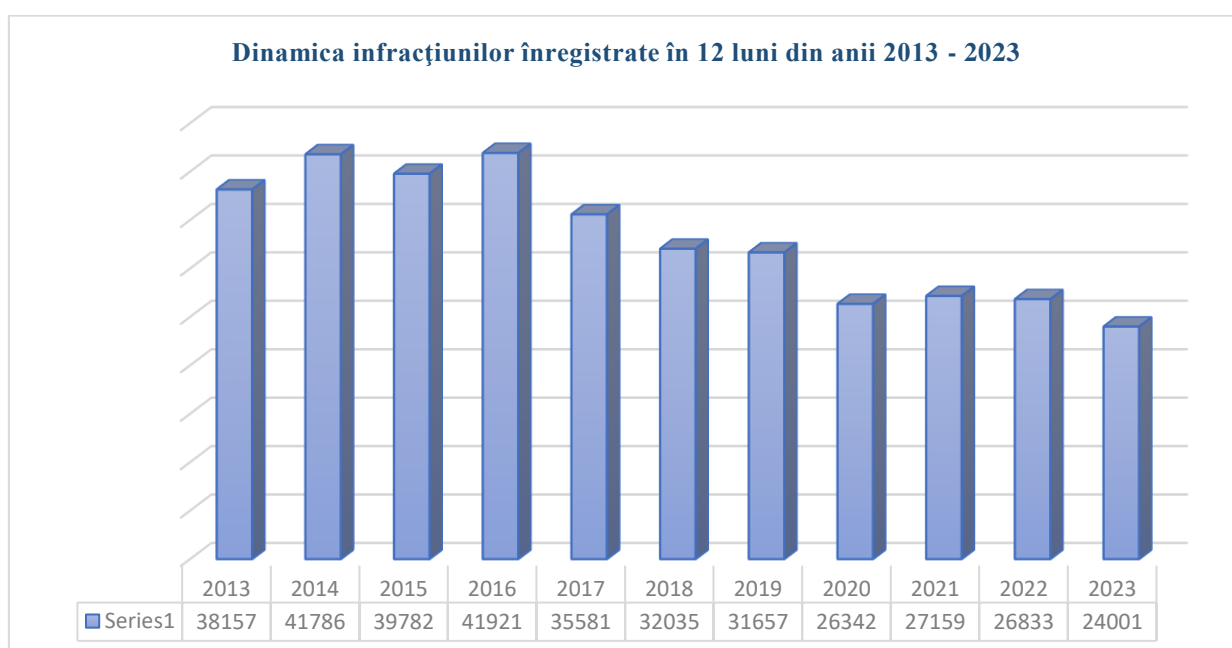
- conducătorii și procurorii vor întreprinde măsuri concrete pentru a accelera cercetările în cauzele penale restante cu termene de peste 6 luni de zile, în vederea eradicării problemei;
- vor întreprinde măsuri consolidate pentru dinamizarea și finalizarea investigațiilor în cauzele penale cu termene mai mari de 6 luni, aflate în gestiunea nemijlocită a procurorilor;
- vor sensibiliza problema insuficienței numărului de ofițeri de urmărire penală și vor solicita conducerii IGP MAI, CNA și IFS, întreprinderea unor măsuri manageriale concrete pentru a redresa situația.

2.1.11. Evaluarea indicatorilor criminalității

În 12 luni ale anului 2023 pe teritoriul Republicii au fost înregistrate **24 001** infracțiuni, ce constituie o micșorare a numărului infracțiunilor înregistrate, comparativ cu perioada analogică a anului 2022, cu **2 832** infracțiuni.

Astfel, nivelul stării criminalității pe teritoriul țării (*exceptând localitățile din stânga Nistrului*) a atestat o **discreștere** în proporție de **10,55%**.

Descreșterea infracționalității revine crimelor ușoare, numărul cărora s-a micșorat cu 995 cazuri (-13,5%), crimelor mai puțin grave, numărul cărora s-a micșorat cu 1291 cazuri (-8,56%), crimelor grave, numărul cărora s-a micșorat cu 430 cazuri (-11,79%), deosebit de grave, cu 64 cazuri (-12,1%), precum și crimelor excepțional de grave cu 52 cazuri (-25,12%).

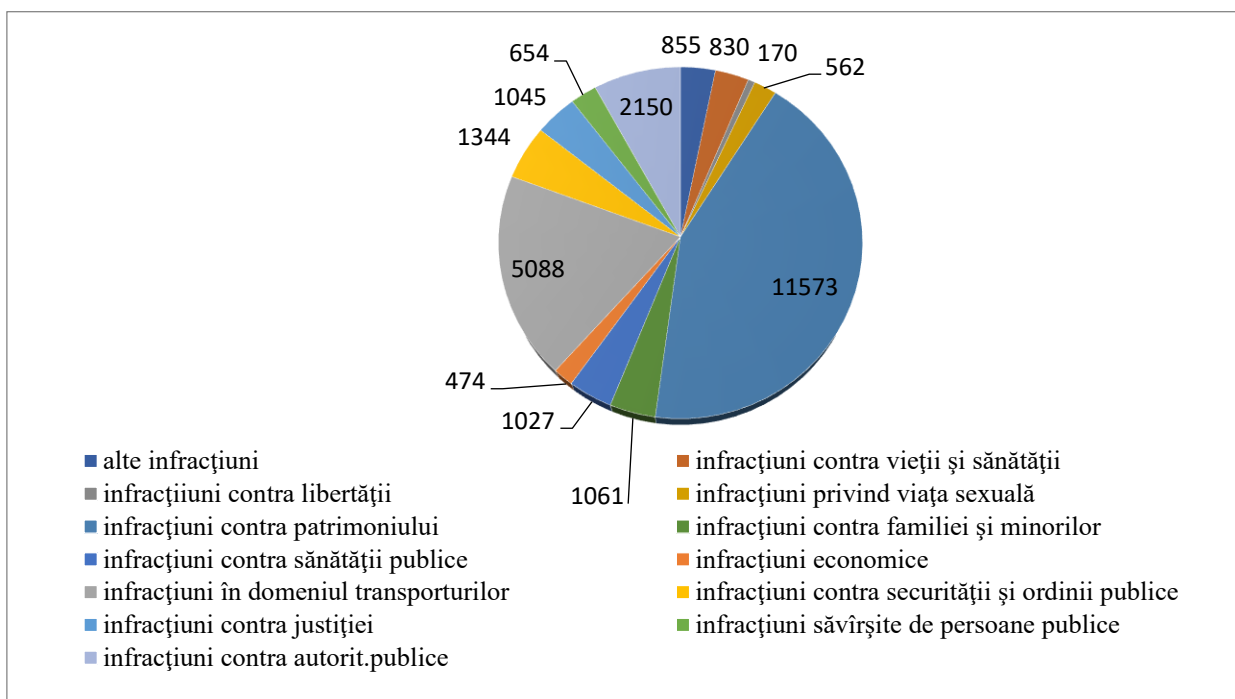
Analiza nivelului criminalității în baza categoriilor de infracțiuni a reliefat o **descreștere**, după cum urmează:

- infracțiunile contra vieții și sănătății persoanei cu **55 cazuri (-6,63%)**, inclusiv omorurile cu **1 caz (-0,74%)**; vătămările grave ale integrității corporale cu **1 caz (0,74%)**; vătămările intenționate medii cu **20 cazuri (-5,63%)**;
- infracțiuni contra libertății cu **26 cazuri (-15,29%)**;
- traficul de ființe umane cu **23 cazuri (-51,11%)**;
- infracțiuni de violență sexuală cu **56 cazuri (-18,24%)**;
- infracțiunile contra patrimoniului cu **1564 cazuri (-13,52%)**, inclusiv tâlhăriile cu **21 cazuri (-31,34%)**; jafurile cu **128 cazuri (-25,3%)**; furturile cu **1944 cazuri (-25,46%)**; pungășiile cu **148 cazuri (-17,58%)**;
- infracțiunile economice cu **60 cazuri (-12,66%)**, inclusiv evaziunea fiscală cu **32 cazuri (-50,79%)**; contrabanda cu **9 cazuri (-4,66%)**;
- huliganismul cu **37 cazuri (-3,46%)**;
- infracțiuni contra justiției cu **28 cazuri (-2,68%)**;
- abuzul de putere cu **12 cazuri (-25,53%)**; excesul de putere cu **8 cazuri (-32%)**; neglijența în serviciu cu **6 cazuri (-40%)**;
- infracțiunile săvârșite contra autorității publice cu **152 cazuri (-7,07%)**;
- trecerea ilegală a frontierei de stat cu **34 cazuri (-16,5%)**.

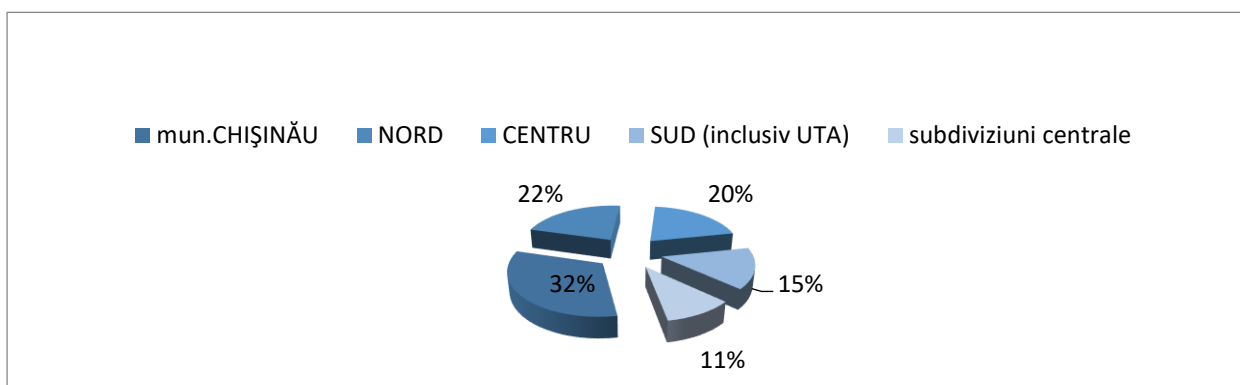
În creștere se află următoarele categorii:

- infracțiunile de viol cu **40 cazuri (16,06%)**;
- escrocheriile cu **719 cazuri (37,23%)**;
- șantajurile cu **9 cazuri (12%)**;
- infracțiunile contra familiei și minorilor cu **62 cazuri (5,84%)**;
- violența în familie cu **49 cazuri (5,9%)**;
- scoaterea ilegală a copiilor din țară cu **4 cazuri (13,79%)**;
- infracțiunile contra sănătății publice cu **38 cazuri (3,7%)**, inclusiv traficul ilegal de droguri cu **69 cazuri (7,46%)**;
- eschivarea de achitarea plăților vamale cu **6 cazuri (85,71%)**;
- accidente rutiere cu traumatizați cu **23 cazuri (6,37%)**;
- banditismul cu **2 cazuri (200%)**;
- păstrarea ilegală a armei cu **29 cazuri (22,48%)**;
- coruperea pasivă cu **24 cazuri (12,97%)**;
- coruperea activă cu **43 cazuri (38,74%)**;
- organizarea migrației ilegale cu **161 cazuri (46,4%)**;

- infracțiuni militare cu **25 cazuri (29,76%)**;
- infracțiuni comise de grupări organizate cu **4 cazuri (1,99%)**.

Numărul infracțiunilor înregistrate se află în creștere comparativ cu anul precedent în raioanele **Briceni, Ocnîța, Călărași, Strășeni, Ștefan Vodă**, în restul unităților administrativ-teritoriale se constată o scădere a nivelului stării criminalității.

Conform divizării teritoriale, este de reținut că cele mai multe infracțiuni au fost înregistrate **în capitală - 32 la sută**.

Urmare a studiului efectuat se atestă că, în anul 2023, au scăzut numeric infracțiunile înregistrate din categoria celor excepțional de grave cu 25,12%, deosebit de grave cu 12,1%, mai puțin grave cu 8,56%, precum și celor ușoare cu 13,5% comparativ cu anul precedent.

Datele statistice indică asupra tendinței de scădere a majorității infracțiunilor, în special celor violente, cum ar fi omorurile, vătămările intenționate grave, inclusiv o scădere a

infrafracțiunilor contra patrimoniului cu 13,52% (**de la 11572 cazuri în anul 2022 la 10008 cazuri în anul 2023**).

Totodată, în pofida existenței unei tendințe de scădere nesemnificativă cu 17% a cazurilor de conducere a mijloacelor de transport în stare de ebrietate (**de la 4275 cazuri în anul 2022 la 3550 cazuri în anul 2023**), totuși, situația la acest capitol rămâne a fi neschimbată, în condițiile când acest număr de cazuri denotă o continuitate a flagelului respectiv.

Prin urmare, activitățile de profilaxie și combatere programate și întreprinse de conducerea și efectivul Inspectoratului Național de Securitate Publică, în vederea sensibilizării opiniei publice prin spoturi publicitare sociale, prin acțiuni de contracarare și mărirea substanțială a sancțiunilor prevăzute de lege, în final încă nu și-au atins scopul de extirpare sau diminuare la minimum a acestui fenomen infracțional.

Astfel, starea de ebrietate în cazul săvârșirii infracțiunilor rămâne a fi una constantă pentru o bună parte de populație, generată de lipsa de ocupație, a unui loc permanent de lucru, de starea psihologică și degradare intelectuală, de nivelul de trai și accesul nestingherit la produsele alcoolice.

În alt context, se atestă o creștere în 12 luni ale anului 2023 a infracțiunilor de eschivare de la achitarea plăților de import cu 85,71%. Conlucrarea Serviciului Vamal și procurorilor a rezultat relevarea mai multor grupuri de persoane care s-au specializat în vederea comiterii a astfel de fraude.

2.1.11.1. Factorii criminalității

Rezumând analiza statistică a nivelului criminalității, este important a se atrage atenția că ponderea infracțiunilor înregistrate în anul 2023, ca și în anii precedenți, a continuat să aparțină infracțiunilor **contra patrimoniului - 10008**, în special furturilor - **5692**, escrocheriilor - **2650** și pungășiilor - **694**.

Fenomenele criminalității au fost generate de **factori obiectivi** de diferit ordin, legislativ, instituțional, economico-financiar, social ș.a., principalii fiind:

➤ nivelul scăzut de trai al unor categorii de cetățeni, lipsa surselor de venit permanent, inclusiv pentru asigurarea întreținerii personale, cât și a membrilor familiei, salarizarea insuficientă, rata înaltă de șomaj, starea de criză socială, migrația masivă a populației în interiorul și în exteriorul țării, circumstanțe care au determinat în special ponderea infracțiunilor contra patrimoniului, care constituie **23,71%** din numărul total de infracțiuni înregistrate;

➤ dezintegrarea din mediul familial al copiilor, care, în lipsa de mijloace pentru întreținere și a supravegherii corespunzătoare, recurg, în special, la comiterea infracțiunilor de furt și a sustragerilor în proporții mici;

➤ nivelul scăzut al conștiinței civice, lipsa culturii juridice și a încrederii în autoritatea organelor de drept și în reprezentanții acestora, atitudinea lipsită de responsabilitate față de răspunderea penală, contravențională a unor categorii de cetățeni;

➤ ineficiența sistemului de stat în domeniu și a activității de reprimare a infracționalismului, de reeducare și reintegrare în societate a persoanelor condamnate și private de libertate, coroborată și cu ineficiența parțială a politicii punitive a statului, bazată în multe cazuri pe aplicarea de pedepse non-privative de libertate, continuarea activității infracționale de către persoanele în privința cărora a fost încetată urmărirea penală în legătură cu intervenirea împăcării părților, precum și recidivarea de către persoanele care au executat pedeapsa cu închisoarea.²¹

2.1.11.2. Factorii care influențează negativ activitatea în domeniul urmăririi penale

Eficiența activității procurorilor în anul 2023 a continuat să fie determinată și afectată, cu anumite excepții, de mai mulți factori de ordin obiectiv și subiectiv, și anume:

- cadrul legal material și procesual penal, care necesită a fi perfecționat;
- pornirea neîntemeiată a urmăririi penale (*în baza rapoartelor fără suport factologic și probatoriu, în lipsa prejudiciului determinat, în prezența pe caz a unor litigii evidente de ordin civil/de contencios administrativ, în baza legii care nu era în vigoare, cu încadrarea juridică camuflată și subiectivă a acțiunilor*);
 - tergiversarea pornirii urmăririi penale, a examinării sesizărilor despre infracțiuni;
 - tergiversarea investigațiilor în cauzele penale (*lăsarea cauzelor în nelucrare, cu perioade extrem de îndelungate de timp (chiar mai mulți ani de zile), cu consecințe grave pentru administrarea probelor*);
 - menținerea pe dosare a calității de învinuit perioade excesive (*chiar ani în șir*);
 - punerea neîntemeiată sub învinuire, *inclusiv urmată de clasarea procesului și încălcarea dreptului la un proces echitabil*;
- lipsa în teritoriu a medicilor-legiști;
- efectuarea excesiv de îndelungată a expertizelor judiciare;
- inexistența în unele raioane a judecătorilor de instrucție și încărcătura neuniformă, fapt ce necesită deplasarea procurorilor uneori la distanțe de până la 50 km pentru participare la ședințele de judecată;
- contestări pe dosarele penale și la judecătorii de instrucție de către avocați, alți participanți la urmărirea penală a tuturor acțiunilor de urmărire și a actelor procesuale, efectuate

²¹ Notă: Informația aferent stării și dinamicii infracționalității, după categorii de infracțiuni, înregistrate în republică în ultimii ani, sunt redată în diagramele din anexele la prezentul Raport.

în scopul tergiversării urmăririi penale, inclusiv contestarea nejustificată a actelor procesuale care nu sunt susceptibile controlului judiciar (*abuzuri de drepturi procesuale*);

- conlucrarea inefficientă a organelor de urmărire cu cele care efectuează măsurile speciale de investigație;

- caracterul unilateral, incomplet și tendențios al cercetărilor penale, neplanificarea acțiunilor de urmărire, neutilizarea metodicii și tacticii criminalistice la efectuarea anchetei;

- înaintarea prematură de către organul de urmărire penală a propunerilor ce țin de adoptarea soluțiilor procesuale, precum și adoptarea soluțiilor neîntemeiate;

- executarea formală de către reprezentanții organelor de urmărire penală a indicațiilor formulate de procuror și/sau ignorarea acestora, precum și a încheierilor judecătorilor de instrucție;

- concentrarea eforturilor în cercetarea cauzelor penale curente, neproportionalitatea distribuirii și planificării activității reprezentanților organelor de urmărire penală în cauzele cu termen îndelungat;

- organizarea necorespunzătoare și controlul insuficient ale investigațiilor în vederea căutării învinuiților care se sustrag de la urmărirea penală, mimarea căutării persoanelor învinuite (*materialele privind dispunerea efectuării investigațiilor în vederea căutării învinuiților sunt expediate subdiviziunii de căutare cu întârziere de la câteva luni până la câțiva ani*);

- întocmirea demersurilor nemotivate privind aplicarea măsurii preventive, drept urmare a analizei insuficiente a necesității privării persoanelor de libertate (*lipsa analizei dacă privarea de libertate a persoanei este proporțională cu circumstanțele individuale ale cauzei penale*);

- existența unui număr mare de funcții vacante a ofițerilor de urmărire penală în inspectoratele teritoriale de poliție și pregătirea profesională slabă a unora dintre aceștia, întocmirea necalitativă a actelor procesuale, fluctuația de cadre în organele de urmărire penală;

- deficiențe la interpretarea legislației în vigoare, aplicarea eronată și neuniformă de către organele de urmărire penală și procurori a prevederilor legale, ce duc la calificarea incorectă a faptelor infracționale, la încălcări de lege la administrarea și aprecierea probelor, precum și la aplicarea incorectă a procedurilor de liberare de răspundere penală;

- practica judecătorească neuniformă, divergențe la interpretarea normelor legale, anularea de către judecătorii de instrucție, neîntemeiat și nemotivat, a unor hotărâri care nu sunt susceptibile controlului judiciar, refuzarea autorizării acțiunilor de urmărire penală, a măsurilor speciale de investigații, practici care sunt susținute în multe cazuri de curțile de apel și care sustrag procurorii de la activitățile lor;

- nerespectarea dispozițiilor actelor interdepartamentale care privesc evidența infracțiunilor, cauzelor penale și persoanelor care au comis infracțiuni, introducerea în fișele

statistice, în baza cărora este constituită statistica judiciară oficială, a unor date ce nu întotdeauna corespund realității;

- măsuri insuficiente pentru evaluarea și asigurarea reparării prejudiciului cauzat, precum și pentru asigurarea stabilirii, inclusiv prin investigații financiare paralele, a bunurilor rezultate din infracțiuni și confiscarea lor;

- asigurarea insuficientă a respectării cadrului legal și garanțiilor privind prelucrarea și folosirea datelor cu caracter personal;

- problema transnistreană, care substanțial determină eficiența procesului de prevenire și combatere a criminalității și, în acest context, merită o atenție și un tratament deosebit pentru găsirea unor soluții adecvate, inclusiv prin implementarea unei justiții tranziționale;

- diferența esențială a ponderii (încărcăturii) activității procurorilor, inclusiv din cauza unui mare număr de funcții vacante în procuraturile teritoriale, precum și creșterea volumului de lucru în legătură cu modificările operate la Codul de procedură penală, ceea ce necesită reevaluarea statelor de personal în vederea uniformizării împărțirii volumului de activitate între procurori.

Îndeplinirea obiectivelor urmăririi penale, asigurarea legalității și respectarea drepturilor fundamentale ale omului în cadrul procesului penal de către reprezentanții instituțiilor cu atribuții și obligații procesuale prin eforturile lor consolidate ar duce la diminuarea substanțială a deficiențelor enumerate *supra*, respectiv la îmbunătățirea aprecierii activității desfășurate și implicit la ridicarea gradului de încredere a cetățenilor în organele de drept și procesul de urmărire penală, în particular, și în actul de justiție, în general.

Secțiunea 2. Activitatea Procuraturii pe domeniul reprezentării acuzării în instanțele judecătorești

2.2.1. Activitatea judiciară în materie penală

2.2.1.1. Activitatea judiciară la nivelul instanțelor de fond

Conform datelor statistice²², în perioada de raport, se atestă o descreștere semnificativă a numărului cauzelor penale examinate cu pronunțarea unei sentințe (cauze examinate în instanțele de fond), comparativ cu perioada anului 2022.

Datele statistice a activității judiciare în materie penală, se prezintă conform tabelului ce urmează:

Categoriile de sentințe	Anul 2020		Anul 2021		Anul 2022		Anul 2023	
Sentințe/persoane	9974/10929		12439/13614		11199/12497		10598/11657	
de condamnare	8504/9158	85,26%	10480/11310	84,25%	7864/8452	70,22%	8452/9087	79,75%
de achitare	202/277	2,02%	277/358	2,22%	211/264	1,88%	249/332	2,35%
de încetare	1208/1434	12,11%	1575/1839	12,66%	3016/3672	26,93%	1803/2144	17,01%
cu caracter medical	60/60	0,60%	107/107	0,86%	108/109	0,96%	94/94	0,89%

Prin urmare, în perioada de raport, comparativ cu anul 2022, s-a înregistrat o creștere a numărului sentințelor de achitare, cât și a numărului persoanelor achitate.

În procedura specială a acordului de recunoaștere a vinovăției²³ s-au examinat **81** cauze penale, în privința a **82** persoane (constituie **0,76 %** din numărul total al sentințelor pronunțate).

Totodată, aplicabilitatea procedurii simplificate în baza probelor administrate la faza urmăririi penale²⁴, se menține ridicată, la cota, de **57,28 %** (anul 2022 - 57%).

Or, potrivit rigorilor prevăzute la *art.364¹ Codului de procedură penală*, instanțele de judecată au examinat **6071** cauze penale, în privința la **6450** persoane.

Examinarea la cota indicată a cauzelor penale în procedurile simplificate (**58,04 %**), este un indicator pozitiv, care vine să contribuie la reducerea termenelor de examinare a dosarelor, reducerea numărului de cauze penale aflate pe rolul instanțelor de judecată, inclusiv diminuarea cheltuielilor suportate din bugetul de stat.

²² Potrivit informațiilor generate de sistemul informațional al instituției procuraturii (Info PG)

²³ Art. 504-509 CPP

²⁴ Art.364¹ CPP

Analiza indicatorilor statistici generali confirmă tendință de menținere a unei calități înalte a actului justiției, astfel, în **79,75%** din numărul total de cauze penale examinate în fond (fără a lua în calcul sentințele de încetare a procesului pe motiv de nereabilitare), au fost pronunțate sentințe de condamnare a inculpaților, în acest sens eforturile procuraturii în ce privește combaterea criminalității generând rezultate pozitive.

În faza de judecare a cauzelor, în perioada anului 2023, instanțele de judecată au emis **mandate de arestare preventivă** în privința a **149** persoane, dintre care **6** mandate pe motivul că inculpații au încălcat condițiile măsurilor neprivative de libertate luate în privința lor, **88** mandate pe motivul că inculpații se eschivează de la instanța de judecată și **55** mandate din motivul că inculpații, aflându-se în libertate prezintă un risc iminent pentru securitatea și ordinea publică.

Pe rolul instanțelor de judecată, la finele anului 2023, s-au aflat cauze cu **167** inculpați judecați în stare de arestare preventivă, inclusiv:

- **29** persoane învinuite pentru comiterea infracțiunilor excepțional de grave;
- **30** persoane învinuite pentru săvârșirea infracțiunilor deosebit de grave;
- **75** persoane acuzate de comiterea infracțiunilor grave;
- **33** persoane pentru comiterea altor categorii de infracțiuni.

Din numărul total de **165** de inculpați arestați, erau:

- **68** persoane cu termenul de arestare până la 3 luni;
- **54** persoane cu termenul de arestare de la 3 luni la 6 luni;
- **45** persoane cu termenul de arestare ce depășește 6 luni.

2.2.1.2. Activitatea judiciară la nivelul Curților de Apel

De către Curțile de Apel Chișinău, Bălți, Cahul și Comrat, au fost examinate în ordine de apel și recurs, împotriva hotărârilor judecătorești pentru care nu este prevăzută calea de atac apelul, **4430** cauze penale, în privința a **5000** persoane (anul 2022 - **4241** cauze penale, în privința a **4879** persoane).

Din numărul total al deciziilor adoptate, **1815** hotărâri în privința la **2156** persoane au fost examinate la contestațiile acuzatorilor de stat. Dintre acestea, **1155** apeluri și recursuri în privința la **1379** persoane au fost admise, ceea ce constituie o pondere de **63,63 %**, adică în creștere în raport cu anii precedenți (anul 2021 - **61,7 %**, anul 2022 – **62,7 %**).

La contestațiile celorlalte părți au fost adoptate **2615** decizii în privința la **2844** persoane, dintre care, au fost admise **848** cereri în privința la **979** persoane, ponderea cererilor de apel și recurs admise fiind de **32,42 %** (în anul 2022 fiind de **41,13 %**).

În comparație cu anii precedenți, s-a majorat numărul cauzelor penale care se află pe rol în instanța de apel/recurs. La ziua de 01.01.2024, pe rol erau înregistrate **4016** cauze penale, comparativ cu **2497** cauze înregistrate la începutul anului 2022 și **3103** cauze penale înregistrate la începutul anului 2023. Prin urmare, în fiecare an se atestă o creștere a numărului cauzelor penale care se află pe rol în instanța de apel/recurs.

Procurorii participanți în instanța de apel, au înaintat în Curtea Supremă de Justiție **687** recursuri ordinare, adică, au fost contestate **15,50%** din numărul total al deciziilor adoptate. De asemenea, au fost înaintate **19** apeluri suplimentare²⁵.

2.2.1.3. Activitatea judiciară la nivelul Curții Supreme de Justiție

Procurorii Secției judiciar-penale ai Procuraturii Generale au participat la examinarea a **27** recursuri ordinare pe cauzele penale în care au fost vizați **32** inculpați au depus referințe²⁶ în **467** cauze penale examinate în ordine de recurs, inclusiv împotriva încheierilor Curților de Apel, în cele ce au fost examinate în Plenul Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, urmare a declanșării căilor extraordinare de atac (recurs în anulare).

Din cele **700** recursuri examinate de Curtea Supreme de Justiție, **233** cereri de recurs în privința a **291** persoane, au fost înaintate de procurorii participanți în instanțele de apel. Din ele:

- **74** recursuri, privind **79** persoane au fost declarate inadmisibile;
- **159** recursuri, privind **212** persoane au trecut procedura de admisibilitate (**144** recursuri privind **195** persoane fiind admise, cu casarea deciziilor Curților de Apel, ceea ce constituie **61,8** % din numărul total al recursurilor declarate);

Analizând recursurile ordinare declarate de procurori și deciziile pronunțate de Curtea Supremă de Justiție, prin care au fost casate deciziile Curților de Apel în ordine de recurs ordinar, se constată că, temeiurile pentru casarea acestora, în majoritatea cazurilor a constituit încălcarea prevederilor *art.414, 417 și 419 Codul de procedură penală* și încălcarea prevederilor *art. 61, 75, 84, 90 Cod penal*.

Pe parcursul anului 2023, pe rolul Curții Supreme de Justiție au fost înregistrate **10** cereri de revizuire a hotărârilor devenite irevocabile, fiind examinată și respinsă **1** cerere.

2.2.2. Politica punitivă

Potrivit datelor statistice, în cauzele penale cu participarea procurorilor, instanțele de judecată au aplicat următoarele categorii de pedepse penale, indicate în tabelul ce urmează:

²⁵ în conformitate cu prevederile art. 402 alin. (4) Cod de procedură penală

²⁶ art.431¹ Cod de procedură penală

Perioada	Închisoare	Art. 90 CP	Muncă neremunerată	Amendă
2020	1843 (19,5 %)	2094 (21,4 %)	4212 (48,5 %)	1009 (10,4 %)
2021	2743 (24,2 %)	2105 (18,6 %)	5051 (44,7 %)	1106 (9,8 %)
2022	2157 (25,5 %)	1641 (19,4 %)	3875 (45,8 %)	693 (8,1 %)
2023	2324 (25,57 %)	1837 (20,22 %)	3845 (42,31 %)	973 (10,71 %)

Din analiza datelor statistice, rezultă că munca neremunerată în folosul comunității continue să se afle printre pedepsele prioritar aplicate de către instanțele de judecată, inculpații deseori acceptând, chiar solicitând pedeapsa muncii neremunerate în folosul comunității, deoarece nu dispun de mijloace bănești pentru achitarea amenzilor. Pe de altă parte, numărul mare al pedepselor sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității este condiționat de numărul mare al infracțiunilor de conducere a mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică comise, pentru care este prevăzută o singură pedeapsă principală – munca neremunerată în folosul comunității, numărul acestor infracțiuni fiind de aproximativ **44 %** din numărul total al infracțiunilor incriminate inculpaților.

Referitor la pedeapsa penală sub formă de amendă, comparativ cu anul 2022, se atestă o creștere a numărului de sentințe aplicate.

Acest fapt se datorează și orientării corpului de procurori spre aplicarea în mod prioritar a pedepselor penale sub formă de amendă în toate cazurile în care sancțiunea permite aplicarea acesteia, precum și în alte cazuri prevăzute de *art.78* din *Codul penal*, reieșind din principiul individualizării pedepsei penale.

2.2.3. Achitarea inculpaților

Identificarea cauzelor și motivelor achitării persoanelor de către instanțele de judecată, rămâne a fi în continuare una din aspectele prioritare ale Procuraturii.

În perioada anului 2023, instanțele de judecată de toate nivelurile au pronunțat **309** hotărâri de achitare privind **409** inculpați, după cum urmează:

- **249** dosare penale / **332** inculpați, pronunțate de către instanțele de fond;
- **60** dosare penale / **77** inculpați, pronunțate de către instanțele de apel.

Se impune a preciza că raportat la anii precedenți²⁷ se atestă o creștere a numărului sentințelor de achitare.

Referitor la categoriile de infracțiuni pe care au fost pronunțate hotărâri judecătorești de achitare, ca și în anii precedenți, prevalează următoarele categorii de infracțiuni:

- conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate (*art. 264^l din Codul penal*) - **38** hotărâri;
- contra patrimoniului: *art. 190 din Codul penal* - **32** hotărâri, *art. 186 din Codul penal* - **14** hotărâri, *art. 187 din Codul penal* – **7** hotărâri, *art. 188 din Codul penal* - **2** hotărâri;
- vizând încălcarea regulilor de circulație a transportului (*art.264 din Codul penal*) – **13** hotărâri;
- circulația ilegală a substanțelor narcotice (*art. 217 și 217^l din Codul penal*) - **20** hotărâri.

Cel mai mare număr de persoane achitate au fost acuzate de comiterea infracțiunii prevăzută de *art.190 din Codul penal*, numărul lor constituind **40** persoane (**9,77 %** din numărul total al persoanelor achitate).

Cele mai multe persoane achitate de către instanțele de judecată (de fond) au fost înregistrate pe cauzele penale instrumentate de către următoarele procuraturi:

- Procuratura mun. Chișinău – **70** sentințe, privind **94** persoane;
- Procuratura Anticorupție – **30** sentințe, privind **48** persoane;
- Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale – **17** sentințe, privind **36** persoane;
- Procuratura raionului Cahul – **14** sentințe, privind **20** persoane;
- Procuratura UTA Găgăuzia – **13** sentințe, privind **15** persoane;
- Procuratura raionului Edineț – **10** sentințe, privind **12** persoane;
- Procuratura raionului Hîncești – **10** sentințe, privind **11** persoane;
- Procuratura mun. Bălți – **10** sentințe, privind **11** persoane.

Procuraturile raioanelor **Cimișlia, Briceni și Rîșcani** nu au înregistrat cazuri de pronunțare a sentințelor de achitare.

Temeiurile invocate în sentințele de achitare, reflectă următoarele date statistice:

- lipsa elementelor infracțiunii – **184** persoane;
- nu s-a constatat existența faptei infracțiunii – **92** persoane;
- fapta nu a fost săvârșită de inculpat – **53** persoane;
- există una din cauzele care înlătură caracterul penal al faptei – **2** persoane;

²⁷ În anul 2021, instanțele de judecată de toate nivelurile au pronunțat **318** sentințe de achitare privind **413** inculpați, în anul 2022 au pronunțat **268** sentințe de achitare privind **337** inculpați

- fapta nu este prevăzută de legea penală – 1 persoană.

Temeiurile invocate în deciziile de achitare, sunt următoarele:

- nu s-a constatat existența faptei infracțiunii – 8 persoane;
- fapta nu a fost săvârșită de inculpat – 9 persoane;
- lipsa elementelor infracțiunii – 60 persoane.

Cauzele principale care au generat adoptarea soluțiilor de achitare sunt identice cu cele din anii precedenți:

- aprecierea de către instanța de judecată a probelor potrivit *art.101-104* din *Codul de procedură penală*, dând prioritate probelor apărării în detrimentul probelor acuzării, aprecierea diferită, în majoritatea cazurilor unilaterală, neobiectivă și fără o analiză corespunzătoare a probelor sau, în general, fără o apreciere a acestora, ori se constată că, instanțele de judecată în mod neîntemeiat resping acele probe administrate de către acuzare și își întemeiază soluțiile de achitare în mare parte bazându-se pe versiunile înaintate de către partea apărării;

- prestația procurorilor la instrumentarea cauzelor penale;
- expedierea în instanța de judecată a cauzelor penale în lipsa unor probe suficiente

pentru obținerea condamnării făptuitorului sau a cauzelor penale cu omisiuni procesuale, precum și fără efectuarea tuturor acțiunilor de urmărire penală ce se impuneau, inclusiv cu întocmirea ordonanțelor de punere sub învinuire sumare, fără indicarea tuturor aspectelor indicate la *art.281* din *Codul de procedură penală*, cu încălcarea normelor și termenelor procedurale, etc.;

- comportamentul participanților în proces, adică schimbarea declarațiilor de către partea vătămată sau martori, imposibilitatea aducerii și audierii acestora în ședința de judecată din cauza plecării lor peste hotare, concluziile divergente ale expertizelor judiciare suplimentare sau repetate (în special cele medico-legale) numite pe parcursul judecării cauzei, etc.

2.2.4. Încetarea procesului penal

Comparativ cu anii precedenți, se constată o scădere esențială a numărului sentințelor de încetare a procesului penal în instanțele de judecată, datele statistice fiind expuse în tabelul ce urmează:

Anul	Total sentințe	Sentințe de încetare	Pondereas entințelor de încetare	Art. 109 CP	Art. 54 CP	Art. 55 CP	Art.60 CP	Art. 391 alin. (1) pct.2,3,4, 5,6 CPP	Din alte motive
2021	12439	1575	12,5 %	708	19	68	472	143	146 art.107 CP
2022	11199	3016	26,9 %	482	7	34	456	171	1866 art.107 CP
2023	10598	1803	17,01%	479	11	48	529	54	682

Temeiurile de încetare a procesele penale în instanțele de judecată:

- **26,57 %** - împăcarea părților – **479** sentințe;
- **29,33 %** - intervenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală – **529** sentințe;
- **3,00 %** - *art.391alin.(1) pct.3), 4), 5) și 6) Cod de procedură penală* – **54** sentințe;
- **2,66 %** - liberarea persoanelor de răspundere penală cu tragerea acestora la răspundere contravențională – **48** sentințe;
- **0,61 %** - liberarea minorilor de răspundere penală – **11** sentințe;
- **37,83 %** - din alte motive – **682** sentințe.

Pentru perioada anului 2023, comparativ cu anul precedent, se constată o creștere a numărului persoanelor în privința cărora procesul penal a fost încetat în instanțele de judecată în temeiul art.55 Cod penal.

Totodată, se atestă o descreștere nesemnificativă a sentințelor de încetare a procesului penal în temeiul *art.109 Cod penal*.

2.2.5. Tergiversarea examinării cauzelor penale

Datele statistice²⁸ comparative privind numărul de cauze penale în curs de examinare în instanțele de judecată (de fond) sunt expuse în următorul tabel:

Anul	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Cauze/inculpați	4177/5821	5182/7429	5401/315	7045/9694	9484/12580	12359/15850	11615/15020

Cu referire la termenul de examinare a cauzelor penale în instanțele de judecată, se atestă următoarea situație:

- **5886** cauze penale (privind **6818** inculpați), examinate până la **12** luni;
- **2459** cauze penale (privind **2967** inculpați), examinate mai mult de **12** luni;
- **1301** cauze (privind **1738** inculpați), examinate mai mult de **2** ani;
- **1969** cauze penale (privind **3497** inculpați), examinare în fond mai mult de 3 ani.

Prin urmare, în vederea respectării termenului rezonabil de examinare a cauzelor penale, acuzatorii de stat au înaintat în instanță **74** cereri de accelerare, dintre care 6 au fost admise, **5** sunt în curs de examinare, iar **63** de cereri au fost respinse.

²⁸ la 01.01.2024

Cauzele principale care au generat tergiversarea examinării cauzelor penale în instanțele de judecată:

- complexitatea cauzelor penale care implică efectuarea unui volum mare de lucru în instanța de judecată;
- contestarea în ședința preliminară, a legalității probelor administrate la etapa de urmărire penală;
- numirea dosarelor penale spre examinare, ca rezultat al volumului mare de lucru al judecătorilor, la intervale de timp cuprinse între **2 și 3** luni;
- lipsa magistraților în unele instanțe judecătorești;
- necesitatea acumulării probelor suplimentare, în cazul urmăririi penale incomplete, sau la solicitarea apărătorului inculpatului sau părții vătămate;
- numirea expertizelor în instanță, efectuarea cărora durează;
- neprezentarea în proces a părților, a martorilor și apărătorilor.

2.2.6. Reabilitarea victimelor represiunilor politice

În scopul executării prevederilor *art.5 alin.3) și 5²* din *Legea RM nr.1225-XII din 8 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice*, în vederea executării atribuțiilor sale, Procuratura Generală are competențe de constatare și verificare a dosarelor (aflate la păstrare în arhivele Ministerului Afacerilor Interne, Serviciul de Informații și Securitate, cât și în Arhiva Națională), în care au fost adoptate hotărâri ale organelor judiciare și extrajudiciare referitor la persoanele indicate la *art.3* din *Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice*, adică aplicarea represiunilor politice față de cetățeni pe motive politice, naționale, religioase sau sociale sub formă de privațiune de libertate, deportare, expulzare și alte măsuri de constrângere.

Reieșind din atribuțiile prevăzute de *art.7* din *Legea nr.1225/1992*, Procuratura Generală, examinează materiale și dosare parvenite de la SIS, fără cereri de reabilitare, având dreptul de a interveni în conformitate cu legea.

De asemenea, la cerere sau din oficiu, Procuratura Generală constată și verifică dosarele persoanelor care, în perioada dintre 07.11.1917 și 23.06.1990, au fost supuse represiunilor politice și asupra cărora au fost luate hotărâri ale organelor judiciare și extrajudiciare.

Prin urmare, în perioada anului 2023, de la persoanele supuse represiunilor politice, succesorii acestora sau de alte persoane interesate au fost soluționate **139** cereri de reabilitare (**9** cereri de reabilitare restante din 2022), fiind întocmite **68** concluzii de reabilitare și eliberate **75** certificate de reabilitare.

S-a refuzat admiterea cererilor pe motiv că contravin prevederilor *Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice* în **59** cazuri, cu expedierea explicațiilor de rigoare referitoare la modalitatea stabilirii faptului represiunii politice pe cale judiciară din lipsa temeiurilor de reabilitare, restituirea bunurilor confiscate sau recuperarea valorii acestora, ca urmare a aplicării represiunilor politice.

În conformitate cu prevederile *art.3 pct.(d)* și *art.5¹* al *Legii nr.1225/1992*, în adresa MAI conform competenței, pentru examinare au fost remise **8** petiții.

Necesită de menționat că, întru adoptarea soluțiilor întemeiate și motivate pe petițiile înaintate pe domeniul de reabilitare, au fost adresate **192** solicitări organelor de resort pentru remiterea în Procuratura Generală a dosarelor de condamnare sau deportare.

În rezultatul studierii dosarelor parvenite, privind aplicarea represiunilor politice, au fost întocmite și remise petiționarilor răspunsuri, cu restituirea cauzelor în adresa MAI, SIS și Arhiva Națională.

Necesită de menționat că, întru adoptarea soluțiilor întemeiate și motivate pe petițiile înaintate pe domeniul de reabilitare, de către procurorii Secției au fost adresate **192** solicitări organelor de resort pentru remiterea în Procuratura Generală a dosarelor de condamnare și deportare.

În rezultatul studierii dosarelor parvenite, privind aplicarea represiunilor politice, au fost întocmite și remise petenților răspunsuri, cu restituirea cauzelor în adresa MAI, SIS și Arhiva Națională.

După cum este indicat *supra* în baza Hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 12.01.2021, *art.1 alin.(2) al Legii R.M. nr.296-XIII din 23 noiembrie 1994*, pentru interpretarea unor prevederi ale *Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice*, a fost declarată neconstituțională sintagma „*copiii persoanelor supuse represiunilor care s-au născut în locurile de represiune sau în drum spre ele se consideră copii proveniți din căsătoria încheiată pînă la represiune*”.

Or, victime ale represiunilor politice se consideră **și copiii care s-au născut în locurile de represiune sau în drum spre ele, dacă măcar unul din părinți este victimă a represiunilor politice**.

Odată cu intrarea în vigoare la 12.01.2021 a prevederilor legale enunțate, și modificarea ulterioară în temeiul Hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 12.01.2021 a *art.1 alin.(2) al Legii RM nr.296-XIII din 23 noiembrie 1994*, categoriile de persoane sus-menționate, la care anterior le-a fost refuzată reabilitarea, s-au adresat repetat în Procuratura Generală, fiind constatat temei legal de întocmire a concluziei de reabilitare și a certificatului de reabilitare.

Ca urmare, în anul 2022 au parvenit spre examinare **182** cereri din această categorie.

Potrivit art. 4 din Legea nr.1225/1992 - „Nu pot fi reabilitate persoanele care au fost condamnate legitim pentru săvârșirea crimelor de genocid, contra păcii, umanității sau pentru săvârșirea infracțiunilor de drept comun, precum și persoanele recunoscute vinovate de falsificarea dosarelor penale în această perioadă sau care au participat nemijlocit la represiuni politice, chiar dacă ele însăși au fost ulterior supuse represiunilor”.

Conform prevederilor art.4, art.52 din Legea RM nr.1225-XII din 08.12.1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, Procuraturii Generale expres îi sunt atribuite competențe cu drept de a adopta decizii a refuza reabilitarea, pe motivul lipsei temeiurilor prevăzute de lege.

Necesită de menționat că, pe dosarele penale parvenite de la Serviciul de Informații și Securitate spre studiere și adoptarea deciziilor corespunzătoare, (inclusiv, dosare în privința persoanelor, asupra cărora au fost luate hotărâri ale organelor judiciare și extrajudiciare) - în scopul reabilitării persoanelor condamnate din motive politice, cât și în baza cererii de reabilitare, depusă nemijlocit de persoana condamnată, pentru eschivare de la înrolarea în serviciul militar pe motive religioase de către Procuratura Generală au fost declarate la Curtea Supremă de Justiție, **17** recursuri în anulare împotriva hotărârilor judecătorești ilegale, adoptate în privința a **17** persoane, fiind solicitată casarea, încetarea proceselor penale cu reabilitarea persoanelor.

Totodată, prin Legea nr.1225-XII din 08.12.1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, Procuraturii Generale i-au fost atribuite în temeiul art.3 lit. f) competențe de reabilitare în privința persoanelor internate în lagărele de concentrare sau de control și filtrare sovietice pentru participare prin mobilizare la cel de-al doilea Război Mondial (PFL), cu formularea concluziilor de reabilitare sau după caz, de refuz (aflate la păstrare în arhiva SIS).

Ca rezultat al studierii în anul **2023** a celor **500** dosare din această categorie în privința a **132** persoane, au fost întocmite concluzii de reabilitare, fiind declarate nevinovate și reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, astfel fiind considerate victimă a represiunilor politice, iar în celelalte cazuri, s-a refuzat reabilitarea acestora, din lipsa temeiurilor legale, cu restituirea dosarelor în adresa SIS.

Reieșind din atribuțiile menționate, în perioada de referință la cerere sau din oficiu, de către Procuratura Generală au fost studiate și verificate în total **541** dosare de arhivă (dosare de condamnare și deportare, parvenite de la MAI și SIS în legătură cu examinarea cererilor de reabilitare, dosare penale parvenite de la SIS /fără cereri/ spre studiere și luarea deciziilor de reabilitare, și materiale control și filtrare), parvenite de la MAI, SIS sau după caz de la Arhiva Națională.

Pe parcursul anului 2023, pe lângă cele menționate mai sus, au fost efectuate și alte activități, după cum ar fi primirea în audiență a **8** cetățeni pe problemele de reabilitare, explicarea prevederilor legislației în vigoare persoanelor supuse represiunilor politice sau persoanelor interesate în reabilitarea rudelor, ori restituirea averii, ca urmare a aplicării represiunilor politice sau, acordarea altor înlesniri.

2.2.7. Aplicarea confiscării speciale

În perioada anului 2023, instanțele de judecată (instanțele de fond) au pronunțat în total **210** sentințe (în 2022 – 188) cu dispunerea confiscării speciale²⁹ a bunurilor rezultate din infracțiuni sau folosite la comiterea infracțiunilor, valoarea totală a bunurilor confiscate constituind suma de **173.085.629 lei** sau cu **157.680.611.7 lei** mai mult comparativ cu perioada analogică a anului 2022 (**15 405 017.3 lei**).

Cel mai mare număr de sentințe prin care s-a dispus confiscarea specială au fost pronunțate pe dosarele penale instrumentate de procuraturile specializate:

- Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale - au fost pronunțate **75** sentințe, cu dispunerea confiscării bunurilor în sumă totală de **167.862.981 lei**;
- Procuratura Anticorupție fiind pronunțate au fost pronunțate **66** de sentințe, cu dispunerea confiscării bunurilor cu valoarea cumulativă de **1.767.753 lei**.

Cu participarea procurorilor din cadrul procuraturilor teritoriale, de către instanțele judecătorești au fost pronunțate **69** sentințe cu dispunerea confiscării bunurilor în valoare de **3.454.895 lei**.

Informația relevantă în ansamblu se prezintă conform Tabelului *infra*:

Valoarea cumulativă în lei a bunurilor confiscate	Spălarea banilor (art.243 CP)	Finanțarea terorismului (art.279 CP) ș.a. legate de terorism	Participarea la grupuri criminale organizate (art.282, 283, 284 CP)	Trafic de ființe umane, copii și migranți (art.165, 167, 168, 206, 208, 220, 362 ¹ CP)	Trafic ilicit de droguri (art.217 – 217 ⁶ , 218, 248 alin.(2), 322, CP)	Trafic ilicit de arme (art.290, 292 CP)	Corupere, mituire (art.191 alin.(2) lit. d), 256, 324-328, 330 ² , 333 – 335 CP)	Falsificarea de bani, titluri de valoare, carduri ș.a instrumente de plată (art.236, 237 CP)	Contrabandă și eschivare de la achitarea dr. de import (art.248, 249 CP)	Alte infracțiuni
173.085.629	30.938.899	-	-	1.896.905	716.408	4000	1.876.483	39.000	136.658.836	955.098

²⁹ în condițiile art.106 Cod penal

De asemenea, s-a constatat că de către instanțele de fond au fost aplicate prevederile *art.106¹ Cod penal*, fiind dispusă confiscarea extinsă asupra bunurilor în valoare totală de **723.696 lei**.

2.2.8. Activitatea judiciară în materie non-penală

În perioada anului 2023, procurorii din procuraturile teritoriale și specializate au intentat **1252** proceduri contravenționale și au examinat, participând inclusiv în instanța de judecată, **820** proceduri contravenționale.

În instanțele de judecată, procurorii au expediat pentru examinare conform competenței, **207** cauze contravenționale. Din ele, în **93** de cazuri au fost adoptate decizii de sancționare a contravenienților, **14** au fost încetate iar restul cauzelor se află la etapa examinării.

De către procurori nemijlocit s-au adoptat soluții în **613** cauze, după cum urmează:

- în **561** de procese au fost aplicate amenzi în sumă de 999.338 lei;
- în **43** de cauze s-a dispus încetarea procesului contravențional în baza temeiurilor stabilite la art.441 Cod contravențional.

Referitor la **276** de cazuri, procesele contravenționale intentate au fost expediate pentru examinare conform competenței agenților constatați.

De asemenea, au fost înaintate **17** contestații împotriva deciziilor agentului constator și **7** recursuri împotriva hotărârilor judecătorești, toate fiind admise.

2.2.8.1. Activitatea judiciară în materia de proces contravențional

De către procuraturile teritoriale și specializate în perioada de referință au fost înaintate **3** acțiuni civile în valoare totală de **445.527 lei**.

Cu participarea procurorilor au fost examinate **3** acțiuni (inclusiv din anii precedenți) în valoare de **614 119 lei**, fiind admise **2** acțiuni cu valoarea de **592741 lei**.

În procedurile de contencios (de drept comun și contencios administrativ) procurorii au participat la examinarea judiciară în **245** dosare, după cum urmează:

- intentate de procuror în ordinea art. 71 Cod procedură civilă – **3** acțiuni;
- în baza Legii privind repararea prejudiciului de către stat persoanelor ce au fost supuși urmării și răspunderii penale³⁰ – **127** cazuri (**70** – instanța de fond și **57** în instanța de apel);
- în baza Legii privind repararea prejudiciului de către stat pentru încălcarea termenului rezonabil³¹ – **12** cazuri (**9** – instanța de fond și **3** în instanța de apel);

³⁰ Legea nr. 1545 din 25.02.1998

³¹ Legea nr. 87 din 21.04.2011

- în procedurile de contencios administrativ conform Codului administrativ – au fost examinate **23** acțiuni (**17** instanța de fond și **6** în ordine de apel);
- acțiuni în care s-a invocat direct aplicarea Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului – **19** (**13** – instanța de fond, **6** – în apel).

2.2.8.2. Activitatea judiciară pe domeniul de implementare CEDO

Implementarea prevederilor Convenției Europene pentru apărarea Drepturilor Omului și Libertăților fundamentale, dar și a practicii Curții Europene a Drepturilor Omului rămâne a fi un domeniu prioritar pentru procurori.

Pe parcursul anului 2023 Curtea Europeană a pronunțat în privința Republicii Moldova **24** de hotărâri – în fiecare cauză fiind constatată cel puțin o încălcare a Convenției și **34** de decizii cu privire la scoaterea de pe rol a cauzelor sau declararea inadmisibilă a acestora.

Majoritatea hotărârilor în care Curtea a constatat o încălcare a Convenției se referă la dreptul la un proces echitabil (în **13** cauze), dreptul la respectarea bunurilor (în **6** cauze), dreptul la respectarea vieții private și de familie (în **6** cauze), dreptul la libertate și siguranță (în **3** cauze).

Cu referire la domeniul implementare CEDO, Procuratura Generală s-a concentrat în mare parte pe dezvoltarea dialogului cu Agentul guvernamental, pe următoarele direcții:

- asistența Agentului guvernamental în vederea formulării observațiilor în cauzele pendente la CEDO, potrivit articolului 10 din Legea cu privire la Agentul guvernamental - fiind examinate **26** demersuri;
- diseminarea hotărârilor CtEDO pronunțate de Curtea Europeană în privința Republicii Moldova sau alte hotărâri ale Curții, au fost întocmite **6** rezumate ale hotărârilor și deciziilor;
- asistența Agentului guvernamental la elaborarea planurilor de măsuri de ordin general și individual în cauzele contra Republicii Moldova și implementarea acestora – **7** cauze;
- coordonarea rapoartelor și planurilor de acțiuni în grupurile de cauze aflate sub supravegherea Comitetului de Miniștri, care urmează a fi raportate sau radiate – **2** avize.

În acest context, prin Ordinul Ministrului Justiției a fost constituit Consiliul consultativ pe lângă Agentul guvernamental, din care face parte și reprezentantul Procuraturii Generale.

Secțiunea 3. Activitatea Procuraturii pe domeniul asistenței și cooperării internaționale

2.3.1. Procesul de integrare europeană

La 23.06.2022, Consiliul European a adoptat decizia istorică privind confirmarea perspectivei europene pentru Republica Moldova, Ucraina și Georgia și acordarea Republicii Moldova și Ucrainei a statutului de candidat pentru aderare la Uniunea Europeană (în continuare - UE).

Prin urmare, Procuratura, a fost implicată într-un proces intens de completare a chestionarelor parvenite de la UE pe diferite domenii specifice de activitate.

Conform deciziei din 17.06.2022 a Comisiei Europene, dar și a Consiliului European din 23.06.22, Republica Moldova urmează să realizeze o serie de măsuri (9 recomandări/pași) în contextul primirii statutului de candidat la UE. Comisia Europeană s-a angajat să monitorizeze implementarea de către țara noastră a celor 9 măsuri recomandate cu elaborarea periodică a unor rapoarte de evaluare.

Condițiile stabilite de Comisia Europeana sunt reflectate în Opinia Comisiei din 17.06.2022³² (paginile 16-17).

În scopul asigurării unei sinergii la nivel național în procesul de realizare a acțiunilor menționate, prin Hotărârea Guvernului nr.868/2022 din 14.12.2022 a fost aprobat Mecanismul de coordonare a procesului de integrare europeană a Republicii Moldova (în continuare – *Mecanism*³³) și a componentei grupurilor de lucru implicate în asigurarea implementării acestuia.

În total au fost instituite **35** grupuri de lucru, pentru fiecare capitol de negociere.

Din componență grupurilor fac parte experți, angajați din cadrul ministerelor, al altor autorități administrative centrale, al unor autorități publice autonome, precum și al unor instituții publice, prevăzute în anexa nr.2 din HG nr.868/2022 din 14.12.2022.

Deși nu este inclusă în grupurile menționate, în cadrul procesului de monitorizare, Procuratura la fel ca și alte autorități publice, poate fi solicitată de către conducătorii grupurilor sectoriale pentru prezentarea informațiilor relevante. În această ordine de idei, având în vedere atribuțiile subdiviziunilor Procuraturii, interacțiunea cu grupurile din cadrul Mecanismului de coordonare este realizată de către Secția asistență juridică și cooperare internațională a Procuraturii Generale.

³²https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/document/download/0e2c1ba2-a821-439a-b697-101014d372c7_en?filename=Republic%20of%20Moldova%20Opinion%20and%20Annex.pdf

³³ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=134494&lang=ro

Prin Ordinul Procurorului General nr.4/12 din 11.01.2023, procurorul-șef al Secției asistență juridică și cooperare internațională a Procuraturii Generale, a fost desemnat responsabil de organizarea și coordonarea realizării la nivel instituțional a activităților ce țin de competența Procuraturii în procesul de aderarea la Uniunea Europeană.

Subdiviziunile Procuraturii Generale, procuraturile teritoriale și specializate, la solicitare, prezintă persoanei responsabile desemnate, informația necesară privind activitățile realizate.

Pe parcurs perioadei de raport a fost solicitată participarea reprezentantului Procuraturii în 5 Grupuri de lucru.

Grupurile de lucru au organizat ședințe și au solicitat informații în vederea realizării măsurilor necesare, după cum urmează:

- ✓ avizări la proiectul Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană 2024 – 2027;

- ✓ elaborarea contribuției Republicii Moldova la *pachetul de extindere* al Comisiei Europene pentru anul 2023 – martie 2023 (capitolul 23 – 8 subiecte, capitolul 24 – 10 subiecte, capitolul 31 – 1 subiect, capitolul 32 – 1 subiect);

- ✓ organizarea în perioada 22-26 mai 2023 a Misiunii TAIEX de evaluare *inter pares* privind revizuirea funcțională a sistemului judiciar și lupta împotriva crimei organizate și a corupției: scopul misiunii de evaluare *inter pares* a fost de a efectua o evaluare globală a stadiului de aliniere la *acquis-ul UE* a sistemului judiciar, a luptei împotriva criminalității grave și organizate și a luptei împotriva corupției în Moldova, pentru a trage concluzii care vor fi luate în considerare de Comisie în evaluarea sa pentru raportul anual de progrese. Acesta include, de asemenea, recomandări pentru ca Moldova să avanseze în ceea ce privește cerințele de extindere în aceste domenii;

- ✓ pregătirea pentru procesul de screening în vederea transunerii IQ-ului comunitar.

- ✓ raportarea pentru Setul de măsuri de accelerare aprobat de MAEIE – raportarea la fiecare 2 săptămâni referitor la 3 subiecte ce țin de activitatea Procuraturii;

- ✓ efectuat exercițiul de estimare a costurilor conform Metodologiei de estimare a costurilor acțiunilor aferente procesului de aderare la Uniunea Europeană, elaborat de MAEIE;

- ✓ participarea la seminarele și cursurile de instruire organizate de MJ și MAEIE cu referire la diferite aspecte ale procesului de integrare: instruire pe estimarea costurilor, instruirilor privind desfășurarea exercițiului de self-screening, instruire pe întreg procesul de aderare și screening pe baza exemplului Macedoniei de Nord.

2.3.2. Cooperarea cu organizațiile internaționale și instituții similar din alte state

1) Institutul Basel pentru Guvernare

Procuratura Generală și Institutul Basel pentru Guvernare (IBG) au semnat la 21.04.2022 Acordul de consultanță.

În anul 2023, IBG reprezentat de șeful de formare și specialistul principal în investigații financiare în cadrul Centrului Internațional pentru Recuperarea Activelor au petrecut o vizită de studiu în Republica Moldova în scopul familiarizării cu legislația și instituțiile cheie în domeniul anticorupție, spălarea banilor și recuperarea activelor infracționale și cu procesul de asistență juridică internațională în materie penală în vederea evaluării necesităților de formare întru elaborarea unui program de formare corespunzător necesităților stabilite.

Ca rezultat, în perioada 03-07.2023, cu suportul IBG s-a organizat un Curs avansat în domeniul Investigațiilor Financiare și recuperarea activelor, la care au participat **14** procurori, precum și judecători, colaboratori din cadrul CNA, ARBI și SCSB.

La 24.05.2023 a fost petrecută o ședință online cu reprezentanții IBG în cadrul căreia s-a convenit că Procuratura identifică urmăriri penale în care urmează a primească asistență și mentorat de la experții Centrului de recuperare a bunurilor din cadrul BIG în ce privește investigarea cauzelor respective.

În context au fost identificate 5 cauze penale cu referire la care experții IGB pot oferi asistență în limitele prevederilor legale.

2) Banca Europeană de Investiții³⁴

În anul 2023 reprezentanții BEI au efectuat o vizită oficială la Procuratura Generală, în scopul prezentării activității Direcției Investigații BEI, inclusiv a activităților de cooperare dintre BEI și EPPO, BEI și OLAF.

În cadrul vizitei au fost examinate mai multe aspecte cu privire la realizarea atribuțiilor în domeniul cooperării.

3) Parchetul European (EPPO)

La 13.07.2022 a fost semnat Acordul de lucru privind cooperarea dintre Procuratura Generală Moldova și Parchetul European.

³⁴ Procuratura Republicii Moldova a semnat la 15 februarie 2022, cu Banca Europeană de Investiții (BEI), *Memorandumul de înțelegere*

Scopul prezentului acord de lucru este de a facilita cooperarea judiciară în materie penală și schimbul de informații între Părți.

În cadrul cooperării cu EPPO, Procuratura Generală a primit o cerere de asistență juridică internațională formulată de Parchetul European în cadrul unei cauze penale, privind posibila comiterea a infracțiunii de folosire sau prezentare de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete cu scopul obținerii /reținerii pe nedrept de fonduri / active din bugetul Uniunii Europene sau bugetele administrate de aceasta ori în numele ei.

4) Relațiile cu Procuraturile Generale din alte state

Regulamentul Procuraturii, aprobat prin Ordinul Procurorului General interimar nr.33/3 din 03.05.2022, prevede că Secția asistență juridică și cooperare internațională, în materie de cooperare internațională, menține cooperarea cu organismele regionale și internaționale investite cu atribuții de coordonare a activităților de urmărire penală din întreaga lume, pregătesc, în vederea negocierii și semnării, proiectele protocoalelor și programelor de asistență privind cooperarea dintre Procuratura Republicii Moldova și instituțiile similare din străinătate sau organisme internaționale, cooperează cu instituții, organizații și alte entități publice naționale și internaționale în domeniul comun de activitate.

În scopul realizarea acestor atribuții, în perioada anului 2023 Procuratura Generală a încheiat Acordurile de cooperare cu Procuratura Generală a Bulgariei (26.04.2023) și Procuratura Generală a Republicii Azerbaidjan (27.07.2023).

Obiectul acordurilor de cooperare încheiate este îmbunătățirea relațiilor bilaterale în vederea unei cooperări mai eficiente, organizarea periodică a unor evenimente pentru discutarea chestiunilor de interes comun, cooperare în domeniul formării profesionale, schimbul de informații privind cadrul juridic național, și alte activități, care nu vor afecta drepturile și obligațiile care derivă din alte acorduri internaționale bilaterale sau multilaterale ale părților.

5) EUROJUST

Republica Moldova a fost printre primele state din afara Uniunii Europene (UE), care a început cooperarea cu Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare juridică penală - Eurojust și a semnat Acordul de cooperare, care a intrat în vigoare la 21.10.2016.

Prin Avizul Comisiei Europene privind cererea de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană din 17.06.2022, a fost recomandată, inter alia, autorităților Republicii Moldova să intensifice cooperarea cu partenerii regionali, ai Uniunii Europene și internaționali.

În acest context, prin Ordinul Procurorului General interimar nr.56/12 din 25.07.2023, a fost desemnat procurorul de legătură la Eurojust.

6) Alte activități

În perioada de raport au fost realizate și alte activități în domeniul cooperării internaționale:

- ✓ participarea a **124** procurori și **4** consultanți ai procurorului la evenimente în afara țării - **117** evenimente (cursuri de instruire, reuniuni, vizite de studiu, ședințe de coordonare, activități ECI etc.);
- ✓ au fost realizate **17** întâlniri de protocol.

2.3.3. Asistența externă și colaborarea cu partenerii de dezvoltare

Pe parcursul perioadei de raport, Procuratura a beneficiat de susținerea partenerilor de dezvoltare în cadrul mai multor proiecte, dintre care menționăm:

I. Consiliul Europei

- Proiectul **„Consolidarea diversității și egalității în Republica Moldova”**, în cadrul căruia Procuratura a beneficiat de instruirii și suport în vederea îmbunătățirii capacității de aplicare a legii împotriva urii și a crimelor motivate de prejudecată.

- Proiectul **„Consolidarea sistemului de justiție penală bazat pe respectarea drepturilor omului în Republica Moldova**, în cadrul căruia, Procuraturii i-au fost donate cu titlu gratuit :

- 100 (o sută) exemplare ale publicației: „Riscul dezordinilor publice și protecția deținutului ca temei de aplicare a arestării preventive și arestului la domiciliu,, în limba română;
- 150 (o sută cincizeci) exemplare ale publicației „Ghid privind alternativele la arestarea preventivă” în limba română;
- instruirii cu privire la aplicarea noilor modificări legislative privind urmărirea penală și judecarea cauzei penale în lipsa persoanei;
- atelierul de lucru din 12.05.23 cu privire la colectarea și prezentarea probelor în instanță.

Ca urmare a recomandărilor experților Consiliului Europei, autoritățile din Republica Moldova au creat, sub egida Procuraturii Generale, un grup de lucru multi-instituțional responsabil de prevenirea și combaterea torturii și relelor tratamente.

- Proiectul **„Sprijin în implementarea Convenției de la Istanbul în Republica Moldova”**, în cadrul căruia a fost organizat Atelierul de lucru privind Recomandarea Generală nr.1 a GREVIO pe dimensiunea digitală a violenței față de femei și fete, la care au fost instruiți **27** procurori.

- Proiectul **„Acțiune împotriva Corupției în Republica Moldova – Faza 2”**, cu suportul căruia a fost realizate:

- „Raportul de analiza a managementului riscurilor de corupție în cadrul organelor de urmărire penală din Republica Moldova” ;

- organizate instruirii în domeniul practicilor actuale ale analizei și managementului riscurilor de corupție în cadrul organelor de urmărire penală din Republica Moldova;

- Masa rotundă „*Practici actuale în domeniul analizei și managementului riscurilor de corupție în cadrul organelor de urmărire penală din RM*”.

- Proiectul „**Consolidarea regimului de combatere a spălării banilor și recuperării activelor în Republica Moldova (PGGIII)**”, în cadrul căruia a fost realizat seminarul trilateral „Recuperarea bunurilor infracționale peste hotarele țării-experiența din Franța și România” și instruirea „Investigarea și urmărirea penală a cazurilor de spălare a banilor asociate activelor virtuale”, la care au fost instruiți **6** procurori.

- Proiectul „**Consolidarea protecției drepturilor omului, ale refugiaților și migrantilor din Republica Moldova**”, în cadrul căruia a fost organizat cursul HELP „Azilul și drepturile omului”, la care au participat **7** procurori.

II. Uniunea Europeană

- Proiectul „**Consolidarea supremației legii și a mecanismelor anticorupție în Republica Moldova**”, (ACT) implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) și finanțat de Uniunea Europeană și Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare, cu suportul căruia au fost realizate mai multe instruirii, după cum urmează:

- Investigații financiare paralele și recuperarea activelor infracționale, perioada: 17 - 19.01.2023, 28.02.- 02.03.2023, reprezentanții: PA(4) și PCCOCS (3), CNA, ARBI, SPCSB;

- Instruire tematică Discursul Public - 4 instruirii, 66 de procurori din cadrul: PG, PA, PCCOCS, Procuraturilor teritorial;

- Instruire Managementul Instituțional și Leadership - 4 instruirii, 72 de procurori din cadrul: PG, PA, PCCOCS, Procuraturilor teritoriale;

- Instruirii privind utilizarea softurilor analitice, la care au participat 17 persoane;

- Vizită de studiu în Austria la instituțiile anticorupție din Viena. - 20 participanți. Reprezentanții: PG; PA, PCCOCS.

- Participarea la 14-a Conferință a rețelei de procurori sau instituții echivalente din cadrul instanțelor judecătorești supreme din statele membre ale UE (Rețeaua NADAL), Malta, 3 - 5 mai 2023, Conducătorii PG, PA.

De asemenea, GIZ a oferit asistență PG, PA și PCCOCS în elaborarea paginilor WEB și la elaborarea Brand Book-lui instituțional. Totodată, în vederea facilitării gestionării riscurilor de fraudă și corupție, a fost elaborat Studiul privind asigurarea climatului de integritate

instituțională în cadrul PG, PA și PCCOCS, fiind oferite recomandări și privind managementul funcțiilor sensibile din cadrul PG, PA și PCCOCS.

- Programul „**Protecția monedei euro prin combaterea contrafacerii (PERICLES IV)**”, în cadrul căruia Procuratura a beneficiat de cursul de formare cu genericul „Prevenirea și combaterea contrafacerii monedei Euro și a fraudelor aferente”.

III. Oficiul Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului – OHCHR

- Proiectul „Construirea păcii durabile și incluzive, consolidarea încrederii și coeziunii sociale în Moldova”

IV. Departamentul de Stat al SUA (Ambasada SUA în Republica Moldova)

- Programul „**Susținerea Reformei Justiției Penale și Combaterea Corupției în Republica Moldova**”, în cadrul căruia, Procuratura a beneficiat de asistență și suport la:

- Implementarea Cadrului de Excelență al Procuraturii:

În perioada de 26-27 iunie 2023, ABA ROLI a organizat primul atelier privind implementarea Cadrului de Excelență al Procuraturii pentru procuraturile din Edineț, Ungheni și Ocnița pentru a discuta domeniile de excelență și elementele specifice acestora, instrumentele de colectare a datelor, precum și rolul sondajului de autoevaluare în elaborarea planurilor de dezvoltare (strategică) a procurorilor. Dr. Pim Albers, autor al conceptului, a facilitat activitățile de învățare și discuțiile atelierului. La atelier au participat 20 de procurori și 11 consultanți.

În perioada 14-16 noiembrie 2023, ABA ROLI a organizat trei ateliere online pentru procuraturile pilot pentru a discuta obiectivele planurilor de dezvoltare, acțiunile și măsurile de îmbunătățire propuse. La ateliere au participat Dr. Pim Albers, reprezentanți ai PG, procurori șefi și personalul procuraturilor pilot. Dr. Albers și PG au sugerat ca obiectivele comune din planurile de acțiune să corespundă Cadrului de Excelență al Procuraturii.

Pe data de 20 și 27 decembrie 2023, ABA ROLI, INL și specialistul IT contractat de ABA ROLI au efectuat o vizită la procuraturile Ocnița, Edineț și Ungheni pentru a examina mijloacele tehnice existente. Conform constatărilor preliminare, hardware-ul utilizat de aceste procuraturi este depășit, nu poate asigura stocarea și prelucrarea corespunzătoare a datelor și nu îndeplinește standardele cerințelor de siguranță.

- Instruirea procurorilor și ofițerilor de urmărire penală din cadrul CNA cu privire la investigarea infracțiunilor de corupție și conexe

În perioada 6-9 noiembrie 2023, ABA ROLI în parteneriat cu Institutul CEELI (Praga) și Institutul Național al Justiției (INJ) au organizat un program de instruire de patru zile privind criminalitatea cibernetică, investigațiile online și instrumente utilizate în investigarea infracțiunilor comise cu folosirea cripto-monedei. Dna Karen Greenway (SUA), dna Sheri Dunlop (SUA), dl Walter Woosley (SUA), dl Daniel Garnham (Marea Britanie) și dl Jan Trmal

(Republica Cehă), au facilitat instruirea. La cursul de instruire au participat 8 procurori din cadrul PA, 7 procurori din cadrul PCCOCS, 10 ofițeri de urmărire penală din cadrul CNA, 3 ofițeri de urmărire penasă din cadrul Inspectoratului Național de Investigații (IGP) și 1 angajat al Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor. Cursul de instruire s-a axat pe analiza scheme care vizează afacerile și finanțele; investigații care implică criptomonede;; colectarea probelor în cadrul investigațiilor online etc.

Pe 23 iunie 2023, ABA ROLI a organizat întâlnirea judecătorului James Baker (fost președinte al Curții de Apel a Forțelor Armate din SUA) și a profesorului Charles Szymanski (profesor de drept la Universitatea din Bialystok din Polonia și profesor invitat regulat la Universitatea din Trento din Italia) cu procurorii din cadrul PA pentru a discuta despre modul de aplicare a acordului de recunoaștere a vinovăției în SUA.

- Ateliere de lucru interinstituționale și interprofesionale:

În perioada decembrie 2022 - ianuarie 2023, ABA ROLI a organizat **4** ateliere regionale mixte pentru procurori, judecători de instrucție, avocați care prestează asistență juridică garantată de stat și ofițeri de urmărire penală, la care au participat în total 36 de procurori.

Atelierele au avut ca scop identificarea problemelor majore cu care se confruntă avocații care acordă asistență juridică garantată de stat la faza de urmărire penală.

În data de 26 ianuarie 2023, ca urmare a celor patru ateliere regionale, ABA ROLI și CNAJGS au organizat o sesiune de încheiere la care au participat reprezentanții Ministerului Justiției, PG, UA, IGP, judecători de instrucție și mediul academic pentru a discuta principalele concluzii și recomandări privind modificarea cadrului legal și îmbunătățirea actorilor justiției penale.

De asemenea ABA ROLI, în parteneriat cu Uniunea Avocaților și Institutul Național al Justiției, a organizat **6** discuții regionale interprofesionale pentru judecători, procurori și avocați la Cahul (15 noiembrie), la Ungheni (14 decembrie), la Bălți (22 decembrie și 17 ianuarie), la Comrat (22 ianuarie) și Soroca (9 februarie), cu scopul de a îmbunătăți comunicarea profesională și dialogul între aceste trei grupuri.

- Programul pentru Tinerii din Profesiile Juridice. Ediția V:

În perioada august – decembrie 2023, ABA ROLI a organizat ediția a V-a a Programului pentru Tinerii din Profesiile Juridice, în parteneriat cu asociațiile profesionale de tineri și femei juriste. În acest context, au fost selectați **30** de tineri profesioniști într-un program de formare profesională constând în 4 ateliere de lucru de două zile privind abilitățile de conducere și managementul echipei, cercetarea și scrierea juridică, etica profesională și organizațională, managementul timpului și stresului. 6 procurori și 2 consultanți ai procurorilor au fost implicați în cea de-a 5-a ediție a YLP.

La data de 18 iulie 2023, ABA ROLI a găzduit un eveniment de networking pentru tinerii profesioniști din domeniul dreptului, reunind peste 50 de membri activi ai celor șapte asociații profesionale – Asociația Procurorilor pentru Ordine și Justiție, Asociația Femeilor din Procuratură, Asociația Tinerilor Avocați, Acțiune pentru Justiție, Centrul pentru Leadership în Justiție, Vox Justiție și Asociația Femeilor Avocate. La evenimentul de networking au participat 13 procurori și 1 consultant al procurorului.

- Vizite de lucru/burse individuale:

ABA ROLI a facilitat participarea Procurorului General interimar și a procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție la Conferința anuală și Adunarea Generală a Asociației Internaționale a Procurorilor (IAP), desfășurate la Londra în perioada 24-27 septembrie, 2023 și a sprijinit 2 membri ai Consiliului APOD, Iuri Lealin și Armen Oganessian, să participe la o vizită de lucru și cooperare interinstituțională la Institutul Internațional pentru Justiție Penală și Drepturile Omului din Siracuza și Asociația Internațională de Drept Penal (24-25 ianuarie, 2024, Siracuza, Italia).

2.3.4. Asistența juridică internațională în materie penală

Datele statistice privind activitatea de asistență juridică internațională în materie penală sunt expuse, după cum urmează:

✓ **34** cazuri de reținere pe teritoriul Republicii Moldova a persoanelor, anunțate în căutare internațională de către autoritățile străine, cu scop de arest în vederea tragerii la răspundere penală sau executarea pedepsei (comparativ cu **52** în anul 2022, **19** în anul 2021, **21** în anul 2020);

✓ **17** cereri de extrădare primite de la autoritățile statelor străine (comparativ cu **24** în anul 2022, **19** în anul 2021, **21** în anul 2020, **18** în anul 2019);

✓ au fost înaintate în judecată **26** cereri de extrădare (comparativ cu **21** în anul 2022, **9** în anul 2021, **13** în anul 2020, **15** în anul 2019), fiind admise **6** și respinse **2** (comparativ cu **6/6** în anul 2022, **5/7** în anul 2021, **9/8** în anul 2020, **7/3** în anul 2019)³⁵;

✓ întocmite **83** informații despre reținerea sau localizarea pe teritoriul altor state a persoanelor, anunțate în căutare de către autoritățile Republicii Moldova (comparativ cu **198** în anul 2022, **237** în anul 2021, **248** în anul 2020, **267** în anul 2019);

✓ din numărul total de informații examinate au fost inițiate **38** demersuri de extrădare (**46** în anul 2022, **54** în anul 2021, **66** în anul 2020, **83** în anul 2019). Din demersurile inițiate, inclusiv și din anii anteriori, autoritățile străine au admis **21** (**33** în anul 2022, **40** în anul 2021, **32** în anul 2020, **26** în anul 2019), **8** au fost respinse (**12** în anul 2022, **2** în anul 2021, **15** în anul

³⁵ restul demersurilor se află la etapa de examinare

2020). Alte **58** informații (**42** în anul 2022, **53** în anul 2021, **38** în anul 2020, **73** în anul 2019) au fost transmise conform competenței Ministerului Justiției³⁶.

Procuraturilor teritoriale și specializate le-au fost expediate spre executare:

✓ **329** cereri de comisie rogatorie (**294** în anul 2022, **433** în anul 2021, **332** în anul 2020, **352** în anul 2019) primite de la autoritățile competente străine, din totalul de **383** cereri recepționate de Procuratura Generală (**318** în anul 2022, **517** în anul 2021, **378** în anul 2020, **394** în anul 2019). Prin urmare, **35** cereri (**17** în anul 2022, **79** în anul 2021, **46** în anul 2020, **42** în anul 2019) au fost restituite autorităților străine fără executare, iar **14** cereri (**20** în anul 2022, **21** în anul 2021, **18** în anul 2020, **28** în anul 2019) au fost executate nemijlocit de către procurorii Procuraturii Generale.

Autoritățile naționale au formulat cu scop de inițiere către alte state:

✓ **313** cereri de comisie rogatorie (**319** în anul 2022, **319** în anul 2021, **358** în anul 2020, **352** în anul 2019). Din acest număr, **274** cereri (**279** în anul 2022, **288** în anul 2021, **314** în anul 2020, **300** în anul 2019) au fost transmise pentru executare în străinătate. Alte **35** cereri (**40** în anul 2022, **31** în anul 2021, **44** în anul 2020, **52** în anul 2019) au fost restituite organelor de urmărire penală ca fiind necorespunzătoare din punct de vedere a formei și conținutului prevăzute de lege.

Procuratura Generală a recepționat **67** cereri privind preluarea urmăririi penale din străinătate (**57** în anul 2022, **41** în anul 2021, **41** în anul 2020, **84** în anul 2019), fiind dispusă admiterea acestora în **63** cazuri (**51** în anul 2022, **37** în anul 2021, **38** în anul 2020, **80** în anul 2019). În alte **4** cazuri (**5** în anul 2022, **4** în 2021, **3** în anul 2020, **4** în anul 2019) s-a refuzat preluarea dosarelor pentru continuarea urmăririi penale pe teritoriul Republicii Moldova pe teme de împlinire a termenului de prescripție, a lipsei incriminării faptei sau elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de Codul penal al Republicii Moldova.

Din numărul total de **13** cauze penale (**6** în anul 2022, **8** în anul 2021, **1** în anul 2020, **16** în anul 2019), aflate în faza de urmărire penală, parvenite în adresa Procuraturii Generale pentru transferul urmăririi penale, **10** cauze (**3** în anul 2022, **7** în anul 2021, **1** cauză în anul 2020, **16** în anul 2019) au fost transmise în alte state pentru continuarea urmăririi penale, iar în alte **2** cazuri demersul de transfer a fost respins, cu restituirea cauzei penale inițiatorului.

Procurorii au participat la examinare a **28** demersuri (**38** în anul 2022, **32** în anul 2021, **29** în anul 2020, **48** în anul 2019 și **124** în anul 2018) privind transferul persoanei condamnate de un stat străin pentru continuarea executării pedepsei, dintre care **19** demersuri (**29** în anul 2022, **22** în anul 2021, **20** în anul 2020, **33** în anul 2019 și **103** în anul 2018) au fost admise, iar **3**

³⁶ în baza art. 541 alin. (3) CPP

demersuri (**2** în anul 2022, **1** în anul 2021, **4** în anul 2020, **9** în anul 2019 și **1** în anul 2018) au fost respinse.

De asemenea, procurorii au participat la examinarea a **33** demersuri (**45** în anul 2022, **24** în anul 2021, **30** în anul 2020, **34** în anul 2019, **27** în anul 2018), dintre care au fost admise **13** (**6** în anul 2022, **4** în anul 2021, **10** în anul 2020, **8** în anul 2019, **13** în anul 2018) privind recunoașterea hotărârilor penale definitive străine. Un număr de **5** demersuri au fost respinse³⁷ (**3** în anul 2022, **6** în anul 2021, **6** în anul 2020, **5** în anul 2019, **5** în anul 2018), iar **8** au fost încetate (**7** în 2022, **1** în 2021, **3** în anul 2020) în baza altor temeiuri legale.

³⁷ temeiuri: lipsa elementelor infracțiunii, emiterea hotărârii judiciare de către statul de condamnare în lipsa persoanei condamnate; principiul dublei incriminări

CAPITOLUL III. ACTIVITATEA PROCURATURILOR SPECIALIZATE

Secțiunea 1. Activitatea Procuraturii Anticorupție

Procuratura Anticorupție este o subdiviziune a Procuraturii Republicii Moldova, specializată în combaterea infracțiunilor de corupție, celor conexe actelor de corupție și are competența teritorială pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Activitatea Procuraturii Anticorupție este reglementată de Constituția Republicii Moldova, Codul de procedură penală, Codul penal, Legea nr. 3 din 25.02.2016 „Cu privire la Procuratură”, Legea nr. 159 din 07.07.2016 „Cu privire la procuraturile specializate”, alte legi și acte normative departamentale.

Pe parcursul anului 2023, de mai multe ori au fost modificate prevederile art. 270¹ din Codul de procedură penală, care stabilesc și reglementează competența Procuraturii Anticorupție.

Începând cu 22 august 2023, competența Procuraturii Anticorupție a fost redusă esențial, prin abrogarea prevederii care stabilea că „*Procuratura Anticorupție conduce urmărirea penală în cauzele în care urmărirea penală este efectuată de organul de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție*” și prin limitarea cauzelor penale date în exercitarea Procuraturii Anticorupție după infracțiuni, subiecți și suma mitei/prejudiciului.

În perioada 01.01.2023 – 21.08.2023, în conformitate cu prevederile art. 270¹ din Codul de procedură penală, Procuratura Anticorupție exercita urmărirea penală în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 181¹, 181², 242¹, 242², 324–329, 332–335 din Codul penal și în cazul infracțiunilor comise cu folosirea situației de serviciu, prevăzute la art. 190 și 191 din Codul penal:

1) dacă au fost săvârșite de:

a) persoane cu funcții de demnitate publică în sensul art. 123 alin.(3) din Codul penal, cu excepția primarilor și viceprimarilor satelor și comunelor, consilierilor locali ai satelor și comunelor;

b) funcționari publici de conducere de nivel superior;

c) ofițeri de urmărire penală și ofițeri de investigații;

d) avocați;

e) executori judecătorești;

f) administratori autorizați;

g) persoane ce reprezintă conducerea întreprinderilor de stat și a societăților pe acțiuni cu capital majoritar de stat;

h) persoane ce reprezintă conducerea băncilor comerciale;

i) secretarul Consiliului Suprem de Securitate, șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale, alte persoane cu funcții de răspundere din cadrul Statului Major General al Forțelor Armate, precum și de persoane care dețin gradul militar de general sau un grad special corespunzător acestuia;

2) indiferent de calitatea persoanei, dacă suma de bani, valoarea bunurilor, serviciilor, privilegiilor, avantajelor sub orice formă și altor foloase, pretinse, promise, acceptate, oferite, date sau primite, depășesc 5000 de unități convenționale sau dacă valoarea prejudiciului cauzat prin infracțiune depășește 50000 de unități convenționale;

3) dacă valoarea finanțării, resurselor administrative, a donațiilor, alocațiilor de la bugetul de stat și/sau mijloacelor din fondul electoral utilizate la săvârșirea infracțiunii depășește 5000 de unități convenționale – în cazul infracțiunilor prevăzute la art.181² din Codul penal.

Totodată, Procuratura Anticorupție conducea urmărirea penală în cauzele în care urmărirea penală era efectuată de organul de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție.

În perioada 22.08.2023 – 31.12.2023, conform modificărilor legislative, Procuratura Anticorupție exercită urmărirea penală în privința infracțiunilor prevăzute la art. 324–335¹ din Codul penal,

1) dacă au fost săvârșite de Președintele țării, deputați, membri ai Guvernului, judecători, procurori, angajați ai Serviciului de Informații și Securitate, angajați ai Centrului Național Anticorupție, sau conducători și membri ai organelor de conducere ale autorităților și instituțiilor publice prevăzute de Constituția Republicii Moldova; sau,

2) indiferent de calitatea persoanei, dacă suma de bani, valoarea bunurilor, a serviciilor, a privilegiilor, a avantajelor sub orice formă și a altor foloase, pretinse, promise, acceptate, oferite, date sau primite, depășesc 6 000 de unități convenționale (300 000 lei MDL) dacă valoarea prejudiciului cauzat prin infracțiune depășește 60 000 de unități convenționale (3 000 000 lei MDL).

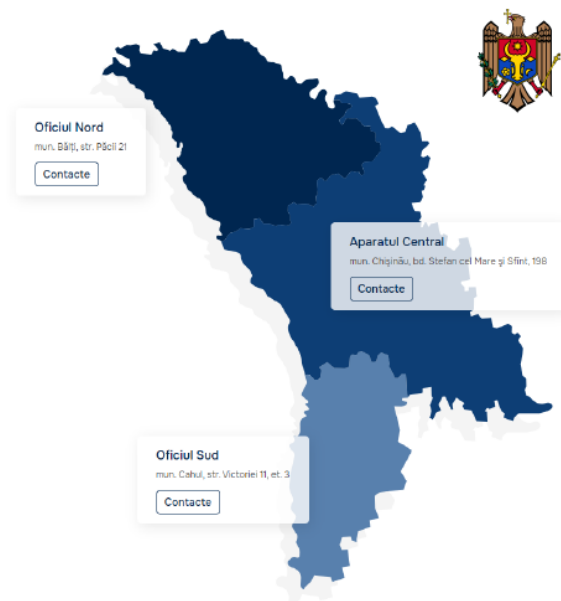
Procuratura Anticorupție exercită urmărirea penală în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 325 și 326 din Codul penal dacă acestea au fost săvârșite în privința persoanelor menționate.

Procuratura Anticorupție exercită urmărirea penală în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 181² alin. (5) și art. 181³ din Codul penal.

3.1.1. Structura Procuraturii Anticorupție

Având statut de procuratură specializată, Procuratura Anticorupție își exercită competența teritorială pe întreg teritoriul Republicii Moldova, inclusiv prin intermediul Oficiului Nord (cu sediul în mun. Bălți) și Oficiul Sud (cu sediul în mun. Cahul).

În Procuratura Anticorupție activează procurori, consultanți ai procurorilor, specialiști și personal care asigură suport tehnic (șoferi). Ofițerii de urmărire penală și ofițerii de investigație din alte instituții sunt detașați la Procuratura Anticorupție pe un termen până la 5 ani și lucrează cu procurorii anticorupție la cauzele penale date în competența Procuraturii Anticorupție.

Organigrama Procuraturii Anticorupție, în vigoare la 31.12.2023:

1. **Aparatul CENTRAL** (cu sediul în mun. Chișinău)
 - a) Secția conducere a urmăririi penale
 - b) Secția exercitare a urmăririi penale
 - c) Secția judiciară
2. **Oficiul teritorial NORD** (cu sediul în mun. Bălți)
3. **Oficiul teritorial SUD** (cu sediul în mun. Cahul)

3.1.2. Activitatea privind urmărirea penală

3.1.2.1. Examinarea sesizărilor

În perioada de raport, în gestiunea Procuraturii Anticorupție au fost înregistrate **767** sesizări despre comiterea infracțiunilor date în competența Procuraturii Anticorupție în exercitare și date în competența Centrului Național Anticorupție, conduse de către procurorii anticorupție.

În exercitare, au fost înregistrate **174** sesizări comparativ cu **378** sesizări înregistrate în 2022.

De către Secția exercitare a urmăririi penale, au fost soluționate **178** sesizări, cu dispunerea pornirii urmăririi penale în **93** cazuri (52,5%) și neînceperea în **85** cazuri (47,8%), comparativ cu **400** sesizări soluționate în 2022, cu dispunerea pornirii urmăririi penale în **238** cazuri (59,5%) și neînceperea în **162** cazuri (40,5%).

În Secția conducere a urmăririi penale, pentru perioada 01.01.2023 – 22.08.2023, au fost înregistrate **522** sesizări, comparativ cu **891** sesizări înregistrate în anul 2022.

De către Secția conducere a urmăririi penale au fost soluționate **521** sesizări, cu dispunerea pornirii urmăririi penale în **303** cazuri (58,26%) și neînceperea în **218** cazuri (41,84%), comparativ cu **862** sesizări soluționate în 2022, cu dispunerea pornirii urmăririi penale în **485** cazuri (56,3%) și neînceperea în **377** cazuri (43,7%).

Scăderea numărului de sesizări, în mare parte, a fost generată de modificarea competenței Procuraturii Anticorupție la exercitarea și conducerea urmăririi penale, precum și de schimbarea din 22.08.2023, a conducerii urmăririi penale de la Procuratura Anticorupție, la Procuratura municipală, în cauzele din gestiunea organului de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție.

Rezultatul examinării sesizărilor este redat în tabelul de mai jos:

		Exercitare		Conducere		TOTAL	
Perioada de raport		ian – dec 2023		ian – 22 aug 2023		2023	
Sesizări restante la începutul perioadei de raport		11		60		71	
Sesizări înregistrate în perioada de raport		174		522		696	
Sesizări aflate în gestiunea procurorilor		185		582		767	
Transmise după competență		2		61		63	
Sesizări soluționate	Dispusă pornirea UP	178	93 (52,2%)	521	303 (58,16%)	699	396 (56,65%)
	Dispusă neînceperea UP		85 (47,8%)		218 (41,84%)		303 (43,35%)
Sesizări restante la sfârșitul perioadei de raport		5		0		5	

Ca rezultat al modificărilor în vigoare din data de 22.08.2023, referitoare la competența Procuraturii Anticorupție, a fost îngustată competența atât după subiecții investigați, cât și după categoria infracțiunilor investigate, precum și suma prejudiciului și a mitei. Mai mult, ca rezultat al modificărilor operate referitoare la competență, a fost exclusă Procuratura Anticorupție, ca organ ce conduce urmărirea penală în cauzele aflate în gestiunea organului de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție.

Aceste circumstanțe, au constituit un factor determinat în reducerea numărului de sesizări examinate de Procuratura Anticorupție în perioada de raport.

După categoriile de infracțiuni, starea de fapt a activității de examinare a sesizărilor și soluțiile adoptate asupra lor în anul 2023, este reflectată în următorul tabel, care demonstrează că marea majoritate a sesizărilor soluționate de procurorii anticorupție sunt infracțiuni de corupție în sfera publică (45,2%) și abuz de putere sau abuz de serviciu în sfera publică (15,7%):

SESIZĂRILE SOLUȚIONATE ÎN 2023 DUPĂ CATEGORIA DE INFRAȚIUNE				
Infrațiunea comunicată prin sesizare		Exercitare	Conducere	TOTAL
infrațiuni de corupție în sfera publică		69	247	316
luare de mită	(art.324 CP)	28	137	165
dare de mită	(art.325 CP)	15	49	64
trafic de influență	(art.326 CP)	26	61	87
infrațiuni de corupție în sfera privată		0	0	0
luare de mită	(art.333 CP)	0	0	0
dare de mită	(art.334 CP)	0	0	0
abuz de putere sau de serviciu (sf. publică)	(art.327 CP)	24	86	110
abuz de putere sau de serviciu (sf. privată)	(art.335 CP)	1	29	30
depășirea atribuțiilor de serviciu	(art.328 CP)	10	27	37
neglijență	(art.329 CP)	2	18	20
infrațiuni contra justiției	(art.303-323 CP)	24	9	33
îmbogățire ilicită	(art.330 ²)	9	3	12
fals în declarație	(art.352 ¹ CP)	4	7	11
infrațiuni contra patrimoniului	(art.190-191 CP)	11	22	33
infrațiuni financiar-bancare	(art.238-240 CP)	1	2	3
spălarea banilor	(art.243 CP)	3	30	33
finanțarea partidelor politice	(art.181 ¹ -181 ³ CP)	6	2	8
alte categorii		14	39	53
TOTAL		178	521	699

3.1.2.2. Exercitarea și conducerea urmăririi penale

În perioada de raport, numărul cauzelor penale aflate în exercitare și conducere la procurorii anticorupție, a scăzut, de la **515** cauze în exercitare în anul 2022 la **410** cauze în exercitare în anul 2023 și de la **1178** cauze în conducere în anul 2022 la **922** cauze în conducere în anul 2023. Această scădere poate fi atribuită schimbării competenței Procuraturii Anticorupție. În perioada august-decembrie 2023, Secția conducere a urmăririi penale nu a mai avut cauze penale pornite de CNA pentru conducere. Totodată, noua lege a redus esențial competența pentru cauze penale date în exercitarea Procuraturii Anticorupție, rezultând într-un număr redus de cauze penale pornite de către Secția exercitare a urmăririi penale.

Activitatea privind exercitarea și conducerea urmăririi penale este expusă în următorul tabel:

EXERCITAREA ȘI CONDUCEREA URMĂRIII PENALE ÎN 2023								
		Exercitare		Conducere		TOTAL		
		2023		2023		2023		
1.	Restanță la începutul perioadei de raport		251		405		656	
2.	Pornită urmărirea penală		98		311		409	
3.	Cauze parvenite de la alte organe, reluate, disjuse (fără completarea UP)		61		206		267	
4.	Total în gestiune		410		922		1332	
5.	Cauze în care s-a terminat urmărirea penală, inclusiv:	Trimise în judecată	74	35 (47,3%)	244	138 (56,6%)	318	173 (54,4%)
		Încetate, clasate		39 (52,7%)		106 (43,4%)		145 (45,6%)
6.	Suspendate		1		14		15	
7.	Conexate		53		117		170	
8.	Transmise după competență		65		162		227	
9.	Restanțe la sfârșitul perioadei de raport		217		385		602	

Comparativ cu anul 2022, Secția exercitare a urmăririi penale a terminat urmărirea penală în mai multe cauze penale (**74** în 2023 comparativ cu **67** în 2022). Din acestea, procurorii au trimis în judecată un număr similar comparativ cu anul precedent (**35** în 2023 comparativ cu **40** în 2022), dar au depus un efort să soluționeze prin încetare sau clasare mai multe cauze penale (**39** în 2023 comparativ cu **27** în 2022).

În context, Secția exercitare a urmăririi penale, în anul 2023 a redus numărul cauzelor penale restante, de la **251** cauze la începutul anului la **217** cauze la sfârșitul anului.

Comparativ cu anul precedent, Secția conducere a urmăririi penale a terminat urmărirea penală în mai puține cauze penale (**244** în 2023 comparativ cu **306** în 2022, sau 80% din volum). Similar cu cauzele penale aflate în gestiunea procurorilor, se observă o scădere în eficiența Procuraturii Anticorupție în activitatea care depinde de conlucrarea cu CNA.

Totodată, Secția conducere a urmăririi penale a reușit să reducă numărul cauzelor penale restante, de la **405** la **385** cauze.

3.1.2.3. Măsurile de investigație și măsurile de constrângere

În total, procurorii anticorupție au depus în instanța de judecată **670** demersuri pentru efectuarea de percheziții.

De asemenea, procurorii anticorupție au depus **166** demersuri pentru aplicarea măsurii preventive (arest preventiv sau arest la domiciliu).

Activitatea realizată este indicată în tabelul ce urmează:

MĂSURI DE INVESTIGAȚIE			
Demersuri unice/primare înaintate în 2023			
	Exercitare	Conducere	TOTAL
Autorizate de către judecătorul de instrucție	198	505	703
interceptarea și înregistrarea comunicărilor	67	272	339
documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum și localizarea sau urmărirea prin sistemul de poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice	46	108	154
colectarea informației de la furnizorii de servicii de comunicații electronice	50	61	111
cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat	33	54	87
supravegherea domiciliului prin utilizarea mijloacelor tehnice ce asigură înregistrarea	0	7	7
monitorizarea conexiunilor telegrafice și electronice	1	1	2
monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și accesul la informația financiară	1	2	3
reținerea, cercetarea, predarea, percheziționarea sau ridicarea trimerilor poștale	0	0	0
Autorizate de către procuror	12	67	79
investigația sub acoperire	0	5	5
controlul transmiterii banilor sau a altor valori materiale extorcate	4	37	41
urmărirea vizuală	3	15	18
identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic	5	10	15

3.1.2.4. Măsurile asigurării/sechestrelor la faza de urmărire penală

În cadrul efectuării urmăririi penale în cauzele penale din gestiunea Procuraturii Anticorupție și a organului de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție, au fost înaintate în baza delegațiilor ARBI în total **72** de demersuri de aplicare a sechestrelor asupra bunurilor, potrivit prevederilor art. 203 din Codul de procedură penală.

Din numărul total de demersuri înaintate privind aplicarea sechestrelor: **34** de demersuri au fost înaintate de către Procuratura Anticorupție, iar **38** - de către organul de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție. Respectiv, din numărul de demersuri înaintate: **69** de demersuri au fost admise integral de către instanța de judecată, un demers a fost admis parțial, iar **2** demersuri au fost respinse integral.

Valoarea totală a bunurilor puse sub sechestru în perioada anului 2023, a constituit suma de **1 796 935 525,16** lei, din care valoarea bunurilor puse sub sechestru de către Procuratura Anticorupție a constituit **1 727 427 630,87** lei, valoarea bunurilor puse sub sechestru de către DGUP a CNA a constituit **63 618 708,54** lei, valoarea bunurilor puse sub sechestru de către DGT Nord a CNA a constituit **3 081 814,13** lei, iar valoarea bunurilor puse sub sechestru de către DGT Sud a CNA a constituit **2 458 266,74** lei.

Se atestă că valoarea bunurilor puse sub sechestru de către Procuratura Anticorupție și DGUP a CNA, independent fără implicarea ARBI, pentru anul 2023, a constituit **19 260 440,19** lei.

În cadrul dosarului „Frauda Bancară”, până în prezent, au fost aplicate sau transmise pentru executare, încheieri aferente măsurilor asiguratorii în mărime de circa **7,88 miliarde** lei, ceea ce constituie cca 59,1% din prejudiciul cauzat în această schemă complexă. Sechestrele sunt aplicate atât în rezultatul investigațiilor financiare paralele efectuate de către ARBI, cât și de către Procuratura Anticorupție de sine stătător. Pe parcursul anilor 2019 – 2023, au fost formulate cumulativ peste 40 delegații în adresa ARBI a CNA, pe care au fost desfășurate investigații financiare paralele în privința a 57 persoane cu statut de bănuit și învinuit.

Suma sechestrelor aplicate asupra bunurilor aflate peste hotarele Republicii Moldova constituie cca 1,59 miliarde lei (din suma totală de sechestre în mărime de cca 7,88 miliarde lei MDL). Suma sechestrelor aplicate în cauzele penale transmise în instanța de judecată constituie cca **1 417 138 782** lei MDL.

3.1.2.5. Cauze penale trimise în judecată

După categoriile de infracțiuni, cele mai multe cauze penale care au fost trimise în judecată cu rechizitoriu se referă la infracțiuni de corupție în sfera publică (**114** cauze din 173 cauze, ceea ce constituie **66%** din total), conform datelor din tabelul ce urmează:

CAUZE PENALE/PERSOANE TRIMISE ÎN JUDECATĂ ÎN 2023 DUPĂ CATEGORIA DE INFRAȚIUNE				
Infrațiunea		Exercitare	Conducere	TOTAL
infracțiuni de corupție în sfera publică		14/31	100/119	114/150
luare de mită	(art.324 CP)	8/22	23/29	31/51
dare de mită	(art.325 CP)	2/2	32/37	34/39
trafic de influență	(art.326 CP)	4/7	45/53	49/60
infracțiuni de corupție în sfera privată		0	4/4	4/4
luare de mită	(art.333 CP)	0	4/4	4/4
dare de mită	(art.334 CP)	0	0	0

abuz de putere sau de serviciu (sf. publică)	(art.327 CP)	4/22	6/13	10/35
abuz de putere sau de serviciu (sf. privată)	(art.335 CP)	1/3	0	1/3
depășirea atribuțiilor de serviciu	(art.328 CP)	2/3	2/3	4/6
neglijență	(art.329 CP)	0	1/1	1/1
infracțiuni contra justiției	(art.303-323 CP)	2/3	1/1	3/4
îmbogățire ilicită	(art.330 ²)	2/7	0	2/7
fals în declarație	(art.352 ¹ CP)	1/1	2/2	3/3
infracțiuni contra patrimoniului	(art.190-191 CP)	6/8	9/17	15/25
infracțiuni financiar-bancare	(art.238-240 CP)	0	1/2	1/2
spălarea banilor	(art.243 CP)	0	4/12	4/12
finanțarea partidelor politice	(art.181 ¹ -181 ³ CP)	1/2	1/2	2/4
alte categorii		2/4	7/4	9/8
TOTAL		35/84	138/180	173/264

În anul 2023, prioritatea Procuraturii Anticorupție s-a referit la combaterea corupției la nivel înalt, care include infracțiuni de corupție comise de persoane de rang înalt în societate și/sau infracțiuni care cauzează un prejudiciu mare.

Numărul subiecților de rang înalt, vizați în dosarele investigate și transmise în judecată este în creștere: 28% în 2020, 40% în 2021, 64% în 2022 și 66% în 2023.

În judecată au fost trimiși **18** subiecți de rang înalt, comparativ cu **2, 7 și 13** în anii 2020, 2021 și 2022.

Prin urmare, în anul 2023, au fost trimise cauze penale în judecată în privința unui ex-Președinte, un fost Prim-ministru, doi foști miniștri și un fost vice-ministru. La fel, au fost trimise în instanța de judecată cauze penale în care sunt vizați **8** deputați, inclusiv 3 deputați din actualul Parlament al Republicii Moldova (comparativ cu ultimii trei ani în care a fost vizat un singur deputat).

Totodată, au fost expediate în judecată cauze penale în privința la 3 procurori și o cauză în privința șefului organului de urmărire penală a Centrului Național Anticorupție.

După categoriile de subiecți, datele statistice sunt indicate în tabelul ce urmează:

SUBIECȚII INFRAȚIUNILOR ÎN CAUZELE EXPEDIMATE ÎN JUDECATĂ DE PROCURATURA ANTICORUPȚIE					
Categoria de subiecți		2023	2022	2021	2020
Președinția RM	Președinți	1	1		
	alți angajați				
Parlamentul RM	deputați	8		1	
	alți funcționari publici				
Guvernul RM	Prim-miniștri	1			
	prim-viceprim-miniștri				
	viceprim-miniștri				

	miniștri	2			
	vice-miniștri / secretari de stat	1			
Sistemul judiciar	judcători	1	2	1	
	funcționari publici				
Procuratura	procurori	3	9	4	2
	funcționari publici			1	
Organele de drept	directori/conducători SIS		1		
	directori/conducători CNA	1			
	directori/conducători MAI				
	directori/conducători Serviciul Vamal				
TOTAL		18	13	7	2
Subiecți de rang înalt					
Alți subiecți din organele de drept	ofițeri/colaboratori ai SIS	1			
	ofițeri/colaboratori ai CNA				
	ofițeri/colaboratori ai MAI	26	60	31	25
	ofițeri/colaboratori ai Serviciul Vamal	8	3	3	2
	angajați ai birourilor de probațiune		1		
	angajați ai instituțiilor penitenciare	1	1		1
Alți subiecți în sectorul justiției	executori judecătorești	4	1	2	
	avocați	9	4	5	4
	notari				
	administratori autorizați	1			
Administrația publică locală	președinți de raion	2	1		
	primari	3	4	2	3
	viceprimari			1	
	consilieri	2	1		1
	secretari ai consiliului			1	
	alți funcționari publici	9	16	1	7
Administrația publică centrală	conducători ai autorității administrative centrale	5	1		
	funcționari ai ministerelor și subdiviziunilor acestora	5	2		
	funcționari ai altor autorități administrative centrale	4	7	4	3
Agenția Servicii Publice	înregistrarea și evidența populației / înmatricularea mijloacelor de transport și calificare auto	9	13	4	2
	cadastru / înregistrarea și licențierea unităților de drept				1
Întreprinderi de stat sau municipale	administratori	8	3	2	
	contabili		4		
	alți angajați	9	12	15	14
Sectorul financiar-bancar	BNM (angajați, ex-angajați)	1	2		
	conducători ai instituțiilor financiare și subdiviziunilor acestora			3	1
	alți angajați	1		4	
Societăți comerciale	administratori	23	18	25	2
	contabili		2	1	
	alți angajați	10	23	14	
Sectorul medical	directori și vice-directori		3	1	
	contabili				
	medici	6	7	1	2
Sectorul învățământului	directori și vice-directori				
	contabili				1
	pedagogi	10	2	2	1
Alte categorii de subiecți		89	116	192	189
Total Subiecți Speciali (% din TOTAL)		175 (66%)	204 (64%)	129 (40%)	72 (28%)
TOTAL		264	320	321	261

3.1.3. Reprezentarea învinuirii în instanțele judecătorești

3.1.3.1. Analiza sentințelor pronunțate în 2023

Instanțele de judecată (de fond), cu participarea procurorilor din Procuratura Anticorupție, pe parcursul anului 2023, au pronunțat **162** sentințe, dintre care de condamnare **101** în privința la **115** persoane, de încetare **31** în privința la **39** persoane, de achitare **30** în privința a **48** persoane.

Numărul cauzelor penale finisate cu sentințe în instanțele de fond pentru anul 2023 a fost în scădere, cu **36** cauze. Rata de condamnare pentru anul 2023 la fel a fost în scădere (62,3% în 2023 comparativ cu 66,1% în 2022).

Cu referire la cele **30** sentințe de achitare pronunțate de instanțele de fond în anul 2023 în privința la **48** persoane, lipsa elementelor infracțiunii în acțiunile persoanei a servit drept temei pentru achitarea la **34** persoane, alte **14** persoane au fost achitate din motivul lipsei faptului infracțiunii.

Datele statistice, comparativ cu anii 2019 - 2022, sunt reflectate în tabelul ce urmează:

SENTINȚE PRONUNȚATE ÎN 2023					
Perioada de raport	2023	2022	2021	2020	2019
Cauze penale/ persoane examinate cu pronunțarea sentinței de:	162/202 (100%/100%)	198/251 (100%/100%)	197/249 (100%/100%)	208/243 (100%/100%)	264/324 (100%/100%)
condamnare	101/115 (62,3%/56,9%)	131/147 (66,1 %/58,5%)	122/138 (61,9%/ 55,4%)	195/229 (73,9%/70,7%)	237/277 (81,2%/77,6%)
inclusiv în privința persoanelor juridice	2/3	0/2	2/3	-	1/1
încetare	31/39 (19,2%/19,4%)	42/58 (21,2%/23,1%)	44/51 (22,4%/20,5%)	50/64 (18,9%/19,8%)	40/53 (13,7%/14,8%)
achitare	30/48 (18,6%/23,8%)	24/45 (12,1%/17,9%)	31/60 (15,7%/24,1%)	19/31 (7,2%/9,5%)	15/27 (5,1%/7,6%)

În ce privește cele **31** sentințe de încetare pronunțate de instanțele de fond în privința la **39** persoane, din acestea:

- în **24** sentințe în privința la **29** persoane - procesele penale au fost încetate în legătură cu intervenirea termenului prescripției;

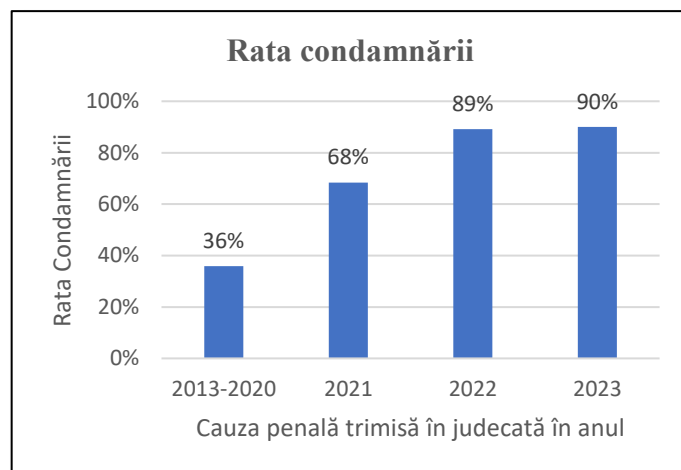
- în privința la **4** persoane - procesele penale au fost încetate pe motivul decesului inculpaților;

- în alte **2** cauze în privința la **3** persoane - procesele penale au fost încetate pe motiv că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală;

- în privința la **3** persoane - procesele penale au fost încetate în temeiul Legii cu privire la amnistie;

- în **1** cauză penală în privința la **2** persoane – procesele penale au fost încetate pe motivul împăcării părților cu liberarea de răspundere penală.

Totodată, este de remarcat faptul, că deși rata condamnării este în scădere comparativ cu anii precedenți, o analiză a sentințelor pronunțate în anii 2022 și 2023 (360 sentințe în total), demonstrează că rata condamnării pentru cauzele penale finisate și trimise în judecată în anii recenți au o rată de condamnare mai mare decât dosarele trimise în judecată în perioada 2013-2020, (datele sunt reflectate în tabelul ce urmează).

Urmare a examinării în fond, instanțele de judecată au pronunțat **101** sentințe de condamnare privind **115** persoane, după cum urmează:

- închisoare (sau închisoare cu amendă) – pentru **24** persoane, 20,8 % din totalul celor 115 persoane (comparativ cu 12,2 % în 2022);

- închisoare suspendată cu aplicarea art. 90 CP (sau închisoare cu amendă) – pentru **53** persoane, 46,0% (comparativ cu 43,53 % în 2022);

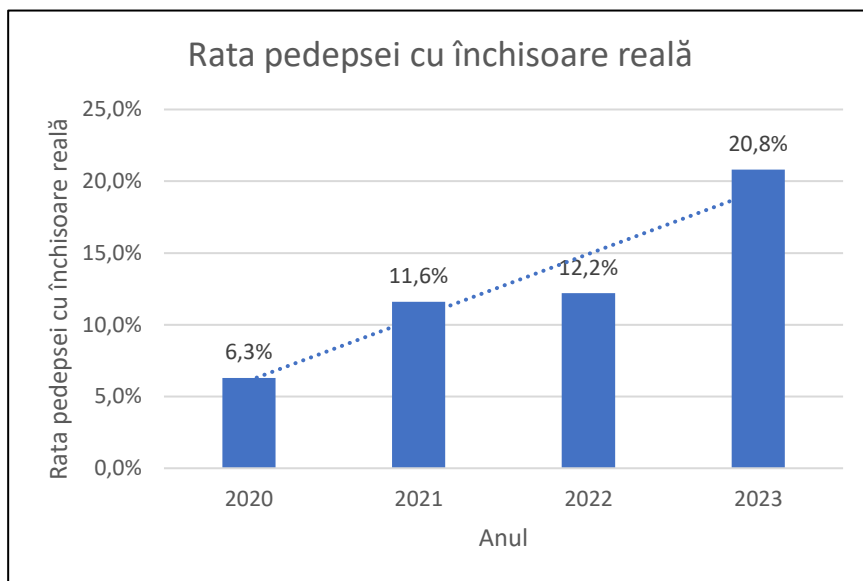
- amendă – pentru **37** persoane, 32,1 % (comparativ cu 43,53 % în 2022);

- muncă neremunerată în folosul comunității – pentru 1 persoană, 0,86 % (comparativ cu 0,68 % în 2021).

Datele statistice sunt indicate în tabelul ce urmează:

PEDEAPSA DISPUSĂ ÎN CAZURI CU CONDAMNARE ÎN 2023				
Perioada de raport	2023	2022	2021	2020
Închisoare reală (incl. cu amendă)	20,8%	12,2%	11,6%	6,3%
Închisoare suspendată conf. art. 90 CP (incl. cu amendă)	46,0%	43,53%	47,8%	50,0%
Amendă	32,1%	43,53%	39,2%	40,8%
Muncă neremunerată în folosul comunității	0,86%	0,68%	1,4%	2,9%

Comparativ cu anii precedenți, se observă o creștere a numărului de sentințe unde a fost dispusă pedeapsa cu închisoare: 6,3% în 2020, 11,6% în 2021, 12,2% în 2022, 20,8% în anul 2023, ceea ce denotă că, cauzele penale de corupție trimise în judecată și instrumentate de Procuratura Anticorupție sunt mai grave, mai complexe și au un caracter mai serios din punct de vedere al pericolului social, care necesită o pedeapsă mai aspră cum ar fi închisoare reală comparativ cu închisoare suspendată sau pedeapsă pecuniară.

În 2023, amenda a fost dispusă ca pedeapsă principală în **30** sentințe în privința la **37** persoane, în mărime totală de **10 226 250** lei, comparativ cu **54** sentințe în privința a **64** persoane, în mărime totală de **11 998 500** lei, în anul 2022.

Totodată, în 2023, instanțele de fond au dispus confiscarea bunurilor provenite din sau destinate pentru comiterea infracțiunii, în **72** de sentințe în valoare totală de **2 329 208** lei, 2 telefoane mobile și un laptop, comparativ cu **62** de sentințe în 2022, valoarea bunurilor supuse confiscării constituind **5 115 432** lei.

După categoriile de infracțiuni, sentințele se referă la infracțiuni de corupție în sfera publică (**115** de cauze penale din **162** de cauze penale, sau **71%** din total), cu o rată de condamnare pentru această categorie de infracțiune mai mare decât pentru alte categorii (**76%** rata de condamnare comparativ cu **62%** per total).

Datele statistice sunt reflectate în tabelul de mai jos:

SENTINȚE ÎN PRIMA INSTANȚĂ						
Infracțiunea		Cond.	Încet.	Achit.	TOTAL (nr.)	TOTAL (%)
infracțiuni de corupție în sfera publică						
luare de mită	(art.324 CP)	9	5	8	22	14%
dare de mită	(art.325 CP)	27	0	3	30	18%
trafic de influență	(art.326 CP)	51	4	8	63	39%
infracțiuni de corupție în sfera privată						
luare de mită	(art.333 CP)	1	0	0	1	1%
dare de mită	(art.334 CP)	0	0	0	0	0%

infrațiuni conexe actelor de corupție						
abuz de putere sau de serviciu (sf. publică)	(art.327 CP)	2	1	4	7	4%
abuz de putere sau de serviciu (sf. privată)	(art.335 CP)	0	2	0	2	1%
depășirea atribuțiilor de serviciu	(art.328 CP)	0	1	3	4	2%
neglijență	(art.329 CP)	0	0	1	1	1%
alte infrațiuni						
infrațiuni contra justiției	(art.303-323 CP)	0	2	1	3	2%
îmbogățire ilicită	(art.330 ²)	0	0	0	0	0%
fals în declarație	(art.352 ¹ CP)	0	1	0	1	1%
infrațiuni contra patrimoniului	(art.190-191 CP)	6	4	0	10	6%
infrațiuni financiar-bancare	(art.238-240 CP)	0	0	0	0	0%
spălarea banilor	(art.243 CP)	0	1	0	1	1%
finanțarea partidelor politice	(art.181 ¹ -181 ³ CP)	0	0	0	0	0%
alte categorii		5	10	2	17	11%
TOTAL		101	31	30	162	
% din TOTAL		62%	19%	19%	100%	

În ce privește termenele de examinare a cauzelor penale în instanțele de judecată, urmează de menționat că la 01.01.2023, Procuratura Anticorupție reprezenta învinuirea în **509** cauze în privința a **990** persoane. La 01.01.2024, Procuratura Anticorupție reprezintă învinuirea în **513** cauze în privința a **1024** persoane.

Dintre cele **162** sentințe pronunțate în anul 2023, **64** cauze penale – 39,5 % 1 – au fost examinate în termen de până la un an. Marea majoritate a cauzelor penale în care au fost pronunțate sentințe în anul 2023 – **61,1 %** de cauze – au fost examinate în mai puțin de 2 ani.

Datele statistice cu privire la termenul de examinare a cauzelor penale:

TERMENUL DE EXAMINARE A CAUZELOR PENALE CU SENTINȚE PRONUNȚATE DE PRIMA INSTANȚA ÎN 2023		
Durata examinării	Numărul de cauze	Procentul din total
Până la 1 an	64	39,5%
între 1-2 ani	35	21,6%
între 2-3 ani	20	12,3%
între 3-4 ani	13	8,0%
peste 4 ani	30	18,5%
TOTAL	162	

Pe parcursul anului 2023, acuzatorii de stat din cadrul Procuraturii Anticorupție au participat în **4223** ședințe de judecată (comparativ cu **5018** ședințe de judecată în anul 2022 și **4067** în anul 2021).

În tabelul ce urmează sunt indicate categoriile de subiecți vizați în sentințele pronunțate în 2023:

Tabel 1 Categoriile de subiecți vizați în sentințe

1 procuror	5 avocați	1 șef de direcție din cadrul aparatului Președintelui RM	3 ofițeri superiori al Poliției de Frontieră
4 judecători	1 vice-ministru al Economiei	2 ofițeri de urmărire penală	12 colaboratori MA
7 inspectori vamali	1 ex-șef al Serviciului Special Penit.17	1 inspector INP	1 șef adjunct al ASP
2 inspectori principali ANSA	3 angajați ai SFS	1 executor judecătoresc	3 primari
1 ex-președinte de raion	1 viceguvernator BNM	2 șefi de direcție ai BNM	1 director de Departament a BNM
2 contabili	1 șef sector SEG	1 președinte al Federației de Baschet	1 director adjunct Centrul de Excelență în Informatică
1 director de școală	1 ex-director de grădiniță	1 medic de familie	1 asistent medical
1 broker vamal	1 registrator OCT	1 consilier al ambasadei	2 specialiști în relații sociale
1 inspector superior, examinator SCCA	1 director adjunct Î.S. CPSAN	1 administrator BC „Energbank”	2 administratori ai Întreprinderilor de Stat
1 administrator al Întreprinderii Municipale	5 administratori ai persoanelor juridice	alte 124 persoane din alte categorii de subiecți, fie neangajate în serviciu	

3.1.4. Rezultatele Procuraturii Anticorupție în domeniul recuperării prejudiciului cauzat prin infracțiuni și a cheltuielilor judiciare

Tabelul ce urmează conține date privind asigurarea recuperării prejudiciului în cadrul urmăririi penale: prejudiciul cauzat, prejudiciul reparat în cursul urmăririi penale și cuantumul bunurilor puse sub sechestru.

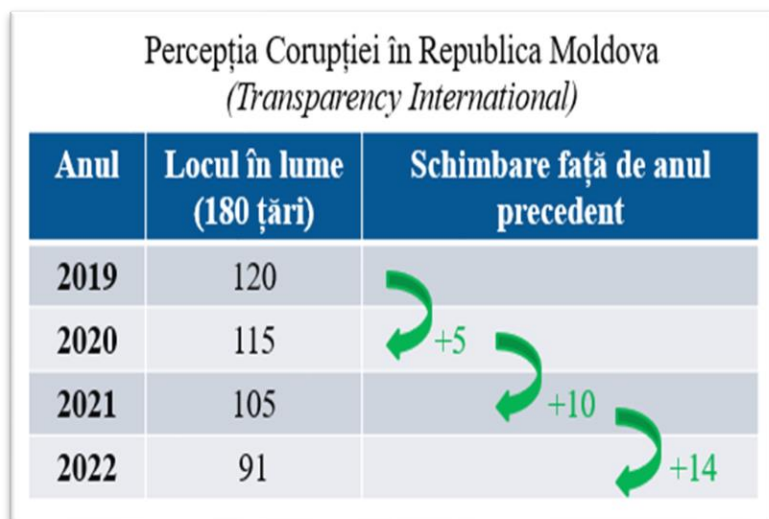
ASIGURAREA REPARĂRII PREJUDICIULUI ÎN CADRUL URMĂRIRII PENALE (2023)					
			Procuratură	OUP	
Prejudiciul cauzat	Valoarea totală în lei a prejudiciului		1	28.642.189.301 lei	436.856.327 lei
	Inclusiv	Cauzat autorităților publice/bugetului public	2	25.083.437.447 lei	335.088.439 lei
		Pe cauze trimise în judecată (conform rechizitoriului)	3	3.765.035.294 lei	34.278.696 lei
		Pe cauze clasate pe motive de reabilitare (art.275 pct.1-3) CPP)	4	32.000 lei	33.026.534 lei
		Pe cauze clasate pe motive de nereabilitare	5		
		Pe cauze suspendate condiționat	6		
		Pe cauze suspendate	7		
		Pe cauze restante la 31.12.2023	8	24.877.122.007 lei	369.551.096 lei
		Din ele: cu autori neidentificați	9	368.417.098 lei	69.433.014 lei
Prejudiciul reparat în cursul	Valoarea totală în lei a prejudiciului		10	52.268 lei	6.169.149 lei
		Cauzat autorităților publice/bugetului public	11		60.251 lei

urmăririi penale		Pe cauze trimise în judecată (conform rechizitoriului)	12	52.268 lei	6.169.149 lei
		Pe cauze clasate pe motive de reabilitare (art.275 pct.1-3) CPP)	13		
		Pe cauze clasate pe motive de nereabilitare	14		
		Pe cauze suspendate condiționat	15		
		Pe cauze suspendate	16		
		Pe cauze restante	17		
		Valoarea bunurilor ridicate și restituite	18		
		Prejudiciul reparat benevol	19	52.268 lei	260.067 lei
Punerea bunurilor sub sechestr	Valoarea totală în lei		20	3.140.240.566 lei	88.959.873 lei
	Inclusiv	Pentru asigurarea prejudiciului cauzat autorităților publice/bugetului public în anul 2023	21	1.535.412.817 lei	15.451.213 lei
		Pe cauze trimise în judecată (conform rechizitoriului)	22	1.438.137.427 lei	25.205.223 lei
		Pe cauze restante	23	1.702.103.139 lei	63.754.649 lei
		Pe alte categorii de cauze	24		

3.1.5. Principalele rezultate în activitatea Procuraturii Anticorupție și obiectivele pentru anul 2024

În ultimii ani, Republica Moldova a înregistrat un progres considerabil în prevenirea și combaterea corupției. În acest context, constatăm ca „*indicele percepției corupției*” (IPC), elaborat anual de către Agenția Internațională, Transparency International³⁸, se află în scădere.

Chiar dacă Procuratura Anticorupție s-a confruntat cu mai multe provocări în anul 2023 (inclusiv modificări legislative care au schimbat modelul de conlucrare cu organele de urmărire penală, în special Centrul Național Anticorupție, modificări esențiale în prevederile Codului de procedură

³⁸ CPI este cel mai utilizat clasament global al corupției din lume. Acest indice măsoară cât de corupt este perceput sectorul public al fiecărei țări, potrivit experților și oamenilor de afaceri. Scorul fiecărei țări este o combinație de cel puțin 3 surse de date extrase din 13 sondaje și diferite evaluări privind corupția. Aceste surse de date sunt colectate de o varietate de instituții de renume, inclusiv Banca Mondială și Forumul Economic Mondial. (<https://www.transparency.org/en/cpi/2022>)

penală, Legii cu privire la Procuratură și altele), colectivul Procuraturii Anticorupție a continuat să activeze și să livreze rezultate în combaterea corupției.

Pe parcursul anului 2023 în pofida provocărilor legislative și insuficienței resurselor alocate, Procuratura Anticorupție a înregistrat progrese semnificative și sesizabile, totodată colectivul instituției fiind conștient de calea lungă și complexă în lupta cu acest fenomen.

În context, Procuratura Anticorupție va continua să depună toate eforturile și să utilizeze toate resursele sale pentru a diminua corupția în Republica Moldova, a îmbunătăți încrederea cetățenilor în actul de justiție și statul de drept pentru a ridica nivelul de trai a tuturor cetățenilor Republicii Moldova.

În perioada de raport, Procuratura Anticorupție a dedicat resurse și a depus efort, în special, în combaterea corupției comise de subiecți de rang înalt și a schemelor de corupție care au cauzat prejudicii de sute de milioane de lei.

Cele mai semnificative rezultate sunt expuse, după cum urmează:

- ✓ pronunțarea unei sentințe definitive de condamnare în **dosarul „Frauda Bancară”** a lui Ilan Șor cu **15 ani de închisoare** cu un prejudiciu de peste **5,2 miliarde lei**;

- ✓ pronunțarea unei sentințe cu **închisoare de 7 ani** în privința unui judecător pentru corupere pasivă;

- ✓ identificarea și **sechestrarea** bunurilor de peste hotare în mai multe cauze penale de rezonanță în valoare de **80 milioane de euro**;

- ✓ trimiterea în judecată a încă trei cauze penale în **dosarul „Frauda Bancară”**, inclusiv cauze în privința lui **Vladimir Plahotniuc**, cu sechestre în valoare de **peste 1,2 miliarde lei**;

- ✓ trimiterea în judecată a altor subiecți de rang înalt, în care sunt vizați inclusiv un **fost Prim-ministru**, foști **miniștri** și **vice-ministru** (comparativ cu 0 în ultimii trei ani); **8 deputați** (comparativ cu ultimii trei ani în care a fost vizat doar un deputat); **procurori** pentru acte de corupție, un **judecător** și alții;

- ✓ investigarea și trimiterea în judecată a multiplelor cauze penale ce se referă la fenomenul finanțării ilegale a partidelor politice și corupția în alegeri, în care au fost ridicate **peste 10 milioane lei** în cadrul perchezițiilor efectuate;

- ✓ **îmbunătățirea calității dosarelor** penale instrumentate în anii recenti, reflectată în rata de condamnare ridicată pentru cauzele penale investigate și trimise în judecată în anii 2022-2023 comparativ cu anii precedenți;

- ✓ **ridicarea ratei pedepsei cu închisoare reală** comparativ cu anii precedenți, ce reflectă gravitatea și seriozitatea infracțiunilor investigate și trimise în judecată de Procuratura Anticorupție în perioada mai recentă.

3.1.6. Transparența și vizibilitatea Procuraturii Anticorupție

Pe parcursul anului 2023, Procuratura Anticorupție a publicat comunicate de presă, a oferit multiple interviuri la televiziune, radio și pentru presa scrisă, a organizat conferințe, briefing și cluburi de presă pe diferite teme de interes și a oferit peste 500 răspunsuri scrise jurnaliștilor. De asemenea, Procuratura Anticorupție a publicat 253 comunicate de presă pe pagina web oficială și pagina Facebook și organizate 15 conferințe, briefinguri de presă și cluburi de presă.

Secțiunea 2. Activitatea Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (PCCOCS)

Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (*în continuare PCCOCS*) este o entitate independentă în cadrul sistemului Procuraturii, care își desfășoară activitatea în baza principiilor de organizare și de activitate a Procuraturii și a procurorului, prevăzute de Legea cu privire la Procuratură.

Procurorii au atribuții în legătură cu exercitarea urmăririi penale în cauzele penale potrivit art.270² alin.(1) pct.1-6 din Codul de procedură penală, inclusiv infracțiuni contra păcii și securității omenirii, infracțiuni contra securității publice și ordinii publice, infracțiuni săvârșite de grupuri criminale organizate și organizații criminale etc.

De asemenea, în conformitate cu prevederile art.270² alin.(2) din Codul de procedură penală, procurorii conduc urmărirea penală în cauzele în care urmărirea penală este efectuată de către organele de urmărire penală cu competență teritorială generală ale :

- Ministerului Afacerilor Interne;
- Serviciului Vamal;
- Serviciului Fiscal de Stat.

Până la 01.08.2023, procurorii din cadrul PCCOCS au condus urmărirea penală pe cauzele penale exercitate de către ofițerii de urmărire penală din cadrul la 7 organe de urmărire penală, după cum urmează:

- 1) Organul de urmărire penală al Serviciului Vamal (SV);
- 2) Organul de urmărire penală al Serviciului Fiscal de Stat (SFS);
- 3) Organul de urmărire penală al Inspectoratului general al poliției de frontieră al MAI (IGPF);
- 4) Organul de urmărire penală al Serviciului protecție internă și anticorupție al MAI (SPIA);
- 5) Organul de urmărire penală al Direcției investigații infracțiuni informatice al INI al IGP al MAI (DIII);

6) Organul de urmărire penală al Direcției generale urmărire penală al IGP al MAI (DGUP);

7) Organul de urmărire penală al Centrului pentru combaterea traficului de persoane al INI al IGP al MAI (CCTP).

3.2.1. Exercițarea urmăririi penale

Una dintre atribuțiile de bază ale Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, se referă la exercitarea nemijlocită a urmăririi penale.

În anul 2023, conform art. 274 CPP – au fost examinate **237** procese penale, după cum urmează:

- **161** cazuri s-a dispus pornirea urmăririi penale;
- **66** cazuri, adoptate soluții de refuz în pornirea urmăririi penale (din lipsa faptului infracțiunii sau elementelor infracțiunii).

Pe parcursul anului 2023, procurorii au exercitat urmărirea penală în **590** cauze penale³⁹, după cum urmează:

Datele statistice comparative în domeniul exercitării urmăririi					
Perioada	2019	2020	2021	2022	2023
Cauze totale în exercitare	707	663	585	620	590
Cauze penale restante la începutul perioadei de raport	247	326	261	265	322
Cauze penale pornite	205	140	162	167	162
Cauze parvenite de la alte organe	255	197	162	188	106
Cauze penale disjuncte	99	84	65	86	52
Cauze finalizate	168	179	113	119	86
Cauze expediate în instanță	131	91	73	97	58
Numărul persoanelor trimise în judecată	246	138	138	162	93
Cauze clasate (încetate)	37	88	40	22	28
Cauze suspendate	67	92	63	28	41
Cauze penale conexate	89	88	75	62	79
Expediate după competență	57	49	69	89	56
Restante la sfârșitul perioadei de raport	326	261	265	322	328

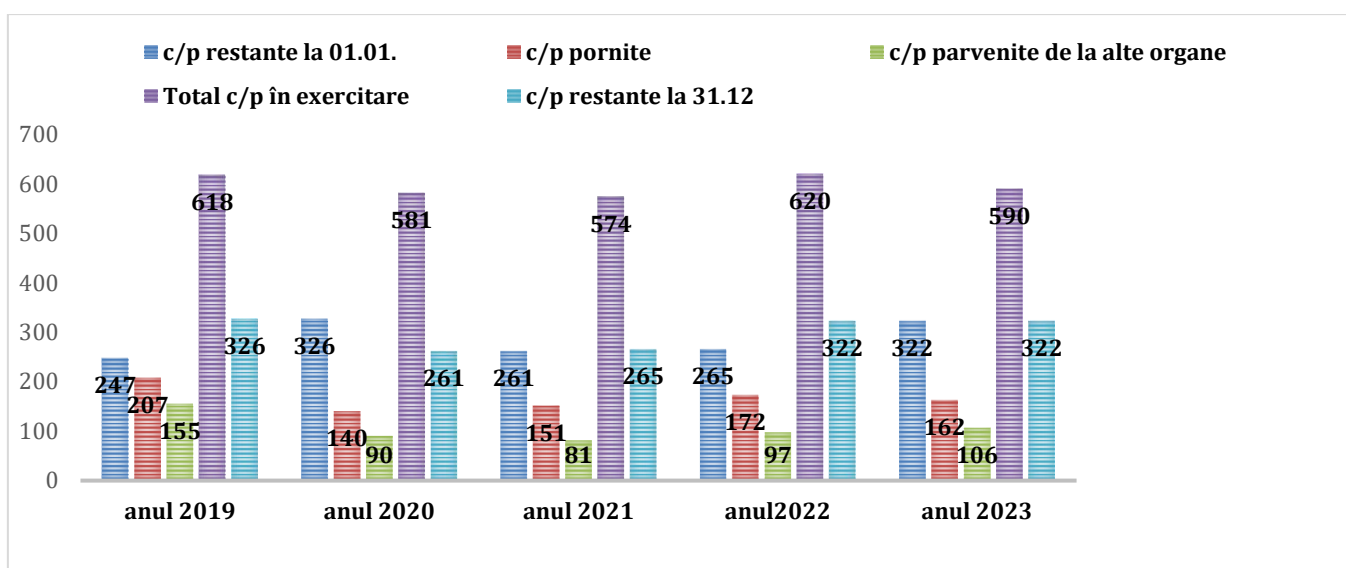
- **86** cauze penale finalizate (privind **106** infracțiuni);
- **58** cauze penale au fost expediate în instanța de judecată (privind **76** infracțiuni);
- **28** cauze penale au fost încetate/clasate;

³⁹ Comparativ cu 620 cauze penale în anul 2022

- **41** cauze penale suspendate, dintre care **6** cauze au fost suspendate potrivit art. 287¹ alin. (1) pct. (1), iar **35** cauze au fost suspendate potrivit art. 287¹ alin. (1) pct. (2) din Codul de procedură penală;

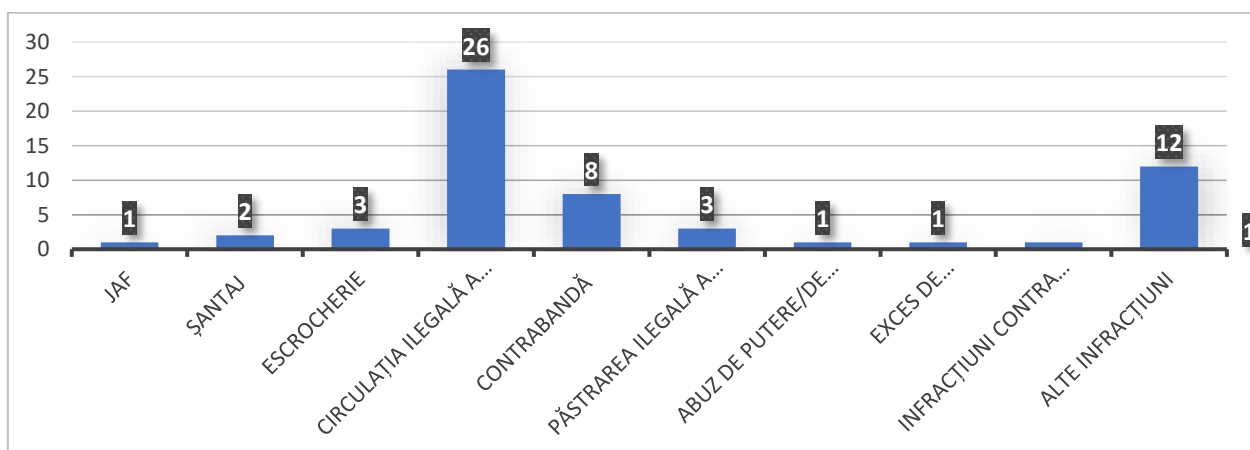
- **72** cauze penale au fost conexe la cauzele inițiale;
- **56** de cauze penale au fost expediate conform competenței;
- **328** cauze penale au rămas restante la 01.01. 2024.

Diagramă: *Dinamica activității de exercitare a urmăririi penale, în raport cu perioada similară a anilor 2019-2023.*

Raportate la categoriile de infracțiuni, cauze penale expediate în instanța de judecată, se clasifică, după cum urmează:

a) jaf – **1** (1,72%); b) șantaj – **2** (3,44 %); c) escrocherie – **3** (5,17 %); d) circulația ilegală a drogurilor – **26** (44,82%); e) contrabandă – **8** (13,79 %); f) păstrarea ilegală a armelor sau munițiilor – **3** (5,17%); g) abuz de putere/de serviciu - **1** (1,72%); h) exces de putere/depășirea atribuțiilor de serviciu – **1** (1,72 %); i) infracțiuni contra justiției - **1** (1,72%); j) alte infracțiuni – **12** (20,68 %).

Pentru autorizarea măsurilor speciale de investigații sau acțiunilor de urmărire penală, procurorii au remis în instanțele de judecată **1849** demersuri:

- cu privire la autorizarea acțiunilor de urmărire penală – **781**;
- autorizarea măsurilor de constrângere – **1**;
- demersuri de autorizarea măsurilor speciale de investigații - **1067**.

Unul din obiectivul prioritar al activității de exercitare a urmăririi penale l-a constituit asigurarea recuperării prejudiciului cauzat prin infracțiune, inclusiv prin prisma desfășurării investigațiilor financiare paralele și aplicarea sechestrului.

Datele statistice comparative privind recuperarea prejudiciului cauzat prin infracțiune sunt indicate în tabelul ce urmează:

Anul	2019	2020	2021	2022	2023
Valoare bunurilor sechestrate (lei)	49.156.173	71.844.865	27.998.106	1.330.959.45	638 084 539,10
Valoare prejudiciului reparat (lei)	9.610.795	7.999.945	1.183.069	2.778.498	0

Un alt obiectiv prioritar s-a referit la finalizarea urmăririi penale în cauzele de rezonanță sporită.

Referitor la valorificarea investigațiilor interstatale necesită a menționăm că în condițiile în care criminalitatea transnațională organizată, are o amploare din ce în ce mai mare, procurorii s-au axat tot mai des pe o cooperare judiciară internațională în materie penală.

3.2.2. Conducerea urmăririi penale

O altă atribuție de bază a Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, se referă la conducerea urmăririi penale.

În perioada de raport, procurorii PCCOCS au condus urmărirea penală în **1839** cauze penale.

Organele de urmărire penală au prezentat procurorilor⁴⁰, **392** cauze privind **613** episoade infracționale, dintre care, pentru expedierea în instanța de judecată – **259** cauze (**477** episoade), iar pentru clasarea cauzei/încetarea urmăririi penale – **133** (**139** episoade).

Ca rezultat al activității, stabilind că nu țin de competența organelor de urmărire penală corespunzătoare, în **309** cauze penale (inclusiv **249** – MAI și **60** – SV, datorită legislației în vigoare) a fost decisă transmiterea acestora după competență altor organe.

În alte **79** de cauze, urmărirea penală a fost suspendată⁴¹, din motivul că nu a fost identificat făptuitorul.

⁴⁰ în ordinea art.289 din Codul de procedură penală

Tot în perioada de referință, organele de urmărire penală au prezentat procurorilor⁴² **359** cauze (613 episoade infracționale), dintre care, pentru expedierea în instanța de judecată – **259** cauze (**474** episoade), iar pentru clasarea cauzei/încetarea urmăririi penale-**133** (**139** episoade).

Dintre cauzele prezentate, procurorii au finalizat urmărirea penală în **342** cauze penale în privința a **505** fapte infracționale, după cum urmează:

- expediate în instanța de judecată cu rechizitoriu - **220** cauze, în privința a **380** episoade criminale și **307** învinuiți;
- încetată/clasată urmărirea penală - **122** cauze penale în privința la **125** infracțiuni (inclusiv în **102** cauze din lipsa faptului sau elementelor infracțiunii, **20** cauze din motive de nereabilitare, din care **4** pe împăcare și **16** alte motive de nereabilitare);
 - suspendate conform prevederilor art. 510 - 511 CPP - **79** cauze penale;
 - alte **178** cauze penale au fost conexe la dosarele de bază.

Către organele de urmărire penală au fost restituite⁴³, **25** cauze penale, toate cu indicații formulate de procuror, întru completarea urmăririi penale.

Respectiv, în gestiunea ofițerilor de urmărire penală și conducerea procurorilor, la situația 31.12.2023 se aflau **835** dosare penale.

Tabelul *infra* reflectă datele statistice privind conducerea urmăririi penale, în raport cu perioada similară a anilor precedenți:

Perioada	2021	2022	2023
Cauze penale restante la 01.01.23	517	611	699
Total cauze în conducere	1752	1807	1839
Cauze înaintate procurorului	530	398	392
Cauze finalizate	300	362	342
Cauze expediate în instanță	153	255	220
Cauze clasate (încetate)	147	114	122
Cauze suspendate	82	78	79
Cauze expediate după competență	233	330	309
Conexate	269	331	178
Cauze restante la 31.12.	749	699	835
Persoane trimise în judecată	153	426	307
Valoarea prejudiciului stabilit (lei)	357 300 914, 81	996 529 442,93	164 605 000.45
Valoarea prejudiciului reparat (lei)	2 103 552	3 662 947,5	50 000
Valoarea bunurilor sechestrate (lei)	11 724 908, 46	94 492 975, 44	11 192 892.32

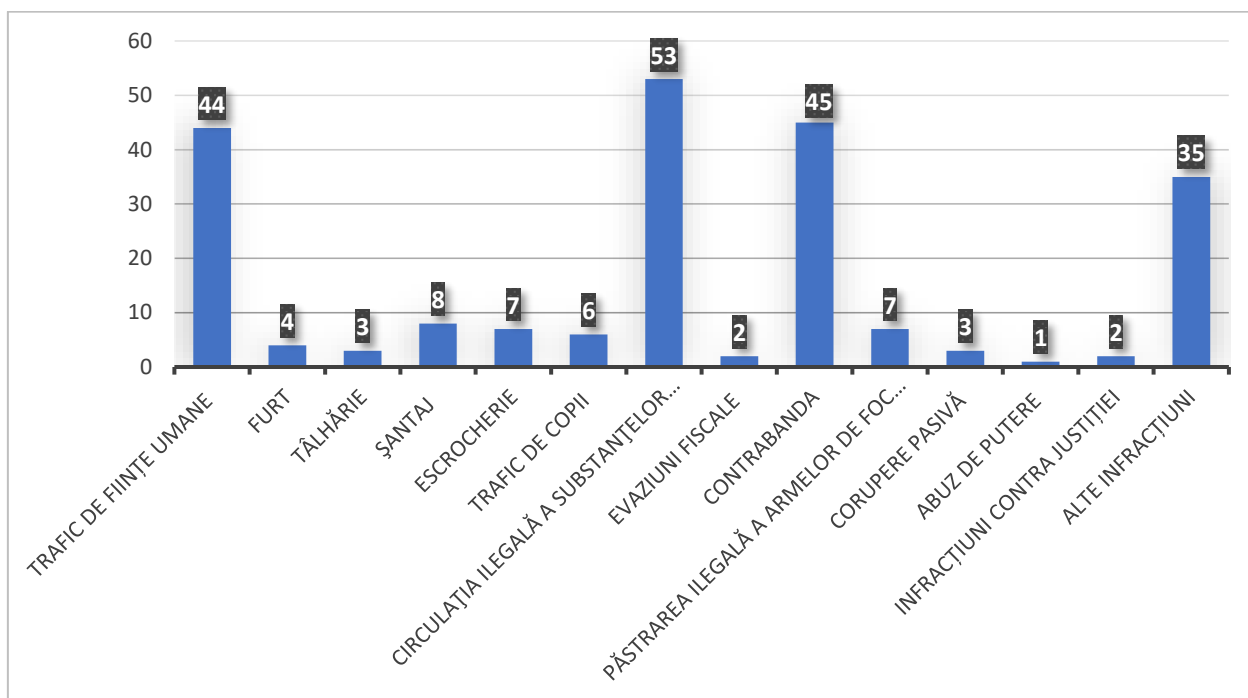
Raportate la categoriile de infracțiuni, cauze penale expediate în instanța de judecată, se clasifică, după cum urmează: trafic de ființe umane - **44**, furt – **4**, tâlhărie -**3**, șantaj – **8**, escrocherie – **7**, trafic de copii – **6**, circulația ilegală a substanțelor narcotice – **53**, evaziuni fiscale – **2**, contrabanda – **45**, păstrarea ilegală a armelor de foc și munițiilor – **7**, corupere pasivă

⁴¹ în baza art. 287² din Codul de procedură penală

⁴² în ordinea art.289 din Codul de procedură penală

⁴³ În baza art.292 din Codul de procedură penală

- 3, abuz de putere -1, contra justiției – 2, alte infracțiuni - 35 (în special, pornografie pornografie infantilă, infracțiuni din domeniul informaticii, fals în acte oficiale, etc.).

Pe cauzele penale remise în instanța de judecată, au fost aplicate sechestrare și ridicate bunuri, în valoare totală de **789785.66** lei.

Valoarea totală a bunurilor ridicate, sechestrate în scopul recuperării prejudiciului cauzat prin infracțiuni în cauzele penale din conducere a constituit **17 044 884.00** lei.

3.2.3. Activitatea specială de investigații

În **2023** procurorii secției conducere a urmăririi penale au adresat judecătorilor de instrucție **1182** demersuri privind autorizarea acțiunilor de urmărire penală, comparativ cu **1442** în anul 2022, după cum urmează:

- autorizarea acțiunilor de urmărire penală – **61**;
- autorizarea măsurilor de constrângere – **2**;
- demersuri de autorizarea măsurilor speciale de investigații - **449**.

3.2.4. Reținerea și arestul

În calitate de bănuți de săvârșirea infracțiunilor, pe cauzele din conducere și exercitarea a urmăririi penale au fost reținute în total **167** persoane, dintre care **129** persoane au fost reținute de către organul de urmărire penală al MAI și SV, pe cauzele penale aflate în conducerea procurorului.

În **131** cazuri s-a solicitat aplicarea arestului preventiv, respectiv, instanța de judecată eliberând mandate de arestare în privința a **111** de persoane.

Instanța de judecată a pus în libertate **55** persoane în legătură cu aplicarea altei măsuri preventive decât arestarea preventivă și, **1** persoană în legătură cu expirarea termenului de reținere.

S-a stabilit că reținerile au fost aplicate preponderent în cazul infracțiunilor excepțional de grave, deosebit de grave și grave, preponderent cele ce vizează circulația ilegală a drogurilor.

În tabelul *infra* este prezentată situația privind reținerea/arestul persoanelor, aplicate cumulativ pe cauzele aflate în conducere și, respectiv, exercitarea urmăririi penale a PCCOCS, comparativ cu anul precedent perioadei de raport.

Reținerea și arestarea persoanelor		anul 2022	anul 2023
Persoane reținute (în temeiul art.166 alin.1 CPP)		335	167
Inclusiv: minori		0	0
Persoane reținute puse în libertate de procuror (din rândul 1)	Total	51	52
	Inclusiv: minori	0	0
	În legătură cu lipsa temeiurilor pentru reținere	0	0
	În legătură cu lipsa temeiurilor pentru privarea în continuare de libertate	51	0
	Inclusiv: cu aplicarea altei măsuri de constrângere neprivative de libertate (din rândul 6)	51	52
Persoane în privința cărora s-a solicitat de procuror arestarea preventivă , din cele reținute (din rândul 1)		284	131
Inclusiv: minori		0	0
Persoane arestate preventiv , din cele reținute (din rândul 8)		223	114
Inclusiv: minori		0	0
Din rândul 10	învinuite pentru infracțiuni excepțional de grave	16	6
	învinuite pentru infracțiuni deosebit de grave	117	80
	învinuite pentru infracțiuni grave	88	27
	învinuite pentru alte infracțiuni	2	1
Persoane arestate la domiciliu , din cele reținute, în privința cărora s-a solicitat de procuror arestarea preventivă (din rândul 8)		49	16
Inclusiv: minori		0	0
Persoane reținute puse în libertate de judecătorul de instrucție	Total	12	0
	Inclusiv: minori	0	0
	În legătură cu lipsa temeiurilor pentru privarea în continuare de libertate (din rândul 8)	12	0
	Inclusiv: cu aplicarea altei măsuri de constrângere neprivative de libertate (din rândul 18)	11	0
	În legătură cu expirarea termenului de reținere (din rândul 8)	1	0
În legătură cu lipsa temeiurilor pentru reținere (din rândul 8)	0	0	
Contestări ale părții apărării privind eliberarea mandatului de arestare preventivă		219	89
Din ele	Admise cu punerea persoanei în libertate de instanța de recurs (din rândul 22)	3	0
	Inclusiv: cu aplicarea altei măsuri de constrângere neprivative de libertate (din rândul 23)	3	0
	Respinse (din rândul 22)	197	89
	Inclusiv: minori (din rândul 23)	0	0
	Înlocuită arestarea preventivă cu arestarea la domiciliu de instanța de recurs (din rândul 22)	16	0
Contestări ale procurorului privind refuzul eliberării mandatului de arestare preventivă		12	16

	Admise cu aplicarea arestării preventive de instanța de recurs (din rândul 27)	18	0
Din ele	Inclusiv: minori	0	0
	Aplicată arestarea la domiciliu de instanța de recurs (din rândul 27)	3	0
	Inclusiv: minori	0	0
	Respinse (din rândul 27)	1	16
Persoane în privința cărora s-a solicitat de procuror arestarea la domiciliu , din cele reținute (din rândul 1)		2	5
Inclusiv minori		0	0
Persoane arestare la domiciliu (din rândul 32)		2	5
Inclusiv: minori		0	0
Din rândul 34	învinuite pentru infracțiuni excepțional de grave	00	0
	învinuite pentru infracțiuni deosebit de grave	0	2
	învinuite pentru infracțiuni grave	0	3
	învinuite pentru alte infracțiuni	2	0
Contestări ale părții apărării privind eliberarea mandatului de arestare la domiciliu		2	0
Din ele	Admise cu punerea persoanei în libertate de instanța de recurs (din rândul 40)	0	0
	Inclusiv: cu aplicarea altei măsuri de constrângere neprivative de libertate (din rândul 41)	0	0
	Inclusiv: minori (din rândul 41)	0	0
	Respinse (din rândul 40)	2	0
Contestări ale procurorului privind refuzul eliberării mandatului de arestare la domiciliu			0
Din ele	Admise cu aplicarea arestării la domiciliu de instanța de recurs (din rândul 44)	0	0
	Inclusiv: minori	0	0
	Respinse (din rândul 44)	0	0
Persoane în privința cărora s-a solicitat de procuror arestarea preventivă în contumacie		13	22
Inclusiv: minori			0
Persoane arestate preventiv în contumacie (din rândul 47)		13	13
Inclusiv: minori		0	0
Persoane reținute din cele arestate preventiv în contumacie (din rândul 49)		2	7
Inclusiv: minori		0	0
Persoane trimise în judecată în stare de arestare preventivă (din rândurile 10, 28 și 49)	Total	69	41
	Inclusiv: minori	0	0
	inculpate pentru infracțiuni excepțional de grave	7	4
	inculpate pentru infracțiuni deosebit de grave	36	26
	inculpate pentru infracțiuni grave	25	11
	inculpate pentru alte infracțiuni	1	1
	cu termenul de arestare până la 3 luni	37	17
cu termenul de arestare de la 3 la 6 luni	26	18	

3.2.5. Asistența juridică internațională în materie penală

În anul 2023, în cauzele penale în care exercită/conduce urmărirea penală, procurorii PCCOCS au formulat și remis **67** cereri de asistență juridică în materie penală (comparativ cu **78** în 2022, **56** în 2021 și **42** în 2020) autorităților competente din străinătate: 55 cereri - remise statelor membre UE și SUA, respectiv 12 cereri în statele membre CSI (Ucraina, Federația Rusă, Armenia).

Totodată, în perioada de raport au fost recepționate spre executare **54** cereri formulate de autoritățile străine competente.

Pe cauzele penale instrumentate de procurori, au fost încheiate **8** acorduri de constituire a echipelor comune de investigații cu autoritățile competente omoloage din străinătate (România, Franța, Ucraina, Cehia, Muntenegru), din care cu suportul EUROJUST – **5 echipe comune de investigație** (*JIT-joint investigation teams*), iar pe alte **3** cauze penale (trafic de persoane, contrabanda cu anabolizante și spălare de bani), acordurile au fost prelungite.

Subsecvent, pe lângă cooperarea prin intermediul comisiilor rogatorii, schimbului de informație prin Interpol, Europol, Eurojust, Selec, procurorii tot mai des apelează la crearea echipelor comune de investigație.

3.2.6. Recuperarea Bunurilor Infracționale

În anul 2023 procurorii PCCOCS au remis în adresa ARBI - **32** delegații privind inițierea investigațiilor financiar-paralele în cauzele penale aflate în exercitare și conducere a urmăririi penale a procurorilor PCCOCS

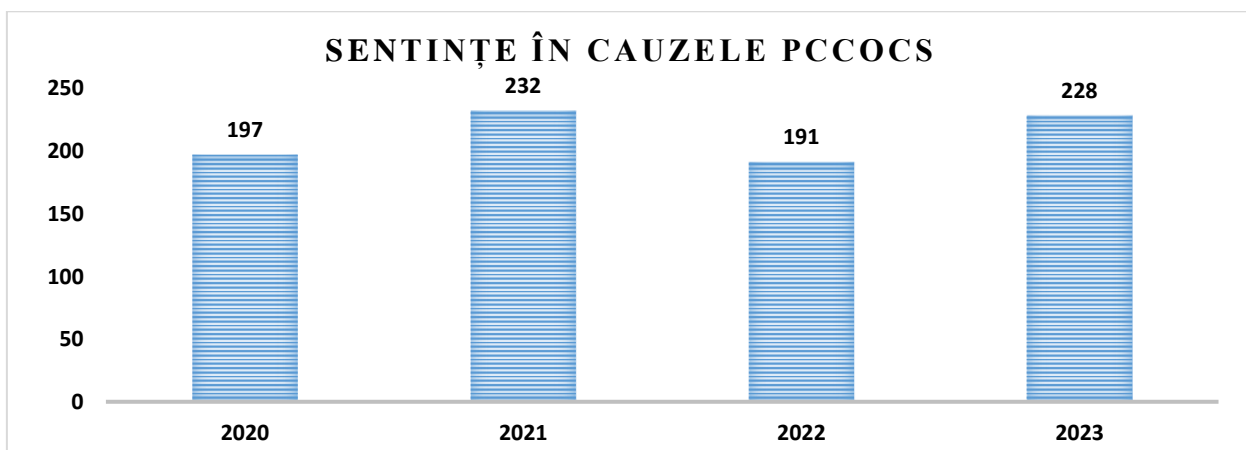
Totodată, în anul precedent, **28** investigații (inclusiv **10** dispuse în 2023) au fost încheiate de ARBI.

În rezultatul investigațiilor financiar paralele, pe cauzele instrumentate de PCCOCS (sub aspectul comiterii infracțiunilor prevăzute de art. 190, 262/1, 244, 243, 284, 248 Cod penal), au fost aplicate sechestre de către **ARBI** pe **144** bunuri (mobile, imobile, părți din capitalul social, etc) în valoare totala de **64.017.465,97** lei.

3.2.7. Reprezentarea acuzării de stat

Pe parcursul anului 2023, procurorii PCCOCS au reprezentat acuzarea de stat în instanța de fond în **884** cauze penale în privința a **1728** inculpați.

Din numărul total de cauze pendinte, pe **228** dintre ele, în privința a **344** persoane au fost pronunțate sentințe (45- oficiul Nord; 27- oficiul Sud), pe rol la sfârșitul perioadei de raport aflându-se spre examinare **656** cauze penale în privința la **1438** de inculpați.

În perioada de raport de către instanțele de fond în cauzele PCCOCS au fost adoptate următoarele soluții:

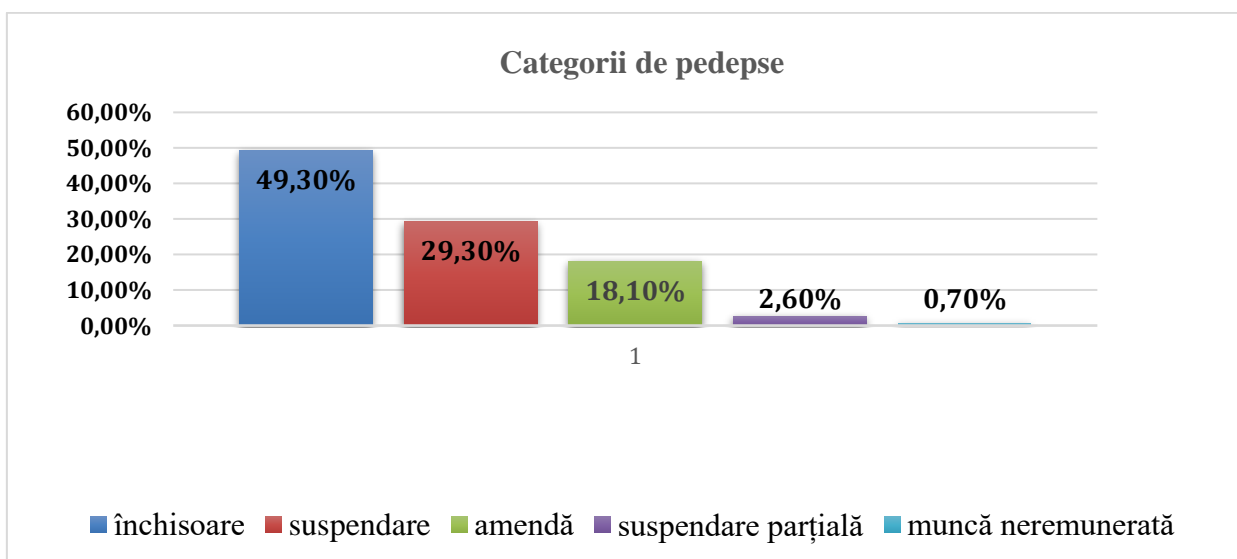
- **190** de sentințe de condamnare în privința a **270** de persoane (83%);
- **21** sentințe de încetare în privința a **41** persoane (9%);
- **17** sentințe de achitare în privința a **33** persoane (8%).

În procedură simplificată⁴⁴, au fost examinate **90** de cauze penale în privința a **122** de inculpați, ceea ce constituie **39,5%** din numărul total de cauze penale pe care au fost pronunțate sentințe.

În procedura acordului de recunoaștere a vinovăției⁴⁵, au fost examinate **2** cauze penale în privința a **2** persoane, ceea ce constituie **0,9 %** din numărul total de cauze penale pe care au fost pronunțate sentințe.

Numărul redus de cauze examinate în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției se datorează faptului că redacția actuală a capitolului III din Titlul III, Partea specială a Codului de procedură penală, care reglementează procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, a fost adoptată recent, prin Legea nr.245/2023 din 31.07.2023 și a intrat în vigoare la 22.08.2023.

Analiza efectuată la capitolul politicii punitive pe cauzele examinate cu pronunțarea sentințelor de condamnare denotă că pe parcursul anului 2023, instanțele de judecată au aplicat în privința a **133** persoane pedeapsa sub formă de închisoare cu executare, în privința a **79** de persoane executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat, în privința a **7** persoane executarea pedepsei a fost suspendată parțial, **2** persoane la pedeapsa cu muncă neremunerată în folosul comunității și **49** de persoane au fost condamnați la pedeapsa sub formă de amendă.

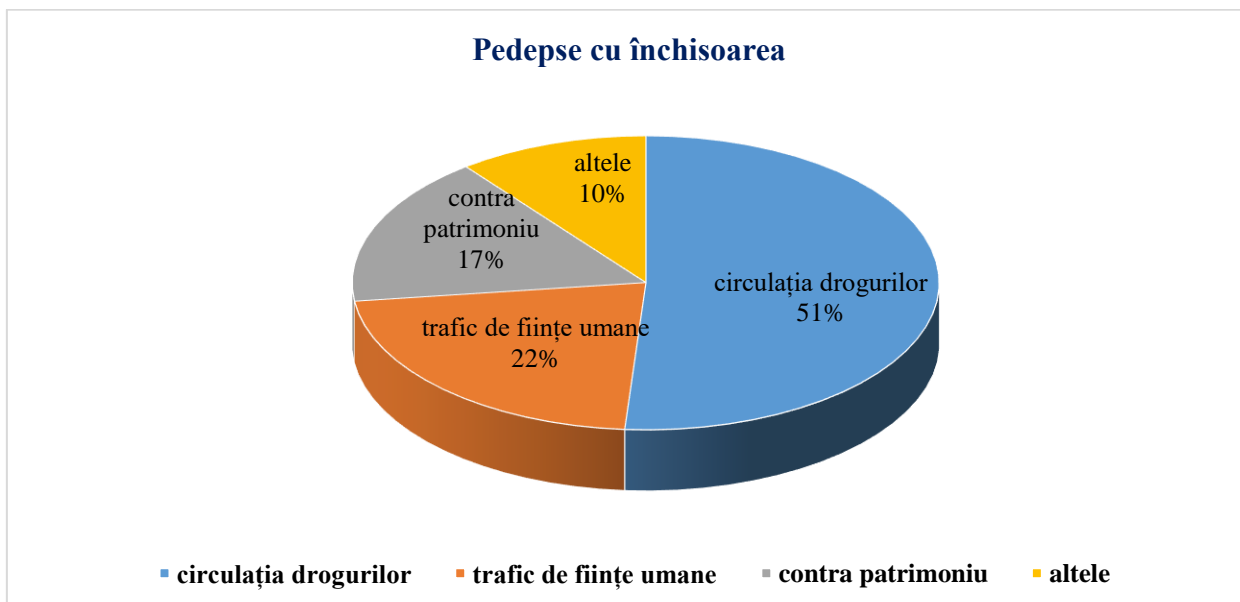

⁴⁴ art.364¹ Cod de procedură penală

⁴⁵ art.504-509 Cod de procedură penală

Din numărul total a pedepselor cu închisoare au fost stabilite pentru comiterea infracțiunilor:

- circulația ilegală a drogurilor în scop de înstrăinare - **68** persoane (51,1 %);
- trafic de ființe umane și trafic de copii- **29** persoane (21,8%);
- infracțiuni contra patrimoniului - **22** persoane (16,5%)
- altele (art. 145,248,166/1,243, 239,311, 314,232,171 - **14** persoane (10,5%)

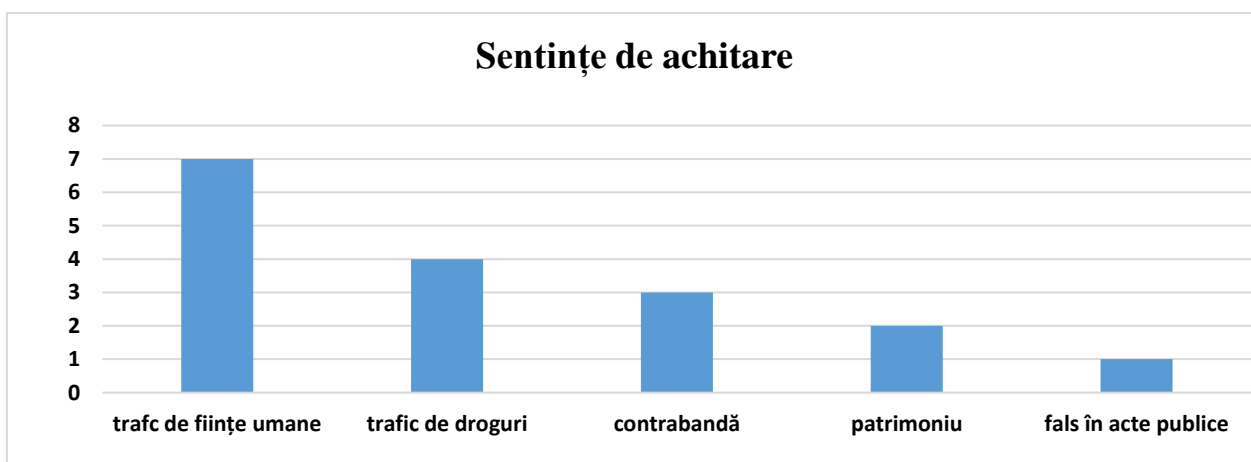
În perioada indicată, au fost pronunțate **46** sentințe în privința a **86** persoane învinuite de comiterea infracțiunilor săvârșite în cadrul unui grup criminal organizat și **1** sentință în privința **2** persoane învinuite în comiterea infracțiunii în interesul unui grup criminal organizat.

Din totalul de **21** de sentințe de încetare în privința a **41** de persoane, pe temeuri de **nereabilitare** s-au pronunțat **20** de sentințe privitor la **40** de persoane și respectiv **1** sentință de încetare în privința **1** persoane pe temeuri de **reabilitare**.

Pe temeuri de reabilitare, instanța de judecată a constatat nulitatea ordonanței de punere sub învinuire și a rechizitoriului, motivând că procurorul care a întocmit actele date nu avea împuterniciri în cauza respectivă, soluție care a fost considerată neîntemeiată, sentința fiind contestată cu apel.

Din totalul de **17** de sentințe de achitare în privința a **33** de persoane, **10** sentințe în privința a 16 de persoane, au fost adoptate pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, **4** sentințe în privința a **4** persoane pe temeiul că nu există faptul infracțiunii, respectiv **3** sentințe în privința a **3** persoane, au fost pronunțate pe temeiul că fapta nu a fost comisă de inculpat.

Soluții de achitare au fost adoptate în cauze de învinuirea inculpaților în comiterea infracțiunilor de trafic de ființe umane și crime conexe, contrabandă, circulația ilegală a drogurilor în scop de înstrăinare, infracțiuni contra patrimoniului și fals în acte publice.

În perioada de raport, procurorii PCCOCS au contestat cu apel sau, după caz, cu recurs privind latura penală și latura civilă a cauzei, inclusiv respingerea solicitării de încasare a cheltuielilor de judecată sau a confiscării bunurilor utilizate la comiterea infracțiunii sau rezultate din infracțiune. Astfel, au fost contestate **65** sentințe, ceea ce constituie **28,5%** din sentințele pronunțate.

Recuperarea cheltuielilor de judecată constituie în continuare o preocupare pe plan intern al statului, fapt care impune necesitatea restituirii de către persoanele vinovate a cheltuielilor judiciare pe care le suportă nemijlocit statul în legătura cu desfășurarea procesului penal și promovarea mecanismelor de asigurare a evaluării în cadrul cauzelor penale a cuantumului real al cheltuielilor judiciare suportate de către stat pe fiecare cauză penală în parte.

În perioada indicată, s-a dispus încasarea de la inculpați a cheltuielilor judiciare în **116** cauze penale în sumă totală de **945 069,35** lei.

O atenție sporită în activitatea procurorilor care au reprezentat învinuirea în instanța de judecată, s-a acordat confiscării bunurilor utilizate la săvârșirea infracțiunilor sau rezultate din activitatea infracțională și restituirea prejudiciului cauzat prin infracțiune.

La examinarea cauzelor de învinuire în comiterea infracțiunilor de contrabandă au fost invocate probele ce confirmă rezultatele activității criminale și s-a solicitat confiscarea obiectului contrabandei sau contravaloarea. În perioada de raport din categoria dată de cauze s-a dispus confiscarea a sumei de **134.502.988** lei.

În total, în baza sentințelor adoptate în perioada de raport, au fost confiscate bunuri, mijloace financiare sau contravaloarea lor în sumă totală de **167.862.981** lei.

Bunuri confiscate /art.106 CP/	Total sentințe		75
	Valoarea cumulativă în lei a bunurilor confiscate /în cazul bunurilor neevaluate, a se lua în calcul valoarea medie de piață a acestora /		167.862.981 lei
	INCLUSIV	Spălarea banilor (art.243 CP)	2- 30.883.584 lei
		Finanțarea terorismului (art.279 CP), alte infracțiuni legate de terorism	-
		Participarea la grupuri criminale organizate (art.282, 283, 284 CP)	-
		Trafic de ființe umane, copii și migranți (art.165, 167, 168, 206, 208, 220, 362 ¹ CP)	19- 1.639.458 lei
		Trafic ilicit de droguri (art.217 – 217 ⁶ , 218, 248 alin.(2), 322, CP)	25- 393.456 lei
		Trafic ilicit de arme (art.290, 292 CP)	-
		Corupere, mituire (art.191 alin.(2) lit. d), 256, 324-328, 330 ² 333 – 335 CP)	1- 77.995 lei
		Falsificare de bani, titluri de valoare, carduri, alte instrumente de plată (art.236, 237 CP)	2- 39.000 lei
		Contrabandă și eschivare de la achitarea dr. de import (art.248, 249 CP)	20- 134.502.988 lei
		Evaziuni fiscale (244, 244 ¹ CP)	-
Alte infracțiuni	6- 326.500 lei		
Total sentințe în care a fost respinsă solicitarea procurorului de confiscare a bunurilor		9	
Bunuri confiscate extins /art.106¹ CP/	Total sentințe		2
	Valoarea cumulativă în lei a bunurilor confiscate extins /în cazul bunurilor neevaluate, a se lua în calcul valoarea medie de piață a acestora /		2-723.696 lei
	Total sentințe în care a fost respinsă solicitarea procurorului de confiscare a bunurilor		
Demersuri cu privire la aplicarea sechestrului în vederea confiscării	Total demersuri înaintate		2
	Din ele: respinse		2

În total în baza sentințelor adoptate în perioada de raport, au fost confiscate bunuri, mijloace financiare sau contravaloarea lor în sumă totală de **167.862.981 lei**. Astfel, se atestă o creștere esențială a sumei supusă confiscării față de anii precedenți, 2021-**10.925.120 lei**; 2022-**5 621 252 lei**.

Pe parcursul anului 2023 au fost pronunțate **17** sentințe de achitare ceea ce reprezintă 7,5% din numărul total de sentințe adoptate, un număr mai mic față de anii precedenți când ponderea sentințelor de achitare au constituit în anul 2022 - 10% și în anul 2021 - 8,2%.

3.2.8. Transparența și promovarea imaginii Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale

În perioada anului 2023, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale a realizat și publicat **570** comunicate. De asemenea, interacțiunile mediatice au luat în considerare atât presa scrisă (tipărită și online), cât și cea radiofonică și televizată

Acestea au fost segmentate pe diferite categorii de informații, în special ce se referă la rezultatele examinării cauzelor penale..

În majoritatea cazurilor, comunicatele de presă a Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale au fost publicate și pe contul oficial dintr-o rețea de socializare.

3.2.9. Principalele rezultate și obiectivele stabilite în activitatea Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale pentru anul 2024

În perioada anului 2023, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale a contribuit la combaterea fenomenelor criminalității, în special a celei de crimă organizată, înregistrând cel mai mare indicator de performanță de pînă acum în aspectul indisponibilizării bunurilor.

Totodată, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale își propune să întreprindă măsurile necesare în vederea realizării următoarelor obiective de bază:

În domeniul exercitării urmăririi penale:

➤ Investigarea, combaterea și monitorizarea permanentă a activității grupărilor criminale specializate în traficul internațional de droguri destinate pieței din Republica Moldova cât și a tranzitului;

➤ Investigarea, combaterea și monitorizarea permanentă a activității grupărilor criminale organizate în instituțiile penitenciare;

➤ Investigarea și combaterea fenomenului folosirii de către infractori a sistemelor financiare paralele și celor electronice (cripto-valută, portofele electronice și a monedei electronice). Urmărirea, indisponibilizarea și confiscarea fluxurilor de bani proveniți din activități infracționale, convertiți în mijloace electronice de plată;

➤ Investigarea și combaterea activității grupărilor infracționale transnaționale specializate contrabandă cu produse chimice necesare fabricării drogurilor sintetice, producerea de droguri sintetice, contrabanda cu anabolizante, precum și punerea în funcțiune atât pe teritoriul R. Moldova cât și pe teritoriul țărilor membre a Uniunii Europene a liniilor clandestine de producere a țigaretelor.

În domeniul conducerii urmăririi penale:

➤ Investigarea și combaterea criminalității organizate specializate pe contrabandă, infracțiuni cibernetice, escrocheriile săvârșite de grupuri criminale organizate și organizații criminale în special cele realizate cu utilizarea tehnologiilor informaționale și folosirea valutilor virtuale și cripto-valutelor;

➤ Investigarea și combaterea traficului de organe, traficul de ființe umane și migrația ilegală în special formele noi de exploatare și utilizarea Republicii Moldova ca țară de tranzit a fluxurilor de migrați din orientul mijlociu;

➤ Investigarea și combaterea infracțiunilor de crimă organizată cu implicarea persoanelor cu funcție de răspundere, persoanelor publice și persoanelor de demnitate publică, implicat în contrabandă, circulația ilegală a drogurilor, infecțiuni infracțiuni informatice și din domeniul telecomunicațiilor, infracțiuni economice, infracțiuni contra autorității publice și securității statului;

➤ Investigarea și combaterea infracțiunilor de fraudă, economice și financiare, inclusiv sistemele de fraudă online, fraudă cu produse accizabile, în special a cazurilor sistemice, cu implicarea persoanelor responsabile din instituțiile statului.

În domeniul reprezentării acuzării de stat:

➤ Întreprinderea măsurilor pro-active pentru accelerarea judecării cauzelor penale aflate timp îndelungat pe rolul instanțelor de judecată;

➤ Asigurarea aplicării la pronunțarea sentințelor a măsurilor de siguranță prevăzute la Capitolul 10 din Codul penal, prin prezentarea probelor specifice aplicării măsurilor de siguranță solicitate (în special expulzarea, confiscarea specială și confiscarea extinsă);

➤ Implementarea unui mecanism de evaluare a dosarelor cu hotărâri de achitare a inculpaților din gestiunea PCCOCS, în vederea responsabilizării procurorilor care au expediat cauza în judecată și a acuzatorului de stat care a reprezentat învinuirea;

➤ Aplicarea procedurilor speciale de examinare judiciară a cauzelor penale în vederea reducerii cheltuielilor judiciare.

CAPITOLUL IV. CONCLUZII PRIVIND ACTIVITATEA PROCURATURII

4.1. Concluzii privind activitatea Procuraturii în anul 2023

În anul 2023 activitatea Procuraturii a fost influențată de unele schimbări structurale, care au intervenit în vederea dezinstituționalizării Inspecției procurorilor, trecută în subordinea Consiliului Superior al Procurorilor, în scopul asigurării independenței funcționalității acesteia.

Mai multe modificări legislative au schimbat modelul de conlucrare cu organele de urmărire penală, în special cu Centrul Național Anticorupție, astfel încât Procuratura Anticorupție nu mai are competența de a conduce urmărirea penală în cauzele aflate în gestiunea organului de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție, acestea fiind atribuite procuraturilor teritoriale.

Au fost deasemenea modificate unele competențe stabilite de Codul de procedură penală, prin limitarea cauzelor penale date în exercitarea Procuraturii Anticorupție și prin completarea categoriilor de infracțiuni atribuite în componența Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze speciale.

Dincolo de schimbările și reformele intervenite, Procuratura a asigurat cu diligență realizarea obiectivelor și funcțiilor instituționale, în vederea asigurării realizării justiției și politicii penale, iar în pofida unor resurse limitate, a înregistrat progrese importante în toate sferele de competență, inclusiv a obiectivelor fixate în Programul de Dezvoltare Strategică a Procuraturii pentru anii 2021-2025⁴⁶.

Astfel, în vederea sporirii transparenței, la data de 31 martie 2023, cu suportul Uniunii Europene și Ministerul Federal German pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, Procuratura a lansat o versiune nouă, modernizată a paginii web oficiale a sistemului Procuraturii, care constituie o platformă comună pentru sistemul Procuraturii, cu interfețe separate pentru Procuratura Anticorupție și Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale și a fost elaborat în premieră Ghidul de identitate al Procuraturii Republicii Moldova.

În vederea asigurării unui management eficient, în anul 2023 a fost aprobat și pus în aplicare Conceptul „Cadrul de excelență în activitatea Procuraturii”⁴⁷, în 3 procuraturi teritoriale pilot, Edineț, Ocnîța și Ungheni.

⁴⁶ https://www.procuratura.md/sites/default/files/2023-01/2021-02-09_PDS%202021-2025%20semnat.pdf

⁴⁷ Conceptul „Cadrul de excelență în activitatea Procuraturii” numit și „Procuratura – model” este implementat în parteneriat cu reprezentanța Asociației Barourilor Americane, Inițiativa pentru Supremăția Legii în Republica Moldova (ABA ROLI Moldova), în cadrul Programului USAID „Susținerea reformei justiției penale și combaterea corupției în Republica Moldova”.

Un alt aspect care necesită a fi menționat se referă la insuficiența de personal,⁴⁸ în special în procuraturile teritoriale, care au creat provocări sub aspect managerial, deoarece acestea sunt mai puțin atractive pentru personalul calificat, iar ocuparea acestora în cele mai multe cazuri a fost posibilă doar prin delegarea procurorilor, fapt care a determinat un volum de muncă sporit și o suprasolicitare a personalului activ.

Insuficiența de personal din cadrul Procuraturii este determinată în mare parte de atractivitatea redusă a funcțiilor, având în vedere nivelul scăzut al salariului, existând riscul unui exod al personalului angajat, iar măsurile manageriale temporare nu pot avea efect durabil în soluționarea problemei.

În același timp, unul din obiectivele prioritare în activitatea Procuraturii pentru anul 2023 s-a referit la finalizarea urmăririi penale în cauzele de rezonanță sporită, în special a celor de corupție, fiind înregistrate mai multe progrese în soluționarea lor, precum și la indisponibilizarea bunurilor infracționale.

Subsecvent, în condițiile în care criminalitatea transnațională organizată, are o amploare din ce în ce mai mare, procurorii s-au axat tot mai des pe cooperarea și asistența internațională în materie penală.

Prin urmare, creșterea incidenței unor categorii de infracțiuni denotă necesitatea fortificării capacităților instituționale ale Procuraturii, cu concentrarea pe anumite domenii de competență, precum și necesitatea de dezvoltare a colaborării interinstituționale atât la nivel național, cât și internațional.

De asemenea, instituția Procuraturii a întreprins constant măsurile necesare în vederea contribuirii la realizarea angajamentelor instituționale în procesul de integrare europeană, dar și de dezvoltare a cooperării internaționale.

4.2. Priorități în activitatea Procuraturii pentru anul 2024

Pentru anul 2024, Procuratura și-a stabilit următoarele Priorități⁴⁹ în activitate⁵⁰:

I. CONSOLIDAREA INTEGRITĂȚII ȘI INDEPENDENȚEI PROCURATURII

⁴⁸ Indicele de ocupare a funcțiilor de procuror pentru anul 2023 a constituit 82,6%, iar a funcțiilor publice disponibile a constituit 72,7%.

⁴⁹ Prioritățile în activitatea Procuraturii pentru anul 2024 au fost avizate la demersul Procurorului General, prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 1-34/2024 din 30.01.2024

⁵⁰ Prioritățile identificate au fost formulate reieșind din domeniile de activitate și competență a Procuraturii, documentele de politici naționale, obiectivele strategice instituționale și propunerile înaintate de subdiviziunile structurale ale Procuraturii.

Prioritatea se impune în contextul în care Republica Moldova s-a angajat în implementarea unei reforme ample a sistemului de justiție, în special în vederea consolidării integrității autorității judecătorești prin evaluarea externă a justițiarilor.

Acest context determină necesitatea asigurării climatului de integritate instituțională și consolidarea capacităților sistemului Procuraturii în gestionarea deficiențelor de integritate.

De asemenea, este necesar de a revizui statutul procurorului și garanțiile oferite întru exercitarea cu integritate a atribuțiilor de serviciu.

II. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚILOR ORGANIZAȚIONALE ȘI FUNCȚIONALE ALE PROCURATURII

Organizarea și funcționarea Procuraturii se realizează prin autoadministrare, fapt care necesită dezvoltarea capacităților manageriale ale procurorilor conducători, dar și ale întregului personal din sistemul Procuraturii.

Implementarea eficace a politicii penale a statului necesită resurse suficiente și adaptate nevoilor instituționale, care să fie concomitent eficient gestionate.

Optimizarea hărții judiciare va determina necesitatea revizuirii hărții procuraturilor, a căror activitate urmează a fi racordată la standardele de eficiență.

Digitalizarea proceselor, interoperabilitatea sistemelor informaționale și fortificarea securității cibernetice sunt obiective instituționale principale în asigurarea unui management eficient al Procuraturii.

De asemenea, este necesar de a dezvolta capacitățile instituționale în promovarea transparenței și imaginii sistemului Procuraturii.

III. ASIGURAREA RESPECTĂRII DREPTURILOR OMULUI ȘI INTERESELOR SOCIETĂȚII ÎN PROCESUL PENAL

Asigurarea unui act de justiție de calitate și echitabil reprezintă o așteptare legitimă a cetățenilor și constituie o condiție esențială pentru dezvoltarea unei societăți democratice, în care supremația legii și respectarea drepturilor și a libertăților omului reprezintă valori supreme garantate.

În acest sens, Procuratura își propune să contribuie în egală măsură la respectarea drepturilor tuturor participanților la procesul penal, în special a grupurilor social vulnerabile.

Subsecvent, creșterea incidenței indisponibilizării și confiscării bunurilor infracționale, alături de recuperării cheltuielilor judiciare în cauzele penale, ar asigura repararea echitabilă a drepturilor și intereselor prejudiciate.

IV. COMBATEREA CORUPȚIEI ȘI A CRIMINALITĂȚII ORGANIZATE

Aplicarea principiului „*toleranței zero*” pentru acțiunile de corupție, în special de nivel înalt și colaborarea interinstituțională ar asigura premisele necesare în lupta anticorupție și recâștigarea încrederii societății în instituția Procuraturii.

Contextul geo-politic al Republica Moldova determină amplificarea activității unor grupări criminale. Prin urmare, interconexiunea criminalității organizate și a corupției creează riscuri majore în adresa securității naționale, fapt care necesită consolidarea luptei împotriva acestor fenomene prin luarea de măsuri decisive în direcția unor anchete proactive și eficiente, precum și prin obținerea unui bilanț credibil al investigațiilor penale și al condamnărilor.

V. REALIZAREA ANGAJAMENTELOR INSTITUȚIONALE ÎN PROCESUL DE INTEGRARE EUROPEANĂ ȘI INTENSIFICAREA COOPERĂRII INTERNAȚIONALE ÎN MATERIE PENALĂ

Ținând cont de conferirea statutului de țară candidat pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, Procuratura urmează să contribuie în limita competențelor funcționale, la realizarea anumitor angajamente instituite la nivel național.

Totodată, necesitatea intensificării cooperării internaționale în materie penală este determinată de complexitatea și intensificarea criminalității transnaționale și necesitatea recuperării bunurilor infracționale aflate în alte state.

Informația aferent stării și dinamicii infracționalității, după categorii de infracțiuni, înregistrate în Republica Moldova în ultimii 10 ani

